

PJ Insurance, Inc.

5450 Lafayette Road, Suite # 3, Indianapolis, IN 46254

For All Your Insurance Needs.

Life, Health & Disability insurance
Home, Auto, Commercial, Worker Comp, Business
General Liability & other

"Ask us for new
Obamacare health
insurance quote"

Contact: Satvir K. Singh
Office Manager

Ph: 317-248-4802

Email: info@pjinsuranceinc.com

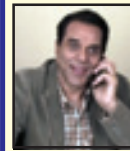
TOLL FREE

844.FLY.POSH

Best Price Promise

www.poshtg.com

10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ

AMANTEL.COM

\$25 'ਚ 2600 ਮਿੰਟ (43.5 ਘੰਟੇ)

ਘਰ ਦੇ ਫੋਨ ਅਤੇ ਸੈਲ ਫੋਨ ਲਈ ਇਕੋ ਰੇਟ

24/7 Customer
Service

ਟੌਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰੋਗੇ ਉਨੇ ਹੀ ਮਿੰਟ ਕੱਟੇ ਜਾਣਗੇ

1-888-652-6268, 732-983-4332/4333

USPS - PP 1

Fifteenth Year of Publication

ਮਿਡਵੈਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

Email: punjabtimes1@sbcglobal.net

www.punjabtimesusa.com

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 15, Issue 43, October 25, 2014

20451 N Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074

Ph: 847-359-0746, Fax: 847-705-9388

ਭਾਰਤ 'ਚ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਇ

ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ ਪਾਇਆ ਨਾਗਵਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਰਗੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਇਕੱਲਿਆਂ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਕੇ ਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਨਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਨੇ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਬਹੁਮਤ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਕ ਤਾਂ ਮੋਦੀ ਲਹਿਰ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦਕ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰਨ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮਾੜੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੇ ਵੀ ਵੱਡਾ 'ਯੋਗਦਾਨ' ਪਾਇਆ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਹੁਣ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਰਾਹ ਮੋਕਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਥੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੂਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਆਗੂ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਅਸਰ ਜੰਮੂ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਹਰਿਆਣਾ ਚੋਣਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਬਦਲੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ): ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੋਕ ਦਲ ਦੀ ਕੀਤੀ ਖੁੱਲ੍ਹਮ-ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹਮਾਇਤ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਬਦਲ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਕੁੱਤਰਣ ਵਧਣ ਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਲੱਛਣ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦੀਆਂ ਵਸੀਹ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਵਿਖਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਠਾ ਕੇ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਿਹੱਥਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਰਾਜੀਵ-ਲੋਂਗੋਵਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇਸ ਰਵੱਈਏ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਕਸੂਤਾ ਫਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਰੁਖ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਫਤਹਿ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਆਈ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਗੱਠਜੋੜਾਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬਲਬੂਤੇ 'ਅਕੇਲਾ ਚਲੇ ਰੇ' ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣਾ ਜਨਹਿੱਤ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨਾਲ ਤੋੜ-ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਚੰਗੇ ਨਤੀਜੇ ਵੇਖ ਲਏ ਹਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਬਾਕੀ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਪਨਾਇਆ

ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਥਕ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਘੇਰਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਹੋਣ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਹੁਣ ਪੰਥਕ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਨ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਅਪਨਾਈ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਰਾਜੀਵ-ਲੋਂਗੋਵਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਬਿੱਲਕੁਲ ਵਿਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਰੁਖ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਐਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਤੇ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦਰਮਿਆਨ 24 ਜੁਲਾਈ 1985 ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਸਮੇਤ ਦੋਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ (ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬ) ਦੇ ਕਈ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਦਾ ਰਾਹ ਤਲਾਸ਼ਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਭਾਜਪਾ ਰਾਜੀਵ-ਲੋਂਗੋਵਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਕਸਰ ਖਾਮੋਸ਼ ਰਹਿੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਧਾਰੀ ਚੁੱਪੀ ਦਾ ਭਾਜਪਾਈ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਤਾਕ ਵਿਚ ਹਨ।

ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਛੇਤੀ ਹੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਗੱਠਜੋੜ ਨੂੰ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਏਕਤਾ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਪਾਰਟੀ ਦੇ

ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਈ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਦਲਬਦਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਜ਼ੋਰ-ਸੋਰ ਨਾਲ ਅਜਮਾਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਾਲੀ ਰਣਨੀਤੀ ਅਪਨਾਈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਆਗੂਆਂ ਲਈ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 2008 ਦੀਆਂ ਮਿਊਂਸਿਪਲ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਗਠਜੋੜ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਟਕਰਾਅ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਵਾਰਡਾਂ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਗਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਜਪਾ ਹਰਿਆਣਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਤਾਂ ਬਣੀ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ।

ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਅੰਦਰ ਤਲਖੀ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਬਣਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਪਰਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਹਮੇਸ਼ਾ ਘੁਲੀ-ਮਿਲੀ ਰਹਿੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਫੈਲੀ ਕੁੱਤਰਣ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੱਲੋਂ ਵੀ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

Dhade & Associates, PC

Immigration Lawyers

WE FIGHT FOR YOUR RIGHTS!

ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਵਕੀਲ

*ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਵੀਜ਼ੇ (ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਆਦਿ)
*ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ *ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ *ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ ਆਫ ਸਟੇਟਸ
*ਡੀਪੈਰਟੇਸ਼ਨ *ਰਿਫਿਊਜੀ ਕੇਸ *ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਭੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ
*ਅਸੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ 6 ਤੋਂ 12 ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

Ph: 248-254-3441

Fax: (248) 254-3443 www.eagle.pro, Email: info@eagle.pro

7071 Orchard Lake Rd, Suite 320, W. Bloomfield, MI 48322

Herman Singh Dhade
Immigration Lawyer

Estb. 1975

World Wide Travel

www.fly2world.com

ਸਸਤੇ ਟਿਕਟ ਬਿਹਤਰ ਸੇਵਾ

DETROIT
734 838 9998

TOLL FREE
866 66 INDIA

CHICAGO
312 224 8800

DELTA KLM AIRFRANCE ETIHAD QATAR

ਨਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤੰਬਾਕੂ, ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਲਤ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੌਮੀ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀ 'ਬਚਪਨ ਬਚਾਓ ਅੰਦੋਲਨ' ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਂਦਰ, ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ 30 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਜੁਆਬ ਮੰਗੇ ਹਨ। ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਐਚ.ਐਲ. ਦੱਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਚ.ਐਸ. ਫੂਲਕਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਤੰਬਾਕੂ ਜਾਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਨਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇਕ ਸਕੂਲ ਦੇ ਲਗਪਗ 30 ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਆਦੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨਸ਼ਾ-ਫਰੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਫੀਮ, ਹੈਰੋਇਨ, ਸਮੋਕ ਅਤੇ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਆਦੀ ਬਣਨ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਅਲਾਮਤ ਮਹਾਨਗਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਛੋਟੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਫੈਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪਸਾਰ

ਬਹੁਤ ਫੈਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਗਰ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਤੰਬਾਕੂ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਵੀ ਕੋਈ ਕਾਰਗਰ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਉਲੀਕੀ ਜਾ ਸਕੀ।

ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਖੇਤੀ ਜੇਲ੍ਹ ਉਮਰ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਅਗੇਤੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਬਣੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਨਾਭਾ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜੇਲ੍ਹ ਉਮਰ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਅਗੇਤੀ ਰਿਹਾਈ ਸਬੰਧੀ ਵਰਦਾਨ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਇਥੋਂ 10 ਉਮਰ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲੁਧਿਆਣਾ 'ਚ ਵਾਪਰੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਗੋਲਾ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪੁਲਿਸ ਕੈਦ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਿੱਕੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਤਲ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ

ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਣ ਦੀ ਪੈਰਵੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ (ਪੇਡ ਨਿਊਜ਼) ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਚੋਣ ਅਪਰਾਧ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਇਕ ਬਰਾਬਰ ਮਾਹੌਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਚੋਣ ਖਬਰਾਂ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ 'ਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਅਮਲ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੀ.ਐਸ. ਸੰਪਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਡਰਾਵੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ, "ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਵਾਕਈ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਸਮੇਂ ਚੋਣ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਤਜਵੀਜ਼ ਭੇਜੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਚੋਣ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।"

ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਚਲਾ ਰਹੀਆਂ ਨੇ ਕੁੜੀਆਂ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਕ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਮੁਸਲਿਮ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਬੜੀ ਅਚਰਜ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਜ਼ੂਮ ਪੈਟਰੋਲ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਲੇਰਾਨਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਆਇਸ਼ਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੈਟਰੋਲ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਲੜਕੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ

ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਮਰਦਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੈਟਰੋਲ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਫਟਾਂ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 5 ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਅਤੇ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ 7 ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਸੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਠੇਕੇ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਦਿਹਾੜੀ 'ਤੇ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

'ਡਾਨ' ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਪੈਟਰੋਲ ਸਟੇਸ਼ਨ

ਦੇ ਸਬੰਧ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਅਹਿਮ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਤੇ ਇਥੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਲੜਕੀਆਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ 'ਚ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਦੇ ਲੋੜ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਨਾ ਹੀ ਸਟਾਫ਼ ਤੋਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗਾਹਕ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਦੇ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ ਮਕਾਨ ਵੇਚਣ/ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਾਂ

ਕਰਨ ਗਿੱਲ

Ph: (734) 612-9984

Either Buying or Selling a Home in Michigan
"Always Go with the Winner"

COLDWELL BANKER

44644 Ann Arbor Road Plymouth, MI 48170

Email: KarnGill@Hotmail.com

Website: www.KarnGill.com

Happy Deepavali to All!!!

Want to Buy a House or TH or Apt?
Call Now for your real estate needs!

Madan Khatri

Call Madan Khatri 847-530-1550

www.PropertyZoo.com

Recognized as the 2013 Multi-Family Broker of the Year by the MORE* MLS Board Committee.

Top Producer at the office in 2011 & 2013

*****A Broker who can work with you from Beginning to End, Call Now!!!*****

Prudential at 25 Turner Ave, Elk Grove Village, IL

Sistar Mortgage

Minimizing Cost, Maximizing Investment
www.SistarMortgage.com

Balbir (Bill) Grewal, Loan Officer

Residential & Commercial Loans

(734) 330-8859 Mobile

(586) 802-7385 Fax

Balbir.Grewal@SistarMortgage.com

*Refinance up to 125% value of the house.

Loans Available In Most States!

>100% FHA Financing>Residential (Purchase & *Refinance)>Self Employed>Cash Out Refinance>Investment Property Loans>Jumbo Loans>Commercial Property With Business or Business Only

INDIAN BAZAAR

ਇੰਡੀਅਨ ਬਜ਼ਾਰ

334 S. Emerson Ave.,
GREENWOOD, IN 46143

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਗਰੋਸਰੀ ਅਤੇ ਮਿਠਾਈਆਂ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

- ਖਾਣਾ ਸ਼ੁੱਧ ਵੈਸ਼ਨੋ, ਤਾਜ਼ਾ ਸਮੋਸੇ, ਚਾਟ, ਥਾਲੀ
- ਕੈਟਰਿੰਗ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
- ਵੱਡੇ ਆਰਡਰ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੇਟ
- ਤਾਜ਼ਾ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਹਰ ਵੀਰਵਾਰ

ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ, ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਆਓਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਿਟੀ 'ਚ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਰੇਟ 'ਤੇ ਮਿਲੇਗੀ।
ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਗਰੋਸਰੀ ਸਟੋਰ

ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ-ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ 10% ਛੋਟ

ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸ਼ਗਨਾਂ ਲਈ ਕਲੀਰੇ, ਗਾਨੇ, ਸੁਰਮੇਦਾਨੀ, ਕਿਰਪਾਨ, ਕਲਗੀ, ਸਿਹਰਾ, ਝੜਾ, ਜਾਗੋ ਮਟਕੀ, ਪਰਾਂਦੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਕੁਝ ਮਿਲਦਾ ਹੈ

Call: 317-603-4018, 317-332-1387

E-mail: spkaurus@yahoo.co.in
Facebook preetboutique

ਭਾਰ ਘਟਾਓ, ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਬਚੋ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਭਾਰ ਵਧਣ, ਸੂਗਰ, ਕੋਲੈਸਟਰੋਲ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਕਬਜ਼, ਕਮਰ ਦਰਦ, ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਦਰਦ, ਹਰਦਮ ਥਕੇ ਰਹਿਣ, ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਤੁਰਨ ਨਾਲ ਸਾਹ ਚੜ੍ਹਨ ਆਦਿ ਅਲਾਮਤਾਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?

> ਸਾਡੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਦੇਸੀ ਦਵਾਈਆਂ ਵਰਤ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਵਜ਼ਨ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕੋਈ ਸਾਈਡ ਇਫੈਕਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

> ਸਾਡੀ ਕੰਪਨੀ ਪਿਛਲੇ 32 ਸਾਲ ਤੋਂ 72 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹਰਬਲ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

Safe & Easy Weight Loss

Ph: 317-886-4858

www.punjabweightloss.blogspot.com
www.goharbalife.com/skaur

Ph: 317-534-5151, 317-997-9140

SAIWORLD TRAVELS

Presents in Association with **Royal Club**

PALACE CONCERTS

KELLER WILLIAMS REALTY
Mikku Dahiya
REALTOR®
 Cell: 269-274-9227
www.mikkudahiya.com

Celebrate DIWALI with...

MIKA SINGH

LIVE IN CONCERT

Nov. 8, 2014 *(7pm onwards)*

**@ Ford Community and Performing Arts Center,
15801 Michigan Ave, Dearborn, MI 48126**

Ticket Price : \$35, \$55, \$75, \$110, VIP & VVIP

Digi Pix Innovation
 Photography-Videography-Graphics & Signs
 586-354-7066, 586-873-5812

**Punjab Sweet &
Indian Cuisine**

ਮੀਕਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਓ 8 ਨਵੰਬਰ 2014

For Tickets & Sponsorships:

Happy Singh 989-714-8280
Dimple Singh 517-499-4883
Shelly Singh 517-795-8547
Jassi Oberoi 810-394-3209

Also tickets available at
Sulekha.com **Miindia.com**

ਮੋਦੀ ਲਹਿਰ ਸਹਾਰੇ ਫਿਰ ਛਾਈ ਭਾਜਪਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਲਬੂਤੇ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ 90 ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ 47 ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਕੁੱਲ 288 ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ 123 ਸੀਟਾਂ ਲੈ ਮੋਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਨੰਬੇ ਨਾ ਪੈਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 90 ਮੈਂਬਰੀ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 19, ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ 15, ਬਸਪਾ ਨੂੰ ਇਕ, ਹਰਿਆਣਾ ਜਨਹਿੱਤ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਦੋ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਇਕ ਸੀਟ ਮਿਲੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਪੰਜ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿੱਤੇ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ 11 ਰੈਲੀਆਂ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲੀ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੱਡਾ ਦੇ ਉਮੀਦ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 10 ਸਾਲ ਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਚੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇਗੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਹਤਕ ਦੇ ਗੜ੍ਹੀ ਸਾਂਪਲਾ ਕਿਲੋਈ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ 47,185 ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਹਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼੍ਰੀ ਹੁੱਡਾ ਨੇ ਆਸ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ।

ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਤੱਕ ਲਾਂਭੇ ਰਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰੀ। ਕੁਲਦੀਪ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੀ ਹਰਿਆਣਾ ਜਨਹਿੱਤ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਵਿਨੋਦ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਜਨ ਚੇਤਨਾ ਪਾਰਟੀ, ਬਸਪਾ, ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਗੋਪਾਲ ਕਾਂਡਾ ਦੀ ਹਰਿਆਣਾ ਲੋਕਹਿੱਤ ਪਾਰਟੀ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਨਕਸ਼ੇ ਉਪਰ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪੱਕੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਤੇ ਮੋਹਰੀ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਅਨਿਲ ਵਿੱਸ (ਅੰਬਾਲਾ ਛਾਉਣੀ), ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਗੂ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਚੌਟਾਲਾ, ਨੈਨਾ ਚੌਟਾਲਾ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਰਣਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰੀ

ਸੁਰਜੇਵਾਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਸੰਨੂ ਲਾ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਸਭ

ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰੀ। ਨਤੀਜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਚ 123 ਸੀਟਾਂ

ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ 42, ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੂੰ 63 ਤੇ ਐਨ.ਸੀ.ਪੀ. ਨੂੰ 41 ਸੀਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ-ਵਿਛੋੜਾ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬਲਬੂਤੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜਦਿਆਂ ਪਾਰਟੀ 288 ਮੈਂਬਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ 123 ਸੀਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰੀ ਪਰ ਉਹ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਜਾਦੂਈ ਅੰਕੜੇ 145 ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜ ਸਕੀ।

ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੂੰ 63 ਸੀਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ, ਜਦੋਂਕਿ 41 ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤੀ ਐਨ.ਸੀ.ਪੀ. ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ 81 ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 42 ਸੀਟਾਂ ਤੱਕ ਸਿਮਟ ਗਈ। ਰਾਜ ਠਾਕਰੇ ਦੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਨਵ-ਨਿਰਮਾਣ ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਕ ਸੀਟ ਮਿਲੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 13 ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੁੱਜੇ ਸਨ। ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਮੁਸਲਿਮ ਮਜਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਨਾਲ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹੀ।

ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਈਆਂ 15 ਸੀਟਾਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ 15 ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੁੱਜਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ 'ਤੇ 9 ਪੰਜਾਬੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੇਤੂ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉੱਤਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੱਡਾ ਦੇ ਜੱਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੇ ਰੋਹਤਕ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬੀ.ਬੀ. ਬੱਤਰਾ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਏ ਹਨ।

ਪਿਹੋਵਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੋਕ ਦਲ (ਇਨੈਲੋ) ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਵਾਰ ਚੋਣ ਹਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਾਰ ਜਿੱਤ ਗਏ ਹਨ। ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੋਕ ਦਲ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਰਤੀਆ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋ. ਰਾਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਲਿਆਲਾ, ਬਰਵਾਲਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਵੇਦ ਨਾਰੰਗ, ਜੀਂਦ ਤੋਂ ਡਾ. ਹਰੀ ਚੰਦ ਮਿੱਠਾ ਤੇ ਰਾਣੀਆ ਤੋਂ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਹਨ।

ਇਨੈਲੋ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਕਾਲਾਂਵਾਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਲਕੌਰ ਸਿੰਘ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜੇਤੂ ਪੰਜਾਬੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬਤਖਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਤ੍ਰਿਖਾ, ਅਸੰਧ ਤੋਂ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਇੰਦਰੀ ਤੋਂ ਕਰਨਦੇਵ ਕੰਬੋਜ, ਥਾਨੇਸਰ ਤੋਂ ਸੁਭਾਸ਼ ਸੁਧਾ, ਯਮੁਨਾਨਗਰ ਤੋਂ ਘਣਸ਼ਿਆਮ ਦਾਸ ਅਰੋੜਾ, ਟੋਹਾਣਾ ਤੋਂ ਸੁਭਾਸ਼ ਬਰਾਲਾ ਤੇ ਰੋਹਤਕ ਤੋਂ ਮੁਨੀਸ਼ ਗਰੇਵਰ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਿੱਤਾਂ ਕਾਰਨ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਪੂਰਾ ਖੁਸ਼ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਹੁਣ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਠਾ ਸਕਣਗੇ।

ਹਰਿਆਣਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਰੋੜਪਤੀਆਂ ਦੀ ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਚੁਣ ਕੇ ਆਏ 90 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿਚੋਂ 75 ਕਰੋੜਪਤੀ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਕਰੋੜਪਤੀਆਂ ਦੀ ਤਦਾਦ 66 ਸੀ। ਚੋਣ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਏ.ਡੀ.ਆਰ. ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਅੰਕੜੇ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ।

ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ 47 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿਚੋਂ 40, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ 15 ਵਿਚੋਂ 14 ਤੇ ਆਈ.ਐਨ.ਐਲ.ਡੀ. ਦੇ 19 ਵਿਚੋਂ 13 ਵਿਧਾਇਕ

ਕਰੋੜਪਤੀ ਹਨ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਇਦਾਦ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਜਿੱਤਣ

ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੋ ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਹੁਣ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਰੋੜਪਤੀਆਂ ਦੀ ਤਦਾਦ ਵਧੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਤਦਾਦ ਵਿਚ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ 90 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 9 ਭਾਵ 10 ਫੀਸਦੀ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 9 ਜੇਤੂਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਖਿਲਾਫ ਗੰਭੀਰ ਕੇਸ ਵੀ ਦਰਜ ਹਨ, ਜਦਕਿ 2009 ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ 15 ਜੇਤੂਆਂ ਭਾਵ 17 ਫੀਸਦੀ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 13 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦਰਜ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਨੇ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਸੂਤੇ ਫਸਾਏ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਰ ਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਇਕ ਹਲਫਨਾਮੇ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕਰ ਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ 18 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਦੇਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਤੋਂ ਪਿਛਾਂਹ ਹਟ ਗਏ।

ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਰ ਵੀ ਰੌਚਕ ਬਣ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਨੁਰਾਗ ਵਰਮਾ ਦੇ ਭਰਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਉਧਰ ਸ੍ਰੀ ਵਰਮਾ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਲਾ ਝਾੜ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਵਿਚ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਅਸ਼ੀਸ਼ ਵਰਮਾ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਨਾਲੇ ਅਸ਼ੀਸ਼ ਵਰਮਾ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਤਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 1999 ਵਿਚ ਕਰ ਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਤਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਡੇਢ ਦਹਾਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਭਰਤੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਭਰਤੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲਾਂ

ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2008 ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 150 ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਈ ਪਰ 1999 ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਗਏ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਣੇ ਕੁੱਲ 41 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 21 ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਮੰਗੇ।

ਚਿੱਠੀ ਸਿੰਘਪੁਰਾ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਬਾਰੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ: ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਚਿੱਠੀ ਸਿੰਘਪੁਰਾ ਵਿਚ ਮਾਰਚ 2000 ਵਿਚ 35 ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਹਫਤਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਥੋਂ ਦੇ ਮਹਿਜੂਰ ਨਗਰ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਾਸੀ ਸਰਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਨੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਿਲ ਕਲਿੰਟਨ ਦੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫੇਰੀ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਲਸਕਰ ਏ ਤੇਇਬਾ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਆਨੰਤਨਾਗ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਿੱਖ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡ ਚਿੱਠੀ ਸਿੰਘਪੁਰਾ ਵਿਚ ਨਿਹੱਥੇ 35 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਹਰ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘੂ ਨੂੰ ਬਹਿਸ ਲਈ ਵੰਗਾਰਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚਾਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸ਼ਬਦੀ ਜੰਗ ਹੁਣ ਜ਼ੋਰ ਫੜਨ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸ. ਸਿੰਘੂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਵੀ ਬਹਿਸ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗਠਜੋੜ ਵਿਚ ਦਰਾੜ ਪਾਉਣ ਦੇ ਦੌਸ਼ ਹੇਠ ਸ. ਸਿੰਘੂ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸ. ਸਿੰਘੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕਠਪੁਤਲੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ. ਸਿੰਘੂ ਵੱਲੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛੱਤਰੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਸੀ ਪਰ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛੱਤਰੀ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ. ਸਿੰਘੂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦੀ ਮੱਦਦ 'ਤੇ ਕੁਝ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਵੀ ਆ ਗਏ ਹਨ।

ਹੁਣ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਵੀ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਸ. ਸਿੰਘੂ ਖਿਲਾਫ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਤੇ ਹੋਰ ਅਕਾਲੀ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਤੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਿੰਘੂ ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਬਹਿਸ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸ. ਸਿੰਘੂ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੋਈ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹਨ। ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਮ ਕਾਰਕੁਨ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਗੂ ਸ. ਬਾਦਲ ਖਿਲਾਫ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਣ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਰੁਤਬੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਬਹਿਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ

ਵੇਲੇ ਵੀ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਦਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣਗੇ।

ਸ. ਸਿੰਘੂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ 2009 ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿੰਘੂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਹੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਖੁਦ ਸ. ਸਿੰਘੂ ਚੱਲ ਕੇ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਦੇ ਘਰ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੰਘੂ ਨੇ ਹਰ ਵਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿੱਤ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਹੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸਿੰਘੂ ਨੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਉਹ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਲਾਪਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸ. ਸਿੰਘੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕਠਪੁਤਲੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ। ਉਹ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਠਪੁਤਲੀਆਂ ਨੂੰ ਨਚਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਕਰਨਗੇ।

ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਸਿੰਘੂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਪੈਰ ਧਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ: ਮਜੀਠੀਆ

ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ: ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਏ। ਸ. ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਵਾਲਾ। ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ 10 ਸਾਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਆਈ ਲੀਡ ਦਾ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ ਨੂੰ ਸਬ-ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਤੋਹਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ 180 ਕਰੋੜ ਦੀ ਧਾਂਦਲੀ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਟੈਪ ਡਿਊਟੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਆਡਿਟ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

SUPER TRAVEL

847-676-9090, 773-465-5566

E-mail: supertravel2003@yahoo.com

Lowest Fares With Excellent Service

United Airlines
British AirwaysFor Emergency
Call anytime at
847-673-3825Jet Airways, Air India,
KLM, Lufthansa,
Delta, Qatar Airlines.**EARLY BIRD SALE!!!!**Domestic fares
available

To Advertise with Punjab Times Call: 847-359-0746

**ਤੰਦੂਰੀਏ, ਹੈਲਪਰ, ਵੇਟਰ
ਤੇ ਡਿਸ ਵਾਸ਼ਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ**ਅਟਲਾਂਟਾ, ਜਾਰਜੀਆ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਚਲਦੇ
ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਤੰਦੂਰੀਏ,
ਵੇਟਰ, ਹੈਲਪਰ ਤੇ ਡਿਸ ਵਾਸ਼ਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਜੋੜੇ (ਪਤੀ-ਪਤਨੀ) ਨੂੰ ਪਹਿਲ

ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ, ਮੁਫਤ ਰਿਹਾਇਸ਼

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ

ਫੋਨ: 757-240-9348

43-44

ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਮੋਹ ਭੰਗ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ 75 ਫੀਸਦੀ ਡਾਕਟਰ ਨੌਕਰੀ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਮੋਤਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ 80% ਮਹਿਲਾ ਡਾਕਟਰ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ 11 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੁੱਲ 3850 ਆਸਾਮੀਆਂ 'ਚੋਂ 1300 ਖਾਲੀ ਹਨ।

ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ 'ਚ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ 1750 ਅਸਾਮੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 900 ਖਾਲੀ ਹਨ। ਪੀ.ਸੀ.ਐਮ.ਐਸ. ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ 2100 'ਚੋਂ 400 ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਾਲੀ ਹਨ। ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਕਟਰ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਗਰੈਜੂਏਟ ਡਿਗਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 4 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ 340 ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਸਿਰਫ 18 ਹੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 17 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਕੇ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪਰਤੇ। ਉਸ ਦਿਨ 239 ਆਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਸਿਰਫ 55 ਹੀ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 28 ਜੂਨ ਨੂੰ ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਆਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਰੱਖੀ ਸੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਲੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੀ ਪਈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ 210 ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਰ 74 ਨੇ ਜੁਆਇਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗ ਲਿਆ ਸੀ।

ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੜ ਨਾ ਬਹੁਤਿਆ। ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਾਲੀ ਹਨ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਹੌਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਇੱਕੋ-ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸੂਬਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਕੇਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਅਤੇ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਸਕੇਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਭੱਤਿਆਂ ਦਾ ਫਰਕ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਨੋਰੋਗ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਸੀ ਪਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਵੀ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਮੁੜਨਾ ਪਿਆ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ 17 ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ 15 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਹੀ ਰਾਜੀ ਹੋਏ ਅਤੇ ਤਿੰਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜੁਆਇਨ ਕਰਨ ਨਾ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਪਏ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ। ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ ਸੁਰਗਵਾਸ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ)

ਦੇ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਬਿੱਲਾ) ਘੋਤੜਾ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਡੂੰਘਾ ਸਦਮਾ ਪੁੱਜਾ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ ਐਤਵਾਰ, 19 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ। ਉਹ 88 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ ਚਾਰ ਧੀਆਂ-ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ, ਇਕਬਾਲ ਕੌਰ, ਜਗਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਮੋਹਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ-ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ ਤੇ ਪੜਪੋਤੇ-ਪੜਪੋਤੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਰਿਵਾਰ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ। ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਟੱਲ ਦੇ ਸਹੁਰਾ ਸਨ।

ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਬੁੱਧਵਾਰ 22 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਇਕ ਵਜੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕੰਟਰੀਸਾਈਡ ਫਿਊਨਰਲ ਹੋਮ, ਬਾਰਟਲੈਟ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪਰੰਤ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ 2 ਤੋਂ 4 ਵਜੇ ਤੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ ਨਮਿਤ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ, ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 25 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 5:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ ਫੋਨ: 847-414-3041, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ ਫੋਨ: 708-228-8520 ਅਤੇ ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫੋਨ: 847-894-7780 ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ
ਅਟਾਰਨੀ ਐਂਡ ਲਾਅ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਡੀਪੋਰਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ?
ਜਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ
ਕੇਸ ਬੰਦ ਹੈ?

ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ
ਅਟਾਰਨੀ ਐਂਡ ਲਾਅ

ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂੰ

ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਡਿਫੈਂਸ

- ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲਜ਼
- 9th & 2nd ਸਰਕਿਟ ਅਪੀਲਜ਼
- ਕੈਨਸੇਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ (10 ਸਾਲਾ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕੇਸ)
- ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਮੋਸ਼ਨ ਮੁਫਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

NEW YORK
T 718.672.8000
75-20 ASTORIA BLVD, SUITE 170
JACKSON HEIGHTS, NEW YORK 11370
* ADMITTED IN THE STATE OF NEW YORK ONLY

CALIFORNIA
T 510.796.9000
39180 LIBERTY STREET, SUITE 118
FREEMONT, CA 94538

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ**National Truck Driving School****ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ**

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
ਕੰਪਨੀ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ 35 ਸੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ

*ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ
ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
*ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/
ਜੌਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ
*ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ
ਚੁੱਕਣ ਤੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ
*2-3 ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ
ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi

Office: (866) 933-3038

Balhar S. Ranu Cell: 916-502-7733

Yuba City Ph: 530-419-5058

1816 Main Ave., Sacramento CA, 95838

Punjab Times**Established in 2000
15th Year in Publication**Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746**Fax:847-705-9388**Email: punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com**Editor:**

Amolak Singh Jammu

Astt. Editors:

Jaspreet Kaur

Kuljeet Singh

Photographer

Kamaljit Singh Virdi

Ph. 847-502-2703

Our Columnists

Ashok Bhaura

Tarlochan Singh Dupalpur

Baljit Basi

Major Kular

Correspondents**Detroit, MI**

Rajinder Syan

734-261-0936

New York

Iqbal S. Jabowalia

917-375-6395

Postmaster: Please send
address changes to Punjab Times,
20451 N. Plum Grove Rd., Palatine,
IL 60074**Distributed in:**California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Missisipi,
Iowa, Arkansas, Texas, Virginia, Ne-
vada, Washington, Oregon, Arizona,
Georgia, Florida, New York, New
Jersey, Connecticut, Oklahoma, Penn-
sylvania, Missouri, Kentucky**ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ****ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 95 ਡਾਲਰ,****ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 450 ਡਾਲਰ****ਨੋਟ:** ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ
ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ
ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ
ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ
ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ
ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ
ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ
ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।**Disclaimer**The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.Sameway Punjab Times
does not necessarily endorses
the claims made in the
advertisements published in
Punjab Times.**All disputes subject to
Chicago jurisdiction.**

ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਚਰਚਾ ਵਿਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਬਾਰੇ ਫਿਰ ਚਰਚਾ ਮਘ ਪਈ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਬਾਰੇ ਹੁਣੇ ਹੋਈਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵਿਚੋਲੇ ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ ਧਾਰਨ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਇਸ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਣਗੇ।

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਭਾਵੇਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ੀ 27 ਨਵੰਬਰ ਹੈ, ਪਰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਫਾਏ ਕਾਰਨ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। 41 ਮੈਂਬਰੀ ਹਰਿਆਣਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (ਐਡਹਾਕ) ਦੀ ਸਾਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਡੱਟ ਕੇ

ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਨਿਕਲੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਗੂ ਜਿੱਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਤਕਰੀਬਨ ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ ਵਾਲੇ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਉਥੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਰ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰ ਹਲਕਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਹੁਣ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਉਠਾਉਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਨਵੀਂ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਏ। ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਸਰਕਾਰ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਉਲਟਾਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ

ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿੱਖ ਕਾਂਗਰਸ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ, ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਰਨਾ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਡਟ ਕੇ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਹੁੱਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਨਲਵੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਦਲਜੀਤ

ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਦੁਰੁਸਤ ਕਰੇਗੀ। ਪਿਛਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਿਛਲੀ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਕਰਾਰ ਦੇ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚੋਣ ਲੜੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ।

ਡਾ. ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਬਣੇ**‘ਜਸਟਿਸ ਆਫ਼ ਪੀਸ’****ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ:** ਮੈਸੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਕਲੈਂਡ ਵਿਚ 2008, 2012 ਤੇ 2013 ਵਿਚ ‘ਲੈਕਚਰਾਰ ਆਫ਼ ਦਾ ਯੀਅਰ’ ਐਵਾਰਡ ਹਾਸਲ ਪੰਜਾਬੀ ਲੈਕਚਰਾਰ ਡਾਕਟਰ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਹੁਣ ‘ਜਸਟਿਸ ਆਫ਼ ਪੀਸ’ (ਜੇ.ਪੀ.) ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਫਿਲਿਪ ਰਿਕੋਰਡਨ ਨੇ ਚੁਕਾਈ। ਇਸ ਅਹੁਦੇ ‘ਤੇ ਤਾਇਨਾਤੀ ਨਾਲ ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਤਸਦੀਕ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਡਾਕਟਰ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਦਾਨਗੜ੍ਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਰਨਾਲਾ ਤੋਂ ਹਨ। 1978-80 ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਤੇ ਫਿਰ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਆਉਣ ਤੱਕ ਉਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਐਮ.ਬੀ.ਏ., ਐਮਕਾਮ ਤੇ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਆ ਕੇ 2000 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਸੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਐਲਬਨੀ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਅਧਿਆਪਨ ਕਿੱਤਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰਬਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਾਈਸਟਚਰਚ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 4-5 ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਨੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਘੜਣ ਦਾ ਅਹਿਮ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਉੱਤੇ ਪੱਤਰ ਵੀ ਲਿਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਖੱਟਰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਚਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਅਤੇ ਕਰਨਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਚੋਣ ਜਿੱਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਖੱਟਰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ 26 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੇ ਤਾਉ ਦੇਵੀ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣਗੇ।

ਇੱਥੇ ਯੂ.ਟੀ. ਗੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਖੱਟਰ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਮ ਵਿਲਾਸ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੀ ਤਾਈਦ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਤੇ ਪਿਛਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਅਨਿਲ ਵਿਜ, ਭਾਜਪਾ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਬਾਦਲੀ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਓ.ਪੀ. ਧਨਖੜ, ਕੈਪਟਨ ਅਭਿਮੰਨਿਊ ਅਤੇ ਸੋਨੀਪਤ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕਾ ਕਵਿਤਾ ਜੈਨ ਨੇ

ਕੀਤੀ। ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦਾ ਨੇਤਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਖੱਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਮੁਕਤ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ

ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚੱਲੇਗੀ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਲਈ ਪੰਜ ਹੋਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸਨ ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਪਸੰਦ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਬਣੇ ਸ੍ਰੀ ਖੱਟਰ ਨੂੰ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦਾ ਨੇਤਾ ਚੁਣ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

60 ਸਾਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਖੱਟਰ ਰੋਹਤਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਨਿਨਦਾਨਾ ਦੇ ਵਾਸੀ ਹਨ ਤੇ ਉਹ 1977 ਵਿਚ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ 1980 ਵਿਚ ਸੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਬਣ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1994 ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। 1996 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਭਾਜਪਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ।

ਹਰਿਆਣਾ ਚੋਣਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਬਦਲੇ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਪੂਰਾ ਥਾਪਤਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਟਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਵੱਲੋਂ ਅਕਾਲੀਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਹਮਲੇ ਵੀ ਇਸੇ ਕਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਧੂ ਵੱਲੋਂ ਕੱਚੀ ਭਤਾਸ ਪਿੱਛੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਾ-ਅਤਿਵਾਦ ਖਿਲਾਫ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਉਠ ਰਹੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਉਪਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲੋਂ ਵਖਰੇਵਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਫੈਲਣ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਹੱਥ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਹੱਥ ਵਧਾਉਣਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਦੀ

ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਰਾਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਟੇਕ ਇਨ੍ਹਾਂ, ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਦੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ, ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਨਿਤਿਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਨੇਤਤਾ ਵਧਾਉਣ ਉੱਪਰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ**ਪਾਇਆ ਨਾਗਵਲ****(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)**

ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਉਤੇ ਵੀ ਪਵੇਗਾ। ਇਉਂ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਗੋਡੇ ਟੇਕ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਜੋ ਹਸ਼ਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ

ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ

ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ

ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ

ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ

ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ

ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ

ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਆੜਾ

ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ

ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ

ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਹਾਲੀ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ

ਪਟਿਆਲਾ: ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਨੇ ਆਨ ਘੇਰਿਆ ਹੈ। ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਤੋਟ ਕਾਰਨ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਫਿਲਹਾਲ ਬਰੇਕਾਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲ ਬਕਾਇਆ ਖੜੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਹੋਣ ਤੱਕ ਛਪਾਈ ਰੋਕ ਲਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਸੌ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛਪਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਕੰਪੋਜ਼ਿੰਗ ਵੀ ਆਰੰਭ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਤੋਟ ਅੱਗੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਫਿੱਕੇ ਪੈਂਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਪਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਛਪਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਛਲਾ ਹਿਸਾਬ ਨਿਬੇੜਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕੰਟਰੋਲਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਤਾਂ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਿਛਲਾ ਹਿਸਾਬ ਨਿਬੇੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਤੀ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਫੂਕ-ਫੂਕ ਕੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗ ਹੀ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਤੋਟ ਵਿਚ ਹਨ। ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਤਹੱਈਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦਾ ਉਨਾ ਹੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿੰਨੀ ਉਹ ਰਕਮ ਅਦਾ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਪਵਾਉਣ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਕੰਮ ਬਾਹਰੋਂ

ਰਜਿਸਟਰਡ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਫਰਮਾਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਰੁਕ ਜਾਣ ਜਾਂ ਫਸ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਰੋਲਾ ਪਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਹੀ ਫਿਲਹਾਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਛਪਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਿਛਲਾ ਸਾਰਾ ਹਿਸਾਬ ਨਿਬੇੜ ਲੈਣਗੇ, ਉਸ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਦਾ ਅਗਲਾ ਕੰਮ ਫਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਚੇਤਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਫਿਲਹਾਲ ਰੋਕੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਤਰਤੀਬ ਤੇ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਅਪਨਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਤੋਟ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਿਕੱਤਾਂ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ

ਗੱਲਬਾਤ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਖ਼ਤ ਰੁਖ ਕਾਰਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਈ ਖਰਚੇ, ਜੋ ਛਪਾਈ ਅਧੀਨ ਸਨ, ਫਿਲਹਾਲ ਆਵਾਹ-ਫਸ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਅਗਲੇ ਛਪਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਪਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਪਟਿਆਲਾ: ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿੱਥਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਕਰੀਬਨ 1500 ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਵੰਨ-ਸਵੰਨੇ ਟਾਈਟਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਨਾਲੋਂ ਸਸਤਾ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਫ਼ਾਇਤੀ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਆਮ ਪਾਠਕ ਨੂੰ 40 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਿੱਪੂ ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਰਿਆਇਤ 45 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸਾਹਿਤ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੋਜ ਵਿਸ਼ਿਆਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼, ਕੋਸ਼, ਬਾਲ ਗਿਆਨ, ਖੋਜ ਹਵਾਲਾ ਗ੍ਰੰਥ, ਸਰਵੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕਲਾਸਕੀ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਪਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਪਾਠਕ ਵਰਗ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਤਹੱਈਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਧੁਨਿਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੰਪਿਊਟਰ ਯੁੱਗ ਦੇ ਹਾਣ ਦੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੁਣ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਪਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਚੇਤਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਣ ਦੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਨਵੀਂ ਰੁਚੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਛਪੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਰੁਚੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਬਾਰੇ ਵਿਭਾਗ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨਾਲ ਜੋੜਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਵੱਡੇ ਫੰਡ ਤੇ ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਵੇਗੀ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਉੱਦਮ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ, ਪੰਜਾਬੀ-ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੋਸ਼, ਬਜਟ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ 'ਵਰਸਿਟੀ' ਵਿਚਾਲੇ ਸਮਝੌਤਾ

ਪਟਿਆਲਾ: ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਫਰੇਜ਼ਰ ਵੈਲੀ ਵਿਚਾਲੇ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਤਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਧਿਐਨ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਰੇਜ਼ਰ ਵੈਲੀ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਵਾਈਸ-

ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਛੇ ਹਫ਼ਤੇ ਫਰੇਜ਼ਰ ਵੈਲੀ ਤੇ ਛੇ ਹਫ਼ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਗੇ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਬਾਰੇ ਹੋਣਗੇ ਸਾਂਝੇ ਯਤਨ

ਚਾਂਸਲਰ ਮਾਰਕ ਡੀ ਐਵਰੇਡ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ।

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਕਾਰਜਭਾਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਮਾਰਕ ਡੀ ਐਵਰੇਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਵੱਸਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਰੋਲ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਜੋ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਕੌਮ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਫਖਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪੂਰੇ ਦਾ ਪੂਰੇ ਵੱਖਰਾ ਵਿਭਾਗ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੀ ਵਧੀਆ ਹੋਣਗੇ ਤੇ ਉਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਸਰਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਪਿੱਛੇ ਮੁਲ ਭਾਵਨਾ ਹੀ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਸਰਿਆਂ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਇਕ ਕੋਰਸ 'ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕੋਰਸ ਇਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕਰਨਗੇ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿਚ

Matrimonial

ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ

Jatt Sikh Mavi 28yrs, 5'-7", turbaned Punjab born American Citizen MS in IT, seeking beautiful, slim bride in IT/MBA/ Finance/ Accounting. Background Punjab Area only. Email Bio-Data & Pictures to Dsingh8593@gmail.com

43

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਸੰਘਾ, ਉਮਰ 24 ਸਾਲ, ਕੱਦ 6'-1", ਯੂ ਐਸ ਸਿਟੀਜ਼ਨ, ਉਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਉੱਚੀ ਜੋਬ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਰਸ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 209-634-7584 ਜਾਂ 209-262-7200

42-45

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ

ਜੱਟ ਸਿੱਖ 24 ਸਾਲ, 5'-5", ਇੰਡੀਆ ਰਹਿੰਦੀ ਬੀ ਏ, ਐਮ.ਐਸ-ਸੀ ਅਤੇ ਐਮ ਸੀ ਏ ਲੜਕੀ ਲਈ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਜਾਂ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੁੜੀ ਦਾ ਇਕ ਮਾਮਾ ਤੇ ਦੋ ਮਾਸੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਨ ਜੋ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 219-671-3442

Khatri Sikh girl, 28yrs, 5'-5", US citizen, Pharmacist in Santa Fe (New Mexico), seeking highly educated (medicine or engineering), well settled in US, non-smoker, non-drinker, non-trimmer 28-30yrs, 5'-7" to 6'-2" boy. Contact, Ph: 505-216-1644 or E-mail: hvij@aol.com

41-44

punjabtimesusa.com

ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਾਲਿਬ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਾਲਿਬ (82) ਦਾ ਇੱਥੇ ਦਿਅਨੰਦ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਬੀਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਗਾਲਿਬ ਸੰਨ 1964 ਵਿਚ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਸਿੰਧਵਾਂ ਬੇਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ 1967 ਵਿਚ ਜਗਰਾਉਂ ਤੋਂ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਾਲ 1990 ਵਿਚ ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ ਤੇ 1992 ਤੇ 1999 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਟਿਕਟ ਤੋਂ ਦੋ ਵਾਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਜਿੱਤੇ ਸਨ।

ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਤੇ ਲਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਾਲਿਬ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਡੂੰਘੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਸ਼ੌਕ ਸੁਨੇਹੇ ਵਿਚ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗਾਲਿਬ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਇਕ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਆਗੂ ਖੁੱਸ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗਾਲਿਬ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿਚ

ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਮੁਦੱਈ ਸਨ। ਉਧ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗਾਲਿਬ ਦੇ ਚਲਾਣੇ 'ਤੇ ਡੂੰਘੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

Help Wanted

We are looking for chef for our restaurant.

ਮਿਸੀਸਿਪੀ ਵਿਚ
ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ
ਹਲਵਾਈ ਅਤੇ ਹੈਲਪਰ
ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਮੁਫਤ

Call: 601-608-8944

43

ਕੈਨਸਸ ਸਿਟੀ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਤੰਦੂਰੀਏ, ਸ਼ੈਫ ਅਤੇ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਕੈਨਸਸ ਸਿਟੀ, ਮਿਜ਼ੋਰੀ ਵਿਚ
ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਤੰਦੂਰੀਏ,
ਸ਼ੈਫ ਅਤੇ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਫੋਨ: 913-277-7794

43-44

ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨਾ ਆਇਆ ਰਾਹੁਲ ਦਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਾਲਾ ਪਾਠ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੁਲ ਹਿੰਦ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਪੜ੍ਹਾਏ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪਾਠ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਉਪਰ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਫੇਰੀ ਕੈਪਟਨ ਤੇ ਬਾਜਵਾ ਖੇਮਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫੁੱਟ ਮਿਟਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ। ਰਾਹੁਲ ਦੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬ ਮਹਿਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਿੱਟੂ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ, ਉਥੇ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਢਾਈ ਲੱਖ ਸਰਗਰਮ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦਾ ਨੈਟਵਰਕ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੇਮਾ ਵੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਵਿਖਾਉਣ ਦੇ ਰੌਅ ਵਿਚ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਖੇਮਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਹੇਠ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਂਝਾ ਪੱਤਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਂਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਦੋਵਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਫ਼ਾਇਆ ਹੋਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ 'ਤੇ

ਅਸਰ ਪੈਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਹਾਈਕਮਾਨ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚਲੀ ਫੁੱਟ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਲਈ ਇਕੱਟ ਕਰਨ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਤੇ ਬਾਜਵਾ ਧੜਿਆਂ ਦੇ ਕਲੇਸ਼ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਡੰਡੇ ਦੀ

ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਰਾਹੁਲ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਫੁੱਟ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠਲੇ ਤੇ ਉਪਰਲੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਹੁੱਸਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2012 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਅਣਕਿਆਸੀ ਹਾਰ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਕੈਪਟਨ

ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਖੋਹਣ ਲਈ ਬਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਰਾਹੁਲ ਨੇ ਇਥੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ।

ਹੁਣ ਵੀ ਜਦੋਂ 16 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਰਾਹੁਲ ਨੇ ਇਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਚਲਾਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਆਗੂਆਂ 'ਤੇ ਰਾਹੁਲ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਅਸਰ ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਵਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਕੈਪਟਨ ਤੇ ਬਾਜਵਾ ਧੜਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਆਗੂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਹੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦਿਆਂ ਇਕ-ਦੂਸਰੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਕੁਝ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਫੁੱਟ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਕੈਪਟਨ ਤੇ ਬਾਜਵਾ ਵਿਚਕਾਰ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਰਾਹੁਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਸੀਹਤ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਚੰਗੇ ਸਿੱਟੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਸ. ਬਾਜਵਾ ਧੜੇ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਨਾਲ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖੱਪੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਨੈਟਵਰਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ.

ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਬਲਾਕ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਲਈ 117 ਅਬਜ਼ਰਵਰ, 26 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇੰਚਾਰਜ ਤੇ 23 ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੈੱਲਾਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢਾਈ ਲੱਖ ਸਰਗਰਮ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿਥਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚ ਹਰ ਚੋਣ ਬੂਝ ਲਈ 11 ਮੈਂਬਰੀ ਟੀਮ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਬਲਾਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਟਿਕਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਭਰਮ ਤੋੜਨਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਟਿਕਟਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਪੱਕ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲਣਗੀਆਂ। ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਬਲਾਕ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਟਿਕਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਬਲਾਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਭਖਵੇਂ ਮੁੱਦੇ ਉਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਰੈਲੀ/ਧਰਨਾ ਮਾਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਧੀ ਮਾਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਪਿਉ ਤੇ ਕੋਲੇ ਦੀ ਘਾਟ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਨਿਗਮ ਦਾ ਦਿਵਾਲਾ ਕੱਢਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਣਖ ਖਾਤਰ ਲੜਕੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਦੋ ਸਕੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜੰਡਿਆਲਾ ਵਾਸੀ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਣਖ ਖਾਤਰ ਆਪਣੀ ਹੀ ਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਕੇਸ ਮੁਤਾਬਕ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਹਿਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 12 ਸਤੰਬਰ 2012 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਜੰਡਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਵੈਰੇਵਾਲ ਰੋਡ ਵਾਸੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਬੰਧ ਸਨ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਲੜਕੀ ਦੇ ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ।

ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ 11 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਲੜਕੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਿਤਾ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਤਾਇਆ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸਦੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਲੜਕੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਉਸਨੇ ਸ਼ੌਂਕ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੜਕੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤੇ ਤਾਇਆ ਉੱਤੇ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਮੁਤਾਬਕ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮਾਰਨ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਲੜਕੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਬਲਕਿ ਉਸਨੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਜੱਜ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਦੋਵੇਂ ਫੁੱਟ-ਫੁੱਟ ਕੇ ਰੋ ਪਏ। ਉਹ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਲੰਘਿਆ ਵਕਤ ਹੁਣ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਇਕ ਤਾਂ ਕੁੜੀ ਦੀ ਜਾਨ ਗਈ, ਉਪਰੋਂ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਮਿਲ ਗਈ।

ਵਨੀਤਾ ਗੁਪਤਾ ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ 'ਚ ਮੁਖੀ ਬਣੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਭਾਰਤੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਮੂਲ ਦੀ ਔਰਤ ਵਨੀਤਾ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਿਵਲ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੀ ਮੁਖੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੱਖਣ ਏਸ਼ਿਆਈ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਪਤਾ, ਅਮੈਰੀਕਨ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਚੋਟੀ ਦੀ ਵਕੀਲ ਹੈ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਨਿਗਮ ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਬਿਜਲੀ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਲੇ ਦੀ ਘਾਟ ਕਰਕੇ ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ ਹੋਣ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਮੌਕੇ ਬਿਜਲੀ ਨਿਗਮ ਦਾ ਦਿਵਾਲਾ ਨਿਕਲਣ ਵਰਗੇ ਹਾਲਤ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਤਾਪ ਬਿਜਲੀ ਘਰ ਲਹਿਰਾ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਚਾਰ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸੁਪਰ ਤਾਪ ਬਿਜਲੀ ਰੋਪੜ ਦੇ ਛੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਤਾਪ ਬਿਜਲੀ ਘਰ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਚਾਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਕ-ਇਕ ਯੂਨਿਟ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਬਿਜਲੀ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਕੋਲਾ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੈਨਮ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕੋਲ ਬਲਾਕ ਰੱਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਸਪਲਾਈ ਬਿਲਕੁਲ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਹੀ ਤਿੰਨਾਂ ਬਿਜਲੀ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਲਾ ਸਪਲਾਈ ਨਾਲ ਡੰਗ ਟਪਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਨਿਗਮ ਸਰਦੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬੈਕਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਰਾਹੀਂ ਉਧਾਰੀ ਬਿਜਲੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਬਕਾਇਦਾ ਨਿਗਮ ਨੇ ਟੈਂਡਰਾਂ ਲਈ ਇਸਤਿਹਾਰ ਵੀ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਫਿਲਹਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨੇ ਪਏ ਹਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਬਿਜਲੀ ਵੇਚਣ ਦੀ ਥਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਨੋਬਤ ਆ ਗਈ ਹੈ।

ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਗਮ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬਾਹਰੀ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਸੂਬੇ ਵਿਚ

ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ 6400 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਹੋਰ ਖਰੀਦ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਹਿਰਾ ਮੁਹੱਬਤ ਵਿਚ 35 ਹਜ਼ਾਰ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ, ਰੋਪੜ 51 ਹਜ਼ਾਰ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ 17 ਹਜ਼ਾਰ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਕੋਲਾ ਭੰਡਾਰ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ

ਤਿੰਨਾਂ ਬਿਜਲੀ ਘਰਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ-ਇਕ ਯੂਨਿਟ ਚਲਾ ਕੇ ਸਮਾਂ ਲੰਘਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੁਲਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਗਮ ਨੇ ਹੁਣ ਕੋਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਾਸੋਂ ਦਰਾਮਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵੀ ਮੰਗੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਜਨਰਲ ਬਰਾੜ ਕੇਸ ਵਿਚ ਚਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਰੱਦ

ਲੰਡਨ: ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਕੁਲਦੀਪ ਬਰਾੜ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (34), ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ (37), ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ (39) ਤੇ ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ (33) ਨੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਪਾਈ ਸੀ।

ਜਨਰਲ ਕੁਲਦੀਪ ਬਰਾੜ (78) 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਲੰਡਨ ਵਿਚ 2012 ਦੌਰਾਨ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਯੂਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਬਰਾੜ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਚਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੀ ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਨਿੰਦਾ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਰੋਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਠੋਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਤੇ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 14-14 ਸਾਲ, ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ 11 ਸਾਲ ਤੇ ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਨੂੰ ਸਾਢੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਾਊਥਵਾਰਕ

ਕਰਾਊਨ ਕੋਰਟ ਨੇ 21 ਮਾਰਚ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ ਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਬਰਾੜ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਕਈ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਗ਼ਿਲਾ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਵੈਟ ਵਸੂਲਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ

ਜਲੰਧਰ: ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਤੋਂ ਵੈਟ ਤੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਦਾਖਲ ਇਕ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜ ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਹੈ।

ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਕਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਰਿਸ਼ੀ ਚਾਨਣ ਨੇ ਇਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨ (21365/1014) ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਤੋਂ ਵੈਟ ਤੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗੈਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦੱਸਿਆ ਸੀ।

ਅਰਜੀਕਰਤਾ ਮੁਤਾਬਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਖਾਣਾ ਖੁਆ ਕੇ ਪੇਸ਼ੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀ ਸਰਵਿਸ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਤੋਂ ਦੋਹਰਾ ਟੈਕਸ ਨਾ ਵਸੂਲਣ ਤੇ ਗੈਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਭਾਗ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਤੋਂ ਖਾਣੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਬਿੱਲ ਉਤੇ 100 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਭਾਗ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਤੋਂ ਖਾਣੇ ਦੇ ਬਿੱਲ 'ਤੇ 40 ਫ਼ੀਸਦੀ ਟੈਕਸ ਵਸੂਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਵਸੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 2011 ਤੋਂ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

‘ਆਪ’ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਮੁੜ ਭੱਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਉਂਤਾਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਮਾਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਸਬਕ ਲੈਂਦਿਆਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੂਹ ਫੁਕਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ‘ਆਪ’ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਵਿੰਗ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕੌਮੀ ਕਨਵੀਨਰ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਤੋਂ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈ ਲਈ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਤੇ ਸੂਬਾਈ ਲਡਿਰਸ਼ਿਪ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਮੁੱਚੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਅਬਜ਼ਰਵਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵ ਨਿਯੁਕਤ ਅਬਜ਼ਰਵਰਾਂ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਬਾਕਾਇਦਾ ਟਰੇਨਿੰਗ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਟਰੇਨਿੰਗ ਮੌਕੇ ਸ. ਛੋਟੇਪੁਰ ਨੇ ਖੁਦ ਪੁੱਜ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਬਜ਼ਰਵਰਾਂ ਨੂੰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਹੈ ਪਰ ਨਵੇਂ ਵਿੰਗਾਂ

ਵਿਚ ਸਭ ਨੂੰ ਅਭਜਸਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਰਗਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਹੈ। ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਵਾਰਡਬੰਦੀ ਸਮੇਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਵੇਗੀ।

ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵਸੀਲਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮਹਿਲਾ ਵਿੰਗ, ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਿੰਗ, ਐਕਸ ਸਰਵਿਸਮੈਨ ਵਿੰਗ, ਲੀਗਲ ਵਿੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਬਣੇ ਹੋਏ ਯੂਥ ਵਿੰਗ ਦਾ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਤੇ ਜਾਤ-

ਪਾਤ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਐਸਸੀ/ਬੀਸੀ ਆਦਿ ਵਿੰਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗੀ। ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਕਨਵੀਨਰ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੰਗਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਬਾਰੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੌਮੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਮੌਕੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨਾਲ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਅਭਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨਵੇਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਨਵੀਨਰ ਲਾਉਣ ਮਗਰੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋਏ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਨਵੀਨਰਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਉੱਠੀ ਬਗਾਵਤ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੂਬਾਈ ਲਡਿਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

‘ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ’ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪੈਂਤੜਿਆਂ ਪਿਛੇ ਲੁਕੀ ਨੀਅਤ

ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਕਿੱਸਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ, ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਵਿਰਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇ, ਬਾਕੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਇੱਕ ਜੱਟ ਦਾ ਕੱਟਾ ਗਵਾਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਗੁੱਗੇ ਪੀਰ ਦੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੱਟਾ ਲੱਭ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਚੜ੍ਹਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਉਹ ਕਈ ਪੀਰਾਂ, ਫਕੀਰਾਂ ਕੋਲ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਉਤੇ ਜਾ ਕੇ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਸੁੱਖਦਾ ਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੱਟੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪੁੱਛੀ ਤਾਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੇ ਕੁ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਕੱਟਾ ਹੈ, ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਤੂੰ ਸੁੱਖਣਾ ਸੁੱਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰੇਗਾ? ਜੱਟ ਨੇ ਹੱਸ ਕੇ ਕਿਹਾ: ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੱਟੇ ਦੇ ਸਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪੈ ਲੈਣ ਦੇਹ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕੀ ਦੇਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ? ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੇ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹੋ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਲੈਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਾਅਦੇ ਕਰਨੇ ਸਨ, ਕਰ ਲਏ, ਹੁਣ ਉਹ ਵਾਅਦੇ ਉਸ ਜੱਟ ਵਾਂਗ ਚੇਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਵਾਅਦਿਆਂ ਵਾਲਾ ਅਮਲ ਤਾਂ ਕਿਧਰੇ ਰਿਹਾ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪੋਤਰੇ ਵੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਛੱਡ ਕੇ ਪੁਰਾਣੀ ਲੀਹ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚੇਂ ਹਸਪਤਾਲ ‘ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸਿਜ਼’ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਈਮਾਨਦਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਜੀਵ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਸੋਧ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਉਸ ਅਦਾਰੇ ਵਿਚ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ 165 ਕੇਸ ਫੜੇ ਗਏ, ਇੱਕੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣਾ ਪੈ ਗਿਆ, 15 ਕੇਸ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਾਕਾਇਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਏ ਸਨ। ਸੰਜੀਵ ਤੋਂ ਪਿਛਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 44 ਮਾਮਲੇ ਫੜੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੀ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ।

ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੇ ਸਾਰ ਸੰਜੀਵ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਆਗੂ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਆਗੂ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਇਲਾਜ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰਨ ਉਤੇ ਸੰਜੀਵ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਬੀਬੀ ਵੀ ਸੰਜੀਵ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਬੀਬੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰ ਰਹੀ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੰਜੀਵ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਦੇ ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਹਿ ਕੇ ਬਦਲੀ ਕਰਵਾਈ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੀਡਰਾਂ

ਦੀਆਂ ਚਿੰਨੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਉਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਖੁਦ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਫਸਰ ਦਾ ਝਟਕਾ ਕਰਨਾ ਮੰਨ ਗਿਆ।

ਦੂਸਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਾਲਾ ਧਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਘੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰ ਰਾਮ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਕੇਸ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਕਾਲਾ ਧਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਭਾਜਪਾ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਪਾਜ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਡਰਦੀ ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਲੁਕਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਝਿਜਕੇਗੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਗਈ ਹੈ।

ਦਲੀਲ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਰਮਨੀ ਨਾਲ 1995 ਵਿਚ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਾਲਾ ਧਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੋ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀਆਂ ਐਚ.ਡੀ. ਦੇਵਗੌੜਾ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਜਰਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਬਣੀਆਂ ਅਤੇ ਤੇਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਾਲੀ ਕੱਚੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੋ ਬਾਕਾਇਦਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਵੀ ਛੇ ਸਾਲ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ ਮਾਣ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ

ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਾਲਾ ਧਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਪਤਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਦੁਹਾਈ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਲੁਕਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਆਣ ਕੇ ਦੱਸ ਦਿਆਂਗੇ? ਹੁਣ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਹੇਠ ਚੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲੁਕਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅ ਉਦੋਂ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਗੂ ਤੇ ਵਕੀਲ ਰਾਮ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਦੀ ਚਾਰਾਜ਼ੋਈ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਆਪ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਉਸੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਛਤਰੀ ਹੇਠ ਲੁਕਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਖੋਂ ਹੋਵੇ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਖਲਾਕੀ ਪੱਖੋਂ

ਰਾਮ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ

ਇਹ ਪੈਂਤੜਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਮੰਨਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਮਗਰੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੋਲਾ ਘੋਟਾਲੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਾਗੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਬਹਿਸ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਪਿੱਛੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਕਿ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦਾਗੀ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਆਪ ਵੀ ਦਾਗੀ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਇਹ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀਹ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਵੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਗਲਤ ਹੋਣ, ਜਾਇਜ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਤਾਂ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਔਗੋਂ ਕੰਮ ਕਿਸ ਭਰੋਸੇ ਉਤੇ ਕਰਨਗੇ? ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨੰਗੀ-ਚਿੱਟੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਵਰਨਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਭਰੋਸਾ ਉਠ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੀ ਇਹ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਨਹੀਂ? ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਯਤਨ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਗੀ ਅਰਬਪਤੀ ਤੋਂ ਖਰਬਪਤੀ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਖ-ਪਤੀ ਬਣਨ ਵਾਸਤੇ ਮੋਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੀ ਇਹ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ? ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਗੀ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ‘ਮੋਕਾ ਇਨ ਇੰਡੀਆ’ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵੇਲੇ ਉਚੇਚ ਨਾਲ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਦਾ ਮੁਖੀ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਫਸ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੋਲਾ ਘੋਟਾਲੇ ਅਤੇ ਟੂ-ਜੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਸਪੈਕਟਰਮ ਘੋਟਾਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮਿਲਣ ਆਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਇਕੱਲੇ ਦੀ ਬਲੀ ਦੇਣੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ, ਵਰਨਾ ਉਹ ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਲੁਕ ਕੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਦਾ ਮੁਖੀ ਤਾਂ ਦਾਗੀ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਉਹ ਵੀ ਦੁੱਧ-ਧੋਤੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਵਰਨਾ ਪਰਦਾ ਰੱਖ ਕੇ ਮਿਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਗਲਤ ਮੰਨਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਹਦਾਇਤ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਿਦਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਆਗੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਗਲੀ-ਗਲੀ ਘੁੰਮਦੇ ਦਲਾਲਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਨਵੇਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਨਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਢੇਰਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਸਵਾਲ ਹੁਣ ਜਵਾਬ ਮੰਗ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਨਵਾਂ ਸੁਗਲ ਛੋਹ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਨ, ਜੋ ਵੀ ਚਾਹੁਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਿੰਨੇ ਸੁਫਨੇ ਉਹ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਮਲ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਕੇ ਹਾਸੇਰੀਣੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਉਹ ਸਫਾਈ ਮੁਹਿੰਮ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਉਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਕੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਠੱਪ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਸਫਾਈ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਤੇ ਆਪ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹਾਂ, ਪਰ ਜੇ ਕੁਝ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਝਾਤੂ ਫੜ ਕੇ ਫੋਟੋ ਖਿਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਉਸ ਸਾਫ-ਸੁਥਰੀ ਥਾਂ ਜੂਠੀਆਂ ਕਾਗਜ਼ੀ ਪਲੇਟਾਂ ਖਿਲਾਰ ਕੇ ਤੁਰ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਫਿਰ ਸਫਾਈ ਸੇਵਕ ਹੁੰਝਦੇ ਫਿਰਦੇ ਤੇ ਨਾਲ ਹੱਸਦੇ ਵੀ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਸੀ। ਉਹ ਲੋਕ ਕੌਣ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਨੌਂ ਰਤਨ ਕਹਿ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ? ਇੱਕ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਜੋੜ ਲਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਚੰਗਾ ਕਲਾਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਖਾਵੇ ਦੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਮੁਹਿੰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਸਰੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟੇਰੀਅਨ ਸ਼ਸੀ ਬਰੂਰ ਜੋੜ ਲਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਸੀ ਬਰੂਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ੱਕੀ ਬਰੂਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਤੀਸਰਾ ਸਚਿਨ ਤੇਂਦੁਲਕਰ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਖਿਡਾਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਨਤਕ ਕੰਮ ਸਿਰਫ ਪਬਲਿਸਿਟੀ ਜੋਗੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦੇ ਘਰ ਰੋਟੀ ਪਕਾਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਰਤਾਉਣ ਤੱਕ ਤੇ ਬਿਸਤਰੇ ਵਿਛਾਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਵੇਰੇ ਤਹਿ ਕਰਨ ਤੱਕ ਹਰ ਕੰਮ ਲਈ ਨੌਕਰਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਘਰ ਜਾਓ ਤਾਂ ਉਹ ਰਸੋਈ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਦਿੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਘਰ ਅਸੀਂ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਚਾਹ ਆਦਿ ਪਰੋਸਣ ਦਾ ਕੰਮ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਘਰ ਵਿਚ ਨੌਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਘਰ ਵੀ ਦਸ ਨੌਕਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਏਦਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੇ ਸਫਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਰਤ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਸਕਣਗੇ?

ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਰਤ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾ ਸਕਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਮੁਹਿੰਮ ਵੀ ਚਿਰ-ਜੀਵੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦਿਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਆਪ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਤੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਚੁਕਾਈ ਕਿ ਸਫਾਈ ਰੱਖਾਂਗੇ, ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਫਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਫੋਟੋ ਖਿਚਵਾ ਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਆਪ ਸਫਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸਫਾਈ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਇਹੋ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਫ਼ਤਾ ਲੰਘਣ ਪਿੱਛੋਂ ਗੱਡੀ ਪੁਰਾਣੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉਤੇ ਆਣ ਖੜੋਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਫਿਰ ਪੁਰਾਣੀ ਹਾਲਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਸਮ ਦਾ ਨਾ ਚੇਤਾ ਆਉਣ ਦੇਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦਾ ਕੱਚ-ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗਾ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰੰਗ-ਮੰਚ ਉਤੇ ਅਗਲਾ ਸੀਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇਗਾ।

40 ਟਰੱਕ ਰਿਪੇਅਰ-ਓਕਲਹੋਮਾ

ਮਕੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ

ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਟਰੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਕੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਫੋਨ: 832-512-7172

Desi Bazar

916 E. Main Street #118, Greenwood, IN, 46143
Tel: 317-888-2040, Fax: 317-887-6116

We specialize in all kind of Indian Groceries and Sweets

J FRESH VEGETABLES EVERY THURSDAY
J FRESH GOAT MEAT

10% off on all Gurudwara supplies
and Religious programs!!

We Are Open 7 Days a Week

ਖੁਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਸਟੋਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 25 ਅਕਤੂਬਰ 2014

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਰੁਖ ਤੇ ਮੋਦੀ ਦੇ ਮਾਅਰਕੇ

ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬਹੁਤੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਹੀ ਆਸ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ-ਮਿਣਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕੋਈ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਮਾੜੀ-ਮੋਟੀ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਨ, ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਇਕੱਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਮਰਾਠਾ ਲੀਡਰ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਦੀ ਐਨ.ਸੀ.ਪੀ. ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ। ਦੋਹਾਂ ਥਾਂਵਾਂ 10-10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਹੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਿਰ ਨੇ ਸਥਾਪਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹਵਾ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਗੋਲਿਆ। ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਸ ਸਾਲ ਰਹਿ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਥਾਪਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹਵਾ ਅਕਸਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਆਮ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਐਤਕੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ; ਸਗੋਂ ਮੋਦੀ ਲਹਿਰ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਹੀ ਚੱਲੀ ਹੈ। ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਹੋਈਆਂ ਉਪ ਚੋਣਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰਤਾ ਕੁ ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ ਸੀ, ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੋਦੀ ਲਹਿਰ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਠੱਲ੍ਹ ਪੈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਧਰਾਸ ਜਿਹਾ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਔਖੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਉਭਰੀ ਮੋਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਜੀਵਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਘੋਖ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਵਾਲ-ਵਾਲ ਦੁਖੀ ਹੋਏ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਭੁਗਤਣਾ ਹੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਮੋਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਘੱਟ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੜਾਸ ਵੱਧ ਹਨ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਦਾਨ ਹੀ ਛੱਡ ਗਈ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਹੋ ਹੀ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਪਿੜ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦਿਸ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬੂਹਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਦਸਤਕ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠੋਂ ਰਹਿੰਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਸਰਕਾ ਦਿੱਤੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਤਾਂ ਬੱਸ ਮੋਦੀ ਦੀ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਚੋਣ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਾਇਦਾ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਫਰਜੰਦ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਲਗਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਇਸੇ ਲਈ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਪਿਛੇ ਧੱਕ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਡੁੱਲ੍ਹੇ ਬੋਰਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਵਿਗੜ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਨੋਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਸਲ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਜਥੇਬੰਦੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਦਖਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਥੇਬੰਦੀ ਆਪਣੀ ਹਰ ਗੱਲ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਕੱਟੜ ਕਾਰਕੁਨ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਖੱਟਰ ਨੂੰ ਛਾਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀ ਅਗਲੀ ਸਾਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਵੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਨੇ ਵਿੱਢੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੁਲੇਖਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਹੁਣ ਕਿਸ ਮੁਕਾਮ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਮੋਦੀ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਨੇ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਥਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੋਕ ਦਲ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦੀ ਆਈ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦਾ ਗਠਜੋੜ ਟੁੱਟ ਹੀ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਗਠਜੋੜ ਬਾਰੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ; ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਵਡੇਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ ਪਰ ਤੋਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਾਲੇ ਲੀਡਰ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਕਾਹਲੇ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਮੌਕਾ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਸਲ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ, ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਤੇ ਮੋਦੀ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਵਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਆਖਰਕਾਰ ਤੌੜ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਫਿਲਹਾਲ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨਿਸ਼ੱਤੀ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਤਬਦੀਲੀ ਵਾਲੇ ਨੇਮ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਵੀ ਸਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੇ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਗੁਲਦਸਤੇ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ?

ਲਾਇਆ ਜੋਰ ਪੂਰਾ ਗੱਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਈਂ ਸੌਂਪਣੇ ਦਾ,
ਰਿਸ਼ਵਤਾਂ ਡਕਾਰ ਜਿਹੜੇ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਦਵਾਰ ਗਏ।
ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਜਿਹੜਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਤੀਜਾ ਆਇਆ,
ਪੱਥਾਂ ਭਾਰ ਹੋ ਕੇ 'ਕਾਲੀ ਕਰੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਗਏ।
'ਹੁੱਡੇ ਤੇ ਇਨੈਲੇ' ਚੁੱਕ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਮਾਰੇ,
ਮਾਰ ਮਾਰ ਗੱਪਾਂ ਐਵੇਂ ਝੱਲ ਹੀ ਖਿਲਾਰ ਗਏ।
ਚੋਣ-ਪਿੜ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੋ ਕੇ,
ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਵਿਸਾਰ ਗਏ।
ਬਣੇਗਾ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦੇਖੀ ਚੱਲੇ,
ਜਿੱਤ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋਟੀਦਾਰ, ਯਾਰ ਹਾਰ ਗਏ।
ਕਹੇਗਾ ਜ਼ਮਾਨਾ ਢੀਠ ਲਾਹਣਤਾਂ ਵੀ ਪਾਊ ਨਾਲੇ,
ਲੈ ਕੇ ਗੁਲਦਸਤੇ ਜੇ 'ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ' ਗਏ।

ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼

ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਏ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਜਿੱਤਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਉਹੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਤੱਕ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬੜੇ ਤਰੱਦਦ ਕਰਨੇ ਪੈ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਜਿਥੇ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਵੱਡਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਵੋਟ-ਹੁੰਗਾਰੇ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਸਰਕਲਾਂ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਚਰਚਾ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਵੀਂ ਚਰਚਾ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਈ ਸਿਆਸੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਛਿਣ-ਭੰਗ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਮਰਜੀਤ ਪਰਾਗ...। -ਸੰਪਾਦਕ

ਨਿਰੰਤਰ ਚੋਣਾਂ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਰਾਜ ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਸੈਂਬਲੀ, ਪੰਚਾਇਤੀ, ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਆਦਿਕ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਪਿੱਛੋਂ 9 ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿਚ 40 ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਪ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਹੁਣ ਇਸੇ 15 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਦੇ-ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਅਸੈਂਬਲੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। 2015 ਦੌਰਾਨ ਬਿਹਾਰ ਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਵਿਚ, 2016 ਵਿਚ ਆਸਾਮ, ਕੇਰਲਾ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਤੇ ਪਾਂਡੀਚੇਰੀ;

ਅਮਰਜੀਤ ਪਰਾਗ

2017 ਦੌਰਾਨ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮਨੀਪੁਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ।

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀਆਂ 288 ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ 123 ਜਿੱਤ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਉਭਰੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਹੁੰਝਾ ਫੇਰੂ ਜਿੱਤ ਨਾਲ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋਈ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨਾਲੋਂ 25 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਗਠਜੋੜ ਤੋੜ ਲਿਆ ਸੀ। 1990 ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਜਪਾ ਹੀ ਐਸੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ 42 ਸੀਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ ਉਪਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ, ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਠਬੰਧਨ ਤੋੜਨ ਤੇ ਹੁਣ ਸੱਤਾ-ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਲਈ ਬੇਤੁਕੇ ਝੂਠੇ ਬਹਾਨੇ ਘੜਦੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਦਾਚਾਰ ਜਾਂ ਅਸੂਲਪ੍ਰਸਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ 90 ਵਿਚੋਂ 47 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਵਾਂਗ ਇਥੇ ਭੀ ਹਰਿਆਣਾ ਜਨਹਿਤ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲੋਂ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਗੱਠਜੋੜ ਖਤਮ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਆਏ ਦਲਬਦਲੂ ਸੱਜਣ ਸਨ। ਜਾਟ ਪੱਤਾ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਨੇ 27 ਜਾਟਾਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੁਖ ਚਿਹਰਾ ਚੌਧਰੀ ਬਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਗੈਰ ਜਾਟਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਚੋਟਾਲਾ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖ ਸਮਰਥਨ ਜੁਟਾਉਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਸਿਰਸਾ ਡੇਰੇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ।

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ 15 ਸਾਲ ਤੋਂ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵਨਾ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਇਥੇ ਵਿਡੰਬਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੇਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਪੱਖੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਫੀ ਚੰਗਾ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਚੌਹਾਨ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਛਵੀ ਵੀ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ

ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੱਡਾ ਦੇ ਰਾਜ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ। ਸੋ, ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਖਾਸ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਭਾਰੀ ਜਿੱਤ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਕਸੂਤੀ ਸਥਿਤੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਅਤੇ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਦੀ ਅੱਖ ਵਿਚ ਰੜਕਦੇ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਟਿਕਟ ਕਟਵਾ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਨੇਤਾ ਅਰੁਣ ਜੋਤਲੀ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਦਾ ਪੂਰਨ ਭਰੋਸਾ ਦੇ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਮਨਾ ਕੇ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਵੱਡੀ ਚਾਲ ਚੱਲੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਯਕੀਨਨ ਭਾਰੀ ਲਾਭ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਪਰ ਜੋਤਲੀ ਤਿੱਖੇ ਬਾਦਲ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੱਥੋਂ ਇੱਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਹਾਰ ਗਿਆ। ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਜੋਤਲੀ ਅੱਗੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਰਾਜ ਦਾ ਹੀਜ ਪਿਆਜ਼ ਵੀ ਨੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਹਾਰ ਸ੍ਰੀ ਜੋਤਲੀ ਲਈ ਵੱਡਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਦਮਾ ਸੀ। ਕਦੇ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਕਿਥੇ ਮੋਦੀ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਤ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋਤਲੀ ਸਾਹਿਬ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਤਾਂ ਬਣ ਗਏ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਸ ਮੁਤਾਬਕ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਟਰੱਕ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਹੋ ਗਏ।

ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਘਾਗ ਚਾਲ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੌਟਾਲਾ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹਮ-ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਖੇਡੀ ਸੀ। ਜੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਾਂਗ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਬਹੁਮਤ ਨਾ ਮਿਲਦਾ ਤਾ ਚੌਟਾਲਾ ਦੀ ਇਨੈਲੇ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿਵਾ ਕੇ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅਹਿਸਾਨਮੰਦ ਬਣਾ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਚੌਟਾਲਾ ਦੀ ਮੱਦਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦੂਰ-ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਧਾਕ ਬੈਠ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਜੋਤਲੀ ਦੀ ਹਾਰ ਵਾਲੀ ਕੁਝਿੱਤਣ ਵੀ ਘਟ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਮਿਲਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ। ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਜਿੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨੀ ਦਿੱਤਾ ਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਤੀਮਤ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਗਿੱਧਾ ਪਾਉਂਦੀ ਹੋਵੇ।

ਉਪਰੋਂ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨੇਤਾ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਚਾਂਭਲ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਅੜਚਣਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਤਰਜੀਹਾਂ ਕਰ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚਾਲੇ ਤਣਾਓ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ।

ਇਸ ਵਾਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਹੁਕਮਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲੀ ਸਗੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਅਟੱਲ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਕੱਟੜ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣ ਕੇ ਬਹੁਤਾ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕੇਗੀ। ਜਿੰਨੇ

ਵੱਡੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਾਹਲੇ ਸੁਭਾਅ ਕਾਰਨ ਬੇਲੋੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਵਿਖਾਈ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਕਈ ਅਣਚਾਹੇ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਚਾਰੇ ਸੁਨਹਿਰੇ ਸੁਪਨੇ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨੇ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਧੀਮੀ ਗਤੀ ਨਾਲ ਚੱਲੇ ਤਾਂ ਮੋਦੀ ਮੈਜਿਕ ਉਪਰ ਕਿੰਤੂ ਉਠਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਈ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ-ਮੂੰਹੀ ਤਲਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਿਹਰਾ ਜੇ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਲਾਭ ਉਠਾਣ ਲਈ ਨਮੋ-ਨਮੋ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਜਾ ਅਣਇੱਛਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਵੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਸਿਰ ਹੀ ਭੱਜੇਗਾ, ਨਤੀਜੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਇਜ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇਸ਼ ਅਜੇ ਵੀ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਭੁਗਤਦਾ ਰਹੇਗਾ।

1971 ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਉਪਰ ਸ੍ਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਕੱਦ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾ ਨੇ ਵੀ ਗਦਗਦ ਹੋ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ 'ਦੁਰਗਾ ਮਾਤਾ' ਕਹਿ ਕੇ ਵਡਿਆਇਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਬਨਾਮ ਬੰਗਾਲੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ 2500 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਗਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਭਾਰਤ ਲਈ ਕਿਤੇ ਆਸਾਨ ਸੀ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦੀ ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ ਬਣਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੈਨਿਕ ਸ਼ਾਸਨ ਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਰੁਝਾਨਾਂ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਗਿਆ। ਨਾ ਹੀ ਸਰਨਾਰਥੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਹੋਈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਝਮੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀ ਰੁਝਾਨ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਦੁਰਗਾ ਮਾਤਾ ਦੀ ਕਥਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਬਕ ਇਹ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਵੀ ਰਾਕਸ਼ਾਂ ਦਾ ਬੱਧ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਨਵੇਂ ਰਾਕਸ਼ ਪੈਦਾ ਹੋਣੋਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਮਹਿਖਾਸੂਰ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁੰਝੀ-ਕਿਸੁੰਝੀ ਦੇ ਰਕਤਬੀਜ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਖੁਦ ਸ੍ਰੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਨੇ ਐਟਮੀ ਧਮਾਕਾ ਕਰ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਤਬਕਿਆਂ ਪਾਸੋਂ ਵਕਤੀ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਤਾਂ ਖੱਟ ਲਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਪਰੰਪਰਿਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਾਲੇ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਉਪਰ ਸਪਸ਼ਟ ਬਿਹਤਰੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਰਮਾਣੂ ਜੰਗ ਲੜੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ 1965 ਅਤੇ 1971 ਵਰਗੇ ਯੁੱਧ ਲੜ ਕੇ ਜਿੱਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਆਪੇ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਅਮਰੀਕਨ ਚੋਣਾਂ ਵਾਂਗ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਅਰਬਪਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਚਾਰ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਆਸਰੇ, ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਦੀ ਅੰਨੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਏ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਧਨਰੁਬੇਰਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਬਣਨਗੀਆਂ।

ਫਲਸਤੀਨ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ

ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਲਈ ਤਹਿ-ਦਿਲੋਂ ਇਕਮੁੱਠਤਾ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਤ ਕੀਤੀਆਂ 'ਲੈਫਟਵਰਲਡ ਬੁੱਕਸ' ਦੀਆਂ ਹਾਲੀਆ ਦੋ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਫਰੋਮ ਇੰਡੀਆ ਟੂ ਫਲਸਤੀਨ' ਅਤੇ 'ਐਡਵਰਡ ਸਈਦ ਐਨ ਫਲਸਤੀਨ' ਕਾਬਲੇਗੋਰ ਹਨ। 'ਫਰੋਮ ਇੰਡੀਆ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: 91-94634-74342

ਟੂ ਫਲਸਤੀਨ' ਲੇਖਕਾ ਗੀਤਾ ਹਰੀਹਰਨ ਵਲੋਂ ਸੰਪਾਦਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਏਜੰਸੀ ਅਹਿਮਦ, ਮੀਨਾ ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰ, ਗੀਤਾ ਹਰੀਹਰਨ, ਸੁਨੈਨਾ ਮੈਰਾ, ਨਿਵੇਦਿਤਾ ਮੈਨਨ, ਰਿਤੂ ਮੈਨਨ, ਸੁਕੁਮਾਰ ਮੁਰਲੀਧਰਨ, ਸੀਮਾ ਮੁਸਤਫਾ, ਅਦਿਤਿਆ ਨਿਗਮ, ਪ੍ਰਭਾਤ ਪਟਨਾਇਕ, ਵਿਜੇ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਪ੍ਰਬੀਰ ਪੁਰਕਾਇਸਥਾ, ਏ.ਕੇ. ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਨਯਨਤਾਰਾ ਸਹਿਗਲ, ਅਚਿਨ ਵਿਨਾਇਕ ਦੇ ਚੌਦਾਂ ਲੇਖ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਘੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਬੜੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਫਲਸਤੀਨ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਨਾਲ ਡੂੰਘੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਬਸਤਾ ਹਨ ਸਗੋਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅੰਦਰ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਕਾਜ ਨਾਲ ਇਕਮੁੱਠਤਾ ਜਾਹਿਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਵੀ ਸਜਿੱਦ ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਦੂਜੀ ਕਿਤਾਬ 'ਐਡਵਰਡ ਸਈਦ ਐਨ ਫਲਸਤੀਨ' ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਲਸਤੀਨੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਚਿੰਤਕ ਐਡਵਰਡ ਸਈਦ ਦੇ ਦੋ ਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਚਿੰਤਕ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਹਾਦੇ ਦੀ ਐਡਵਰਡ ਸਈਦ ਯਾਦਗਾਰੀ ਤਕਰੀਰ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਅਤੀਤ, ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫਲਸਤੀਨ ਐਡਵਰਡ ਸਈਦ ਦੀ ਬੌਧਿਕ ਖੋਜ ਦਾ ਮੁੱਖ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਹਿਤਕ ਆਲੋਚਕ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਆਗਾਜ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਨਿੱਠ ਕੇ ਲਿਖਿਆ। ਐਪਰ ਐਡਵਰਡ ਸਈਦ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੇਖਕ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮਹਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਬਾਰੇ ਡੂੰਘੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਹੋ ਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਲਮ ਚਲਾਈ। ਆਪਣੇ ਆਵਾਮ ਨਾਲ ਜੁਲਮੇ-ਸਿਤਮ ਦੀ ਤਫ਼ਸੀਲ ਉਸ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਕਮਾਲ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਜਦੋਂ ਫਲਸਤੀਨੀ ਆਗੂ ਯਾਸਰ ਅਰਾਫ਼ਾਤ ਵਲੋਂ 1993 ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਓਲੌਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਬੇਬਾਕ ਹੋ ਕੇ 'ਗੋਡੇ ਟੇਕਣ ਦਾ ਸੰਦ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਭੰਡੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸਰਾਇਲੀ ਵਿਦਵਾਨ ਅਵੀ ਸ਼ਲੇਮ ਵੀ ਸੀ, ਪਰ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਬਾਅਦ ਸ਼ਲੇਮ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, "ਵੀਹ ਵਰ੍ਹੇ ਪਿੱਛੋਂ ਅੱਜ ਦੇ ਭਵਿੱਖ-ਨਕਸ਼ੇ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਡਵਰਡ ਸਈਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਗਲਤ ਸੀ।"

ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪੱਖੋਂ ਦੋਵਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ। ਐਪਰ ਗੀਤਾ ਹਰੀਹਰਨ ਵਲੋਂ ਸੰਪਾਦਤ ਕਿਤਾਬ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਵਧੇਰੇ ਚਰਚਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਲੇਖਕਾਂ, ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੇ ਫਲਸਤੀਨ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਡਿੱਠੇ ਸਿੱਧੇ ਅਨੁਭਵਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 'ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਜੰਗ' ਦੇ ਆਲਮੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ ਭਵਿੱਖ-ਨਕਸ਼ੇ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਰਾਜ ਦੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਇਸਰਾਇਲੀ ਰਾਜ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਬਦਲ ਰਹੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਚੀਰ-ਫਾਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

'ਫਰੋਮ ਇੰਡੀਆ ਟੂ ਫਲਸਤੀਨ' ਦਾ ਮੁੱਖ ਫੋਕਸ ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅਤੇ ਇਸਰਾਇਲ-ਫਲਸਤੀਨ ਸਬੰਧ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸਟੇਟ ਦੀ ਬਦਲ ਰਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਚੌਤੇਰੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ

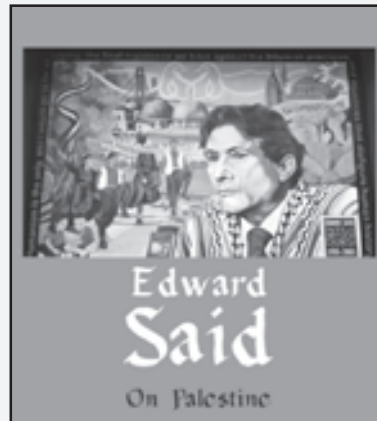
ਸਿਰਫ਼ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਅਰਬ ਜਗਤ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ 1948 ਵਿਚ ਫਲਸਤੀਨੀ ਸਰਜ਼ਮੀਨ ਉਪਰ ਡੂੰਘੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਇਸਰਾਇਲ ਸਟੇਟ ਬੋਪ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ, ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਬਸਤੀਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਸੱਚਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਤਸਲੀਮ ਕਰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਆਗੂਆਂ ਐਮ.ਕੇ. ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਫਲਸਤੀਨ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੇ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਕਸਵੱਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਰਾਜ ਦੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਆਏ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। 1948 ਵਿਚ ਇਸਰਾਇਲੀ ਸਟੇਟ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਦੋ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, "ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਅਤੇ ਹੁਣ ਨੰਗੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਖੁਦ ਨੂੰ ਫਲਸਤੀਨ ਉਪਰ ਬੋਪਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਕੇ ਬੱਜਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।"

ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਕਾਜ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਹਮਾਇਤ ਤੋਂ ਇਸਰਾਇਲ ਨਾਲ ਯੁੱਧਨੀਤਕ ਭਿਆਨੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਾ-ਵਿਰੋਧੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਉਸ ਯਹੂਦੀਵਾਦੀ ਇਸਰਾਇਲ ਨਾਲ ਜੋ ਮੁਲਕ ਵਜੋਂ ਫਲਸਤੀਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਹੀ ਇਨਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ 'ਚ ਗਾਜ਼ਾ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਕੰਢਾ ਵੀ ਮਹਿਜ਼ ਇਸਰਾਇਲ ਦੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਇਲਾਕੇ ਹੀ ਹਨ।

ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਰਬ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਪ੍ਰਭਾਤ ਪਟਨਾਇਕ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਫਲਸਤੀਨ ਵਿਚ ਇਸਰਾਇਲੀ ਬਸਤੀਵਾਦ ਨੂੰ ਵਡੇਰੇ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਜਾਵੀਏ ਤੋਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਮਾਤ ਦੀ ਇਸਰਾਇਲੀ ਰਾਜ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਹੋਈ ਯੁੱਧਨੀਤਕ ਸਾਂਝ ਦੇ ਅਸਲ ਮਾਇਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੀ ਆਲਮੀ ਯੁੱਧਨੀਤੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਤਫ਼ਸੀਲ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਫਿਕਰਮੰਦੀ ਨਾਲ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ 1990ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਇਸਰਾਇਲ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਚ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ। ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸਟੇਟ, ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਕਾਜ ਦੀ ਸਿਆਸੀ-ਇਖ਼ਲਾਕੀ

ਹਮਾਇਤ ਦੀ ਆਪਣੀ ਰਵਾਇਤੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਕੇ ਆਲਮੀ ਬਦੀ ਦੇ ਧੁਰੇ ਦੀ ਅਖਾਉਤੀ 'ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਜੰਗ' ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਅਮਰੀਕੀ ਚਿੰਤਕ ਨੌਮ ਚੌਮਸਕੀ ਨੇ 1993 ਵਿਚ ਐਨ ਸਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਫਲਸਤੀਨ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦਾ

ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਮੌਸਾਦ (ਇਸਰਾਇਲੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ) ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਅਤੇ 'ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ' ਲੜਾਈ ਦੇ ਇਸਰਾਇਲੀ ਢੰਗਾਂ ਵਿਚ ਉਚੇਚੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਗਿਲ ਜੰਗ ਵਿਚ ਇਸਰਾਇਲ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਹੱਥ ਵਟਾਇਆ ਸੀ।

ਫਲਸਤੀਨ ਬਾਰੇ ਛਪੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਟਾਈਟਲ।

ਫਲਸਤੀਨੀ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵਰਡ ਸਈਦ ਦਾ ਇਹ ਕਥਨ ਬਹੁਤ ਅਰਥਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦਾ ਮੱਥਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕਾਮੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਲਮੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਆਲਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਦੇ ਮੁਕਾਮ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਇਸਰਾਇਲ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ, ਅੱਪਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੰਦ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਐਨਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਰੰਗਭੇਦ ਵਿਰੁਧ ਸ਼ਾਨਾਮੱਤੀ ਜੱਦੋਂਜਹਿਦ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਹਥਿਆਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸਰਾਇਲ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਦਾ ਰਾਹ ਛੱਡ ਕੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਰਾਹ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਣਾ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਕਾਜ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸੱਟ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਇਸਰਾਇਲ ਨਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਕੂਟਨੀਤਕ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹਾਨਾ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸਟੇਟ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਕਾਜ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਦੀ ਦਰੁਸਤ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਛੱਡ ਕੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਇਸਰਾਇਲੀ ਸਟੇਟ ਨਾਲ ਯੁੱਧਨੀਤਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਬਣਾ ਲਈ। ਭਗਵੇਂ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਾਜਪਾਈ ਵਜਾਰਤ ਦੀ ਇਸਰਾਇਲ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਵਿਚ ਖਾਸ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਾਂਝ ਸਿਖਰਾਂ ਛੂਹ ਗਈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਇਸਰਾਇਲੀ ਸਫ਼ੀਰ ਯੋਹੇਯਾਦਾ ਹੇਮ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ

2003 ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਹਕੂਮਤ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਸਹੀਬੰਦ ਕਰਦੇ ਵਕਤ ਇਸਰਾਇਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਏਰੀਲ ਸ਼ੈਰੋਨ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅਤੇ ਇਸਰਾਇਲ 'ਯੁੱਧਨੀਤਕ ਸਾਂਝੀਦਾਰ' ਹਨ। ਅੱਜ ਇਸਰਾਇਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਜਾਸੂਸੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਪਲਾਇਰ ਹੈ (1999 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤਕ 10 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦ ਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ, ਇਸਰਾਇਲੀ ਹਥਿਆਰ ਸਨਅਤ ਦਾ ਇਸਰਾਇਲੀ ਫੌਜ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ), ਸਗੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਤਰ-ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਰਸੂਖ ਵਾਲੇ 10 ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਟੇਟ ਵਿਰੁਧ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਆਵਾਮੀ ਲਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਅਤੇ

ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਖੁੰਜੇ ਲਾਈਆਂ

ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਪਿਛਾਂਹ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਤ ਕਿਸ ਦੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਨਤੀਜੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਡੂੰਘਾ 'ਸਾਗਰ ਮੰਥਨ' ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਵੇਂ ਹੌਲੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਅਤੇ ਮੁੜ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ

ਕਰਨ ਥਾਪਰ

ਇਹ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਬਦਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹਟ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਲਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਤੇ ਐਨ.ਸੀ.ਪੀ. ਖੁੰਜੇ ਲੱਗ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਭਾਜਪਾ, ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੋਕ ਦਲ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਗਈ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਜਨਹਿੱਤ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਤਾਂ ਸਵਾਇਆ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਚ ਦੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਂਜ਼ ਇਹ ਗੱਲ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦਾ 'ਮਿਸ਼ਨ 44' ਕਿੰਨਾ

ਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਅਤੇ ਐਨਾ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਹੁਣ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਸਮੇਤ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵੀ ਹਵਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਪ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੋਗੇ, ਤਾਂ ਜਿਥੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ), ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਫਲ ਗੱਠਜੋੜ ਬਣਾਇਆ, ਉਥੇ ਯੂ.ਪੀ. ਵਿਚ ਬਸਪਾ ਦੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਪਛਾਤ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਵੱਖਰਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਇਹ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਸਤਾ ਰੋਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮਿਲੇਗਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਰਾਜਾਂ (ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਯੂ.ਪੀ.) ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕਰੇਗੀ।

ਹੁਣ ਦੋ ਸੂਬੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਤੂਤੀ ਬੋਲਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਲੱਖ ਟਕੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੂਤੀ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਬੋਲੇਗੀ? ਬੀਬੀ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀਆਂ 42 ਵਿਚੋਂ 34 ਸੰਸਦੀ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ, ਜਦਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ 2 ਸੀਟਾਂ

ਹੀ ਮਿਲੀਆਂ, ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ 17 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਜੇ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਆਗਾਮੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ 25 ਫੀਸਦੀ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਇਹ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਚੁਣੌਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਇਹ ਗੱਲ ਜਾਣਦੀ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਤੀਸ਼ਾ ਵਿਚ ਬੀਜੂ ਜਨਤਾ ਦਲ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ 21 ਵਿਚੋਂ 20 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ 147 ਵਿਚੋਂ 117

ਆਗੂ ਰਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਰਾਇਲੀ ਏਜੰਸੀ ਮੌਸਾਦ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਹਕੂਮਤ ਵਲੋਂ ਇਸਰਾਇਲੀ ਜਲ ਕੰਪਨੀ ਮੈਕਰੋਟੋ ਨਾਲ ਸੀਵਰ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ, ਇਸਰਾਇਲੀ ਹਥਿਆਰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕੰਪਨੀ ਐਲਬਿਟ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ ਐਲਬਿਟ ਇੰਡੀਆ ਵਲੋਂ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਫੈਕਟਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸਰਾਇਲ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਖਲਾਈ ਇਸ ਦੇ ਅਗਾਂਹ ਪਾਸਾਰ ਹੀ ਹਨ।

ਇਸ ਲੇਖ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਲੇਖਕ ਸਹੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫਲਸਤੀਨ-ਇਸਰਾਇਲ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸਟੇਟ ਨਿਰਪੱਖ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਹੁਕਮਰਾਨ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸਰਾਇਲ ਦੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਖਾਮੋਸ਼ ਰਹਿ ਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬੋਕ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦ ਕੇ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਫਲਸਤੀਨੀ ਆਵਾਮ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੌਤਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸਰਾਇਲ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਜਾਬਰ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਆਵਾਮੀ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਹੱਥ ਵਟਾਉਣ ਦੀ ਅਹਿਸਾਨ-ਫਰਾਮੋਸ਼ੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸਟੇਟ ਆਲਮੀ ਬਦੀ ਦੇ ਕੈਂਪ ਦਾ ਅਨਿੱਖਤ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਫਲਸਤੀਨ ਉਪਰ ਇਸਰਾਇਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਹਿਮ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੈ। ਇਸਰਾਇਲ ਨੂੰ ਫਲਸਤੀਨ ਉਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਨਹੱਕੀ ਜੰਗ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿਚੋਂ ਐਨਾ ਲਾਹਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਉਹ ਫਲਸਤੀਨ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅਮਨਪਸੰਦੀ ਦੀ ਚੋਣ ਭਲਾ ਕਿਉਂ ਕਰੇਗਾ।

ਬਦੀ ਦੇ ਆਲਮੀ ਧੁਰੇ ਅਮਰੀਕਾ-ਇਸਰਾਇਲ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਐਡਵਰਡ ਸਈਦ ਦਾ ਇਹ ਕਥਨ ਬਹੁਤ ਅਰਥਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦਾ ਮੱਥਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕਾਮੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਲਮੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਆਲਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਦੇ ਮੁਕਾਮ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਇਸਰਾਇਲ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ, ਅੱਪਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੰਦ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਐਨਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਰੰਗਭੇਦ ਵਿਰੁਧ ਸ਼ਾਨਾਮੱਤੀ ਜੱਦੋਂਜਹਿਦ ਦਾ ਖਾਸ ਹਥਿਆਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਇਸਰਾਇਲੀ ਪੌਸ, ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਜੰਗਬਾਜ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਵਿਆਪਕ ਆਵਾਮੀ ਰਾਇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਸਟੇਟਾਂ ਉਪਰ ਅਮਰੀਕਾ-ਇਸਰਾਇਲ ਦੇ ਪਿਛਾਧਤੀ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਹੋਣ ਲਈ ਆਵਾਮੀ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਕਾਜ ਲਈ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਚਿੰਤਕ ਤੇ ਕਾਰਕੁਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹਨ।

ਸੀਟਾਂ ਹਥਿਆ ਲਈਆਂ। ਹੁਣ ਤਕ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਜੋ ਚਾਰ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਉਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਤਾਂ ਸਵਾਇਆ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਹੀ ਸੀਟ ਮਿਲੀ ਫਿਲਹਾਲ ਉਤੀਸ਼ਾ, ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵੱਲ ਪਰਤਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਖੇਤਰੀ ਦਲਾਂ ਦਾ ਕਾਫੀਆ ਤੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਹੈ, ਕਾਂਗਰਸ ਨਹੀਂ। ਕਾਂਗਰਸ ਤਾਂ ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਵਿਚ ਟੀ.ਆਰ.ਐਸ. ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਤੈਲਗੂ ਦੇਸਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਬਹੁਤ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹਾਰ ਸਹਿ ਚੁੱਕੀ ਹੈ; ਭਾਵ ਦੂਜਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਮੋਹਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਵਲੋਂ ਸ਼ਾਸਤ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸ਼ਾਸਤ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਵਧ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ 8 ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਕੋਲ ਹੁਣ 7 ਰਾਜ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਕਰਨਾਟਕ, ਆਸਾਮ, ਉਤਰਾਖੰਡ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਅਰੁਣਾਚਲ ਅਤੇ ਕੇਰਲਾ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਹੋਰ ਸੁੰਗੜ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਕੋਲ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਹੋਣ ਦੇ ਸਭ ਮੌਕੇ ਹਨ।

ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਉਂਕਿ 'ਸਭ ਰਾਗ-ਰੰਗ ਤੇ ਯੱਕੜੀਆਂ' ਭੁੱਲ-ਭੁਲਾ ਜਾਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ 'ਲੂਣ, ਤੇਲ, ਲੱਕੜੀਆਂ' ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਵਾਹ-ਵਾਸਤਾ ਪੈ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਗ੍ਰਹਿਸਥ-ਪੰਜਾਲੀ ਗਲ ਪੈ ਜਾਣ ਸਦਕਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਤਲਖ ਹਕੀਕਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਣ ਖਲੋਦੀਆਂ ਨੇ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸਫਰ ਦਾ ਆਖਰੀ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਦੀ ਖਿੱਲੀ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬੜਾ ਮਸਾਲਾ ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸੈਂਕੜੇ ਚੁਟਕਲੇ ਅਤੇ ਢੇਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿੱਧਾਂ-ਮਨੋਤਾਂ ਵਿਆਹਿਆਂ 'ਤੇ ਢੁਕਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੰਨਗੀ ਮਾਤਰ ਇਸ ਸ਼ਿਅਰ ਵਿਚ ਦੇਖੋ, ਕਿਵੇਂ ਵਿਆਹਿਆਂ-ਵਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ,

ਮਾਲੂਮ ਨਹੀਂ ਯਿਹ ਕਿਸ ਕੇ ਸਤਾਏ ਬੈਠੇ ਹੈਂ।
ਹੰਸਤੇ-ਹੰਸਤਾਂ ਬੇ ਕਭੀ ਅਬ ਵਿਆਹੇ ਬੈਠੇ ਹੈਂ।
ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਕੁਝ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬੰਦਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੇਡਿਆਂ ਭਰਪੂਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿੱਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਯਥਾ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕਰ ਕੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਇਕ-ਇਕ ਪਲ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੰਵ ਬੰਨ੍ਹਣੀ, ਸਿੰਠਣੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ, ਜਾਗੇ ਕੱਢਣੀ, ਲਾੜੇ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਚੁੱਕਣੀ ਅਤੇ ਰਿਬਨ ਕਟਾਉਣ ਵਰਗੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹੋ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਰੂਹਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਜੀਦਾ ਰਸਮ ਵਿਚ ਹਾਸ-ਵਿਲਾਸ ਤੇ ਨੌਕ-ਝੋਕ ਦਾ ਰੰਗ ਵੀ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਹਾਸੇ ਦੇ ਅਨਾਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖੂਬ ਟਿੱਚਰਾਂ-ਮਖੌਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤਕਰਬੀਨ ਹਰ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਕਿਤਿਓਂ ਕਿਤਿਓਂ ਭੰਡਾਂ ਦਾ ਜਥਾ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਹਾਸ-ਹਸਾ ਢਿੱਡੀ ਪੀੜਾਂ ਪਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਆਹ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਅਚਨਚੇਤੀ ਜਾਂ ਸਹਿਵਨ ਹੀ ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਫੁੱਟਦੇ ਫੁਹਾਰੇ ਵਾਂਗ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਹਾਸੇ ਦੇ ਮੋਤੀ ਬਿਖੇਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ, ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੱਜਣਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਵਿਚ ਦੇਖੋ-ਸੁਣੋ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਕਿੱਸੇ ਬਿਆਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕੱਲ-ਮੁ-ਕੱਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਸਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਝਾਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵਿਆਹੁਤ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲੂ ਵਿਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਵੇਲੇ ਇੰਜ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ

ਵਿਆਹਾਂ 'ਚ ਹਾਸਿਆਂ ਦੇ ਫੁਹਾਰੇ

ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੈਰ ਦੀ ਚੀਚੀ ਉਂਗਲੀ ਵੀ ਨੰਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਸਿਵਾਏ ਹੱਥਾਂ ਦੇ, ਹੋਰ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਕੱਜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਨੰਦ ਕਾਰਜਾਂ ਮੌਕੇ ਵਿਆਹੁਤ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਕਿਸੇ ਚੁਸਤ-ਚਲਾਕ ਜਿਹੀ ਵਹੁਟੀ ਨੂੰ ਬਿਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜੋ ਲਾਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਨਦੀ-ਬਹਿੰਦੀ ਵਿਆਹੁਤ ਲੜਕੀ ਦਾ ਝੱਗਾ-ਪੱਲਾ ਜਾਂ ਚੁੰਨੀ ਵਗੈਰਾ ਬੜੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਸੰਵਾਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ

ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਰੰਗ-ਢੰਗ ਵਾਲਾ ਇਕ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਸੁਭਾਗੀ ਜੋਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਗਨ ਦੇਣ ਲਈ ਲੜਕੀ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ।

ਅਨਪੜ੍ਹ ਪੇਂਡੂ ਮਾਤਾ ਹੱਥ ਭਰ ਲੰਮਾ ਘੁੰਡ ਕੱਢ ਕੇ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਆਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਉਹਦੇ ਦਿਉਰ-ਜੇਠ ਜੁ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜੇ ਬਾਲ ਵਿਚੋਂ ਰਲੀ-ਮਿਲੀ ਸ਼ੀਰਨੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਲਾੜੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਸ਼ਗਨ ਤਾਂ ਸੌਖਿਆਂ ਹੀ ਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਗਨ ਦੇਣ ਲੱਗਿਆਂ

ਉਹ ਨਰਵਸ ਜਿਹੀ ਹੋ ਗਈ। ਘੁੰਡ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਕੋਲੋਂ ਆਪਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਾਂਭਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ, ਕੰਬਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੀਰਨੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਕੁੜੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ ਲਮਕਦੇ ਘੁੰਡ ਵਿਚ ਇਉਂ ਹੱਥ ਪਾਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਬਿੱਜੜੇ ਦੇ ਆਲੂਣੇ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੋਗਾ ਦੇਣ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ। ਕੁੜੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਸ਼ੀਰਨੀ ਪਾਉਂਦਿਆਂ, ਉਸ ਨੇ ਵਿਚਾਰੀ ਦੇ ਨੱਕ ਵਿਚ ਹੀ ਤੁੰਨ ਦਿੱਤੀ। ਕੁੜੀ ਨੇ ਖੋਰੇ ਉਸੇ ਟਾਈਮ ਨੱਕ ਰਾਹੀਂ ਖਿੱਚ ਕੇ ਸਾਹ ਲੈ ਲਿਆ। ਬੱਸ ਜੀ, ਦੇਖਦਿਆਂ-ਦੇਖਦਿਆਂ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਛਿੱਤ ਪਈਆਂ ਛਿੱਕਾਂ, ਤੇ ਹੁੱਥੂ ਵੀ ਆ ਗਿਆ। ਕਦੇ ਉਹ ਛਿੱਕ ਮਾਰੇ ਤੇ ਕਦੇ ਖਉਂ-ਖਉਂ ਕਰੇ। ਫਟਾ-ਫਟ ਪੱਲਾ ਛੁਡਾ ਕੇ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਲੈ ਗਏ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਹਾਸੇ ਦੇ ਫੁਹਾਰੇ ਛੁੱਟ ਪਏ।

ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਵੇਲਿਆਂ ਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਹੈ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਹੀ। ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਈ ਜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਰਤਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਧੋਤਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਈ ਜੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਬਰਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵੰਡ ਦਿਓ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਕੇ ਛੇਤੀ ਡੇਰੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਿਰ ਦੁਪਹਿਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ-ਬਿਆਰ ਹੋਣਾ ਹੈ। 'ਸਤਿ ਬਚਨ' ਕਹਿ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਬਰਾਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਰਤਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਸਾਂ-ਪੰਦਰਾਂ ਕੁ ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਈ ਨਾਲੇ ਕੜਾਹ ਵਾਲੇ ਬਿੰਦੇ ਹੱਥ ਮਲੀ ਜਾਣ, ਨਾਲੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਦੇਖ-ਦੇਖ ਮੁਸ਼ਕੜੀਏਂ ਹੱਸੀ ਜਾਣ। ਬਰਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਘੁਸਰ-ਮੁਸਰ ਜਿਹੀ ਵੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਸ਼ੰਕਾ 'ਚ ਪਏ ਹਾਲੇ ਕਿਆਸ ਹੀ ਲਗਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਕੀ ਵਾਪਰ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ? ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਕੜਾਹ ਵਾਲੇ ਹੱਥ ਦਾੜ੍ਹੀ 'ਤੇ ਫੇਰਦਾ ਵਿਚੋਲਾ, ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, "ਓ ਬਈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵਹਿਮ ਪਾ'ਤਾ ਕਿ ਬਰਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਗਰ ਹੋਈ ਵੀ ਐ?"

ਅਸਲ 'ਚ ਕਿਤਿਉਂ ਰੋਲ ਲਾ ਕੇ ਆਏ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕਾਹਲੀ-ਕਾਹਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਬਣਾਉਣ ਮੌਕੇ, ਖੰਡ ਪਾਉਣ ਦਾ ਚੇਤਾ ਹੀ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ!

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਹੋਏ ਇਕ ਹੋਰ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਮੌਕੇ ਵੀ ਬੜਾ ਹਾਸਾ ਪਿਆ। ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਜਿਉਂ ਹੀ

ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ '... ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੀ ਦੇਗ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ, ਆਪ ਜੀ ਕੋ ਭੋਗ ਲੱਗੇ...' ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨੀਲੀਆਂ-ਪੀਲੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਵਾਲੇ ਕਈ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ-ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੈ ਗਈਆਂ। ਸਾਰੇ ਹੀ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਭੇਟ ਕਰਨ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਗਾਤਰੇ ਵਾਲੀ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਪਾਸ ਵੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲਕੀਰ ਦੇ ਫਕੀਰ ਬਣੇ ਉਹ ਇਹ ਤਾਂ ਸੋਚਣ ਨਾ ਕਿ ਅਰਦਾਸੀਏ ਭਾਈ ਨੇ ਜੇ ਰਤਾ ਠਹਿਰ ਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਭੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਫਿਰ ਕੀ ਹਰਜ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਐ? ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਹੁੱਝਾਂ ਜਿਹੀਆਂ ਮਾਰੀ ਗਏ।

ਇੰਨੇ ਚਿਰ ਨੂੰ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਵਿਚ ਪਿਆ ਕਾਹਲੇ ਜਿਹੇ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲਾ ਇਕ ਜਥੇਦਾਰ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਪਏ ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਸਭ ਦੇ ਦੇਖਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਅਰਦਾਸ 'ਚ ਹੱਥ ਜੋੜੀ ਖੜ੍ਹੇ ਵਿਆਹੁਤ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਹੱਥ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਖੋਹ ਲਈ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਮੁੰਡੇ ਨਵੀਂ-ਨਕੋਰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਲੈ ਕੇ ਵਿਆਹੁਣ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਕੱਪੜਾ ਵੀ 'ਮੈਚਿੰਗ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਜੰਗਲ ਲੱਗੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੇ ਜੁੱਗਤਿਆਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਲਿਆ, ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਮਿਆਨ 'ਚੋਂ ਨਾ ਨਿਕਲੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮਿਆਨ ਘੁੱਟ ਕੇ ਫੜਨ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਗੱਤਕਾ ਖੇਡਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਦੀ ਖਿੱਚਾ-ਧੁਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਹਾਸਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਉਧਰ ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਜੈਕਾਰਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਇੱਧਰ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਨਾਲ ਘੁਲਣ ਡਰੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਕਿਸੇ ਜੇਤੂ ਜਰਨੈਲ ਵਾਂਗ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਹੱਥ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਕਾਹਲਾ ਜਥੇਦਾਰ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੀ ਪਰਾਤ ਕੋਲ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਬਿਨਾਂ ਧੋਤਿਆਂ ਹੀ ਜੰਗਲ ਖਾਧੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਦੇਗ ਵਿਚ ਫੇਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਅਨੋਖੀ 'ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਭੇਟ ਰਸਮ' ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਜੁੜੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੱਸਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜਦੋਂ ਵਿਆਹੁਣ ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਬਰਾਤਾਂ ਦੇ-ਦੇ, ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਦਾ ਠਹਿਰਾਉ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਗਲ-ਪਾਣੀ ਵਜੋਂ ਨਕਲੀਏ ਨਾਲ ਲਿਜਾਣ

 ਲਿਖਤਮ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਫੋਨ: 408-915-1268

ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਬਰਾਤ ਕਿਤੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਲੋਟ ਹੋ ਗਈ। ਕੁੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਘਰੇ ਨਕਲੀਏ ਦਿਨ ਖੜ੍ਹੇ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬਤੋਂ ਜਿਹੇ ਜਾਣ ਕੇ ਕੁੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਠੰਢੀ ਪਈ ਚਾਹ ਤੇ ਨਾਲ ਬੋਹੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਬਰ-ਸਕੂਰੀ ਨਾਲ ਖਾ-ਪੀ ਲਿਆ, ਪਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਅਖਾੜੇ ਵਿਚ ਨਕਲੀਆਂ ਨੇ ਕੁੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇੰਜ 'ਸਿਫਤਾਂ' ਕੀਤੀਆਂ,

“ਓਏ ਮੀਰਜਾਦਿਆ?” ਇਕ ਨਕਲੀਆ ਆਪਣੇ ਹਸਾਉਣੇ ਪਾਤਰ ‘ਟਿੱਡੀ-ਮੁੱਛੇ’ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ, “ਓਏ ਤੈਨੂੰ ਪਤੈ ਕਿ ਲੜਕੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਐਨ੍ਹਾਂ ਬਰਾਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਸਾਡਾ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।”

“ਤੈਨੂੰ ਭੁਲੇਖਾ ਐ ਓਏ!... ਇਹ ਸੱਗੇ-ਰੱਤੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ, ਅਸੀਂ ਹੋਏ ਕੰਮੀ-ਕਮੀਣ। ਇੰਦਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਭਲਾ?” ਟਿੱਡੀ-ਮੁੱਛੇ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

“ਹੁੰਘਾ!... ਸੱਗੇ-ਰੱਤੇ ਇਹ ਕਾਹਦੇ ਐ, ਅਸੀਂ ਹਾਂ... ਸਾਮੀਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜੂਹ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੈਂਡ-ਵਾਜਾ ਕੰਨੀਂ ਪੈਣ 'ਤੇ ਲੜਕੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਬਲਦੀ ਚਾਹ ਵਿਚ ਦੁੱਧ ਪਾਇਆ... ਭੱਠੀਆਂ 'ਤੇ ਕੜਾਹੀਆਂ-ਪਤੀਲੇ ਰੱਖੇ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੱਲ੍ਹ ਹੀ ਰੋਟੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਲਈਆਂ... ਸਵੇਰੇ ਤੜਕੇ ਈ ਚਾਹ ਵੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ 'ਪਰੋਸ' ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸੱਗੇ-ਰੱਤੇ ਇਹ ਹੋਏ ਕਿ ਅਸੀਂ?”

ਅਕਬਰ ਅਤੇ ਤਾਨਸੇਨ

ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਕਬਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਤਾਨਸੇਨ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੀਪਕ ਰਾਗ ਗਾ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦਰਬਾਰੀ ਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਕਬਰ ਮੰਤਰ-ਮੁਗਧ ਹੋ ਗਏ।

ਤਾਨਸੇਨ ਰਾਗ ਦੀਪਕ ਇੰਨਾ ਵਧੀਆ ਗਾਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬੁਝੇ ਹੋਏ ਦੀਵੇ ਵੀ ਜਗ ਪੈਂਦੇ ਸਨ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਕਬਰ ਨੇ ਤਾਨਸੇਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਤ ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਗਾ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚੋਂ ਵਿਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਉਤਮ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਗਾਇਕ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼ਾਇਦ ਅੱਗੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਿ ਤੂੰ ਵੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਤੇਰਾ ਵੀ ਗੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜਗਿਆਸਾ ਉਠੀ ਕਿ ਕੀ ਪਤਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਤੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੀਆ ਗਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਗਾਉਂਦੇ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।”

ਤਾਨਸੇਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਹ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਜਿਉਂਦੇ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੌਂਦਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਹਿਣ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਗਾਉਂਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਾਉਣਾ ਪੰਡਿਆਂ ਵਰਗਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕੋਇਲ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਕਹੋ ਕਿ ਗਾ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਗਾਵੇਗੀ। ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਜਦੋਂ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਦ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਟੀਆ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਹ ਵੀ ਲੁਕ ਕੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਰੁਕ ਜਾਣ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਪਤਾ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਦੋਂ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।”

ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਰਾਤ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਉਹ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਫਕੀਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਹਰੀ ਦਾਸ ਹੈ। ਉਹ

ਯਮੁਨਾ ਕੰਢੇ ਇੱਕ ਕੁਟੀਆ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਹ ਉਥੇ ਹੀ ਆਪਣੀ ਕੁਟੀਆ ਵਿਚ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਸਤੀ ਵਿਚ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਕਬਰ ਅਤੇ ਤਾਨਸੇਨ ਰਾਤ ਦੇ ਦੋ ਵਜੇ ਜਾ ਕੇ ਕੁਟੀਆ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕ ਗਏ। ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ।

ਅਕਬਰ ਗੀਤ ਸੁਣ ਕੇ ਅਵਾਕ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਔਖਾਂ 'ਚੋਂ ਔਖੂਰ ਡਿੱਗਣ ਲੱਗੇ। ਵਾਪਸੀ ਸਮੇਂ ਅਕਬਰ ਪੂਰਾ ਰਸਤਾ ਤਾਨਸੇਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਭਾਵ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਕਿ ਤਾਨਸੇਨ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਹੀ ਗਿਆ।

ਮਹਿਲ ਵਿਚ ਉਤਰਨ ਲੱਗਿਆ ਤਾਨਸੇਨ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ, “ਹੁਣ ਤਕ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਕਿ ਤੇਰਾ ਕੋਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੇਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਮਣੇ ਤਾਂ ਤੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਫਰਕ ਕਿਉਂ ਹੈ?”

ਤਾਨਸੇਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਫਰਕ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ? ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਗਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਲਈ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਗਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਇਨਾਮ ਉੱਤੇ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਿਲੇਗਾ? ਮੈਂ ਗਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਮਿਲੇ। ਮੇਰਾ ਗਾਉਣਾ ਵਿਉਪਾਰ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਗਾਉਂਦੇ। ਠੀਕ ਹਾਲਤ ਉਲਟੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਤਦ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਿਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਦ ਕੰਠ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚੋਂ ਲਹਿਰਾਂ ਉਠ ਰਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁੱਛ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਠੀਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਕੀ ਮੁਕਾਬਲਾ? ਮੈਂ ਮਾਹਿਰ ਰਹਾਂਗਾ। ਮੇਰਾ ਗੁਰੂ ਮਾਹਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੀਤ ਇੱਕ ਪੰਡੀ ਦਾ ਗੀਤ ਹੈ। ਇਹ ਹੀ ਫਰਕ ਹੈ ਗਾਉਣ-ਗਾਉਣ ਵਿਚ।”

—ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ

ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਸੁਆਰ ਬੰਦੇ

ਨਿਰਾ ਨੂਰ ਏ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਬਾਣੀ,
ਨੂਰੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਜੋਤ ਜਗਾਉਣ ਵਾਲੀ।
ਏਹੋ ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸੋਗਤ ਰੱਬੀ,
ਠੰਢ ਜਗਤ ਜਲੰਦੇ 'ਤੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ।
ਸਰਬ ਰੋਗ ਦਾ ਦਾਰੂ ਏ ਦਾਤ ਬਾਣੀ,
ਸਾਰੇ ਜੱਗ ਦੇ ਦੁੱਖ ਮਿਟਾਉਣ ਵਾਲੀ।
ਏਹੋ ਸਰਬ ਕਲਿਆਨ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ,
ਬੇੜੇ ਡੁੱਬਦੇ ਪਾਰ ਲੰਘਾਉਣ ਵਾਲੀ।
ਸਿੱਖਿਆ ਬਾਣੀ ਦੀ ਬੰਨ੍ਹ ਹਮੇਸ਼ ਪੱਲੇ,
ਲਵੀਂ ਦੁੱਖ ਤੇ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰ ਬੰਦੇ।
ਲੈ ਕੇ ਚਾਨਣਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਤੋਂ,
ਲਵੀਂ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਸੁਆਰ ਬੰਦੇ।

ਬਾਣੀ ਆਖਦੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦੀ,
ਉਚਾ ਆਪਣਾ ਕਰੀ ਕਿਰਦਾਰ ਬੰਦੇ।
ਬਚਣਾ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਤੇ ਲੋਭ ਮੋਹ ਤੋਂ,
ਨਾ ਹੀ ਕਰੀ ਤੂੰ ਕਦੇ ਹੰਕਾਰ ਬੰਦੇ।
ਨੇਕੀ ਨਿਮਰਤਾ ਪ੍ਰੇਮ ਤਿਆਗ ਸੇਵਾ,
ਕਰਨਾ ਸੱਚਾ ਤੇ ਸੁੱਚਾ ਵਿਹਾਰ ਬੰਦੇ।
ਹੱਕ ਖੋਹ ਕੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਖਾਣਾ,
ਕਰੀ ਕਿਰਤ ਤੇ ਸੱਚ ਵਾਪਾਰ ਬੰਦੇ।
ਭਾਗੇ ਵਾਂਗ ਨਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਪੀਣਾ,
ਬਣੀ ਲਾਲੇ ਦੇ ਦੁੱਧ ਦੀ ਧਾਰ ਬੰਦੇ।
ਲੈ ਕੇ ਆਸਰਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦਾ,
ਲਵੀਂ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਸੁਆਰ ਬੰਦੇ।

ਬਚਣਾ ਦੱਸਦੀ ਏ ਮਕਰ ਫਰੋਬ ਪਾਸੋਂ,
ਕਰਨਾ ਦੱਸਦੀ ਸਦਾ ਉਪਕਾਰ ਬਾਣੀ।
ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀ ਕੂੜ ਤੇ ਕਪਟ ਧੰਦਾ,
ਦੱਸੇ ਧਰਮ ਤੇ ਕਰਮ ਕਿਰਦਾਰ ਬਾਣੀ।
ਅਮਲਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਬੇੜੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ,
ਦੱਸਦੀ ਸੱਚ ਤੋਂ ਉਪਰ ਆਚਾਰ ਬਾਣੀ।

ਇੱਕੋ ਨੂਰ ਤੋਂ ਉਪਜਿਆ ਜੱਗ ਸਾਰਾ,
ਕਰਨਾ ਸਭ ਦਾ ਦੱਸੇ ਸਤਿਕਾਰ ਬਾਣੀ।
ਛੱਡ ਕੇ ਫੋਕੀਆਂ ਸਸਤੀਆਂ ਚੌਧਰਾਂ ਨੂੰ,
ਸਦਾ ਆਪਣਾ ਆਪ ਸੁਧਾਰ ਬੰਦੇ।
ਸੁਣ ਕੇ ਮੰਨ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਬਾਣੀ,
ਲਵੀਂ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਸੁਆਰ ਬੰਦੇ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਮ ਤੇ ਬਾਣੀ 'ਤੇ ਟੇਕ ਲਾਈ,
ਉਹ ਹੀ ਸੁੱਖ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਾਣਦੇ ਨੇ।
ਖਲਕਤ ਰੱਬ ਦੀ ਸਮਝ ਕੇ ਕਰਨ ਸੇਵਾ,
ਰਾਣਾ ਰੰਕ ਬਰਾਬਰੀ ਜਾਣਦੇ ਨੇ।
ਮੰਗਦੇ ਭਲਾ ਸਰਬੋਤ ਦਾ ਜੱਗ ਉੱਤੇ,
ਹਰ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ 'ਹਰੀ' ਪਛਾਣਦੇ ਨੇ।
ਦੀਨ ਦੁਖੀ ਤੋਂ ਜਿੰਦ ਨੇ ਵਾਰ ਦਿੰਦੇ,
ਛਾਤੀ ਜਾਬਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਵੀ ਤਾਣਦੇ ਨੇ।
ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਸਿਦਕ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇਵਾ,
ਧਰਮ ਕਰਮ ਤੋਂ ਜਿੰਦਗੀ ਵਾਰ ਬੰਦੇ।
ਲੜ ਲੱਗ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦੇ,
ਲਵੀਂ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਸੁਆਰ ਬੰਦੇ।

ਤੱਕਣੀ ਇਕ ਓਕਾਰ ਦੀ ਓਟ ਹਰਦਮ,
ਕਿਧਰੇ ਪੂਜੀਂ ਨਾ ਮੜ੍ਹੀ-ਮਸਾਣ ਬੰਦੇ।
ਜਾਦੂ ਟੁਣੇ ਤੇ ਰਸਮਾਂ ਦੀ ਪਾਠ ਪੂਜਾ,
ਇਹ ਹੈ ਨੇਰੂ ਤੇ ਨਿਰਾ ਅਗਿਆਨ ਬੰਦੇ।
ਮਿਲਦਾ ਫਲ ਨਾ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ,
ਬੰਨ੍ਹੀਂ ਅਮਲਾਂ ਦਾ ਪੱਲੇ ਸਾਮਾਨ ਬੰਦੇ।
ਕਰਨੀ ਉੱਤੇ ਨਿਬੇੜਾ ਹੈ ਅੰਤ ਹੋਣਾ,
ਇਹ ਹੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਗਿਆਨ ਬੰਦੇ।
ਸੁਭ ਕਰਮਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਕਦੀ ਹਟਣਾ,
ਬਣ ਕੇ ਸੱਚ ਦਾ ਸਾਹਸਵਾਰ ਬੰਦੇ।
ਲੈ ਕੇ ਚਾਨਣਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਤੋਂ,
ਲਵੀਂ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਸੁਆਰ ਬੰਦੇ।

—ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਲੀ ਵੈਨਕੂਵਰ
ਫੋਨ: 604-502-7151

ਪੋਲੀਓ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦੇ ਰਾਹ 'ਚ ਰੋੜਾ ਬਣਿਆ ਪਾਕਿਸਤਾਨ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੋਲੀਓ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 80 ਫੀਸਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਘਾਤਕ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਇਹ ਮੁਲਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਅੜਿੱਕਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਵੈਕਸੀਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ (ਡਬਲਯੂ.ਐਚ.ਓ.) ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਪੋਲੀਓ ਦੇ ਉਭਾਰ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਸਾਲ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਪੋਲੀਓ ਦੇ

206 ਨਵੇਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 199 ਮਰੀਜ਼ 1999 ਵਿਚ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚੋਂ ਪੋਲੀਓ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਕੋ ਇਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੱਕ ਵੈਕਸੀਨੇਸ਼ਨ ਪੁੱਜਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰੀ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਵਜ਼ੀਰਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਫੀਲਡ ਵਿਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੋਲੀਓ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ

ਵਿਚ ਪੋਲੀਓ ਰੋਕੂ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਅਤਿਵਾਦੀ, ਇਸ ਵੈਕਸੀਨ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੱਸੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਪੋਲੀਓ ਵਰਕਰਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੈਕਸੀਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੁਲਿਸ ਐਸਕਾਰਟ ਕਰਕੇ ਲਿਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਤਿਵਾਦ ਪੀੜਤ ਖ਼ੈਬਰ ਪਖ਼ਤੂਨਖ਼ਵਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਵਿਚ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ 16000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚੇ ਪੋਲੀਓ ਬੂੰਦਾਂ ਲੈ ਸਕਣੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮਈ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਯਾਤਰਾ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਸਨ।

ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਦੀ ਜੁਗਤ ਲੱਭੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਬਿਊਰੋ): ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਕੂਲੀ ਭੈਣਾਂ ਇਲੀਨਾ ਤੇ ਮੇਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਟੈਥੋਸਕੋਪਾਂ ਰਾਹੀਂ ਫੇਫੜੇ ਤੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਟੂਲ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਾਲ ਬਾਵਾਸਤਾ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਹੀ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਵਿਧੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪੋਰਟ ਹੁਰੋਨ ਨਾਰਦਰਨ ਹਾਈ ਸਕੂਲ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਧਾ ਨੇ 13 ਅਥਲੀਟਾਂ ਅਤੇ ਇਲੀਨਾ ਨੇ 16 ਤੰਬਾਕੂਨੋਸ਼ਾਂ, 13 ਫਾਇਰ ਫਾਈਟਰਾਂ ਤੇ 25 ਤੰਬਾਕੂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੱਭਤ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਦੀ ਫਰੀਕੁਐਂਸੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ।

ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਬੇਨਕਾਬ

ਫਰੀਦਕੋਟ: ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਫੜੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੌਪ ਗਾਇਕ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਫਿਰੋਤੀ ਲਈ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਸੀ।

ਆਈ.ਜੀ. ਪਰਮਰਾਜ ਸਿੰਘ ਉਮਰਾਨਗਲ, ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਮਨੀਸ਼ ਚਾਵਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਰਸ ਨਾਮ ਦਾ ਗੈਂਗਸਟਰ ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਕਤਲ ਦੇ ਕਰੀਬ 14 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਹਨ, ਨੇ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਦੇ ਕੁਝ ਅਮੀਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ, ਪਰ ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਫੜੇ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਲਕਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਨੰਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਉੱਪਰ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ।

WEBSITE - DHOLRADIO.ORG

Dhol Radio

ਪ੍ਰਿੰਡ ਤੋਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਪ੍ਰਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ

REQUEST SONG MUSIC24/7 LISTEN ON PHONE

LIVE CALLS → USA +1-951-824-6365
CANADA +1-604-210-1955

skype - DHOLRADIO.ORG

01 PM TO 3 PM, 9.30 PM TO 11.30 PM (IST)

LISTEN BY CALL → USA +702-489-0211
UK +44-20-3519-1210

Application For Android and iPhone - Dhol Radio

ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ ਯੂਐਸਏ

Punjabi RADIO USA

Uniting Punjabi's All Over

24 ਘੰਟੇ ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਸੁਣੋ

Listen on :
Radio Sets (CA, WA, NV)
Dial in
832-551-5029 or 605-475-6868
Android & iPhone App

www.PunjabiRadioUSA.com
Ph: 408-272-5200

TRAVELOPOD.COM

Happy Diwali

Lowest fares to INDIA 'GUARANTEED'

SUBSCRIBE TO WIN FREE AIR TICKET

BOOK BY PHONE & SAVE UP TO \$100

WE BEAT ANY QUOTE (T&C APPLY)

CALL FOR THE BEST UNPUBLISHED DEALS 1-855-436-0728

Fly to INDIA with fares starting from :

FROM NYC	: \$690
FROM LAX	: \$720
FROM SFO	: \$720
FROM CHICAGO	: \$690

Domestic & International Special Deals available from ALL CITIES.

WHY BOOK WITH TRAVELOPOD?

Customer Satisfaction | BEST PRICE GUARANTEED | Best Fare Guarantee on Dom & Int Flights

★★★★★ Excellent Service | 24/7 24x7 Live Support

LUXURY HOLIDAY TOURS

Golden Triangle with Rajasthan : \$580 Enchanting Kerala from : \$650	African Tours with Safari from : \$750 Europe Tours from : \$790
--	---

Travelopod - Where Service Matters

CST # 2112418-40

ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਨਵੀਂ ਅਕਾਸ਼ ਗੰਗਾ ਦੀ ਖੋਜ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਨਾਸਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਕਾਸ਼ ਵਾਲੀ ਪੁਲਾੜ ਦੁਰਬੀਨ ਨੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਅਕਾਸ਼ ਗੰਗਾ ਖੋਜੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਕਾਸ਼ ਗੰਗਾ ਵੱਡ-ਅਕਾਰੀ ਆਵਰਧਕ ਲੈਨਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਖੋਜੀ ਗਈ ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਅਕਾਸ਼ ਗੰਗਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ 13 ਅਰਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਾਲ ਦੂਰ ਹੈ। ਇਕ ਅਧਿਐਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਅਕਾਸ਼ ਗੰਗਾ ਨਾਲ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਪਤਾ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਦੇ ਏ.ਡੀ. ਜਿਟੀਨ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਖੋਜ ਮੈਸਿਵ ਗਲੈਕਸੀ ਕਲੱਸਟਰ ਅਬੋਲ 2744, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਡੋਰਾ ਕਲੱਸਟਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਦੇ ਲੈਜ਼ਿੰਗ ਪਾਵਰ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਕਾਸ਼ ਗੰਗਾ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਕਾਸ਼ ਗੰਗਾ ਨੂੰ ਮਿਲਕੀ ਵੇਅ ਅਕਾਸ਼ ਗੰਗਾ ਤੋਂ 850 ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਸਾਲ ਦੂਰ ਤੇ 500 ਗੁਣਾ ਛੋਟਾ ਮਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਟੀਨ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਅਕਾਰ ਤੇ ਘੱਟ ਵਜ਼ਨ ਕਾਰਨ ਇਹ ਅਕਾਸ਼ ਗੰਗਾ ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਬਣਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਟੀਮ ਨੇ ਰੰਗ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਈ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਦੂਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਇਆ। ਜਿਟੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਅਕਾਸ਼ ਗੰਗਾਵਾਂ ਤੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਕਿਵੇਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕਾਲੀ ਧਨ ਬਾਰੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਯੂ-ਟਰਨ

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਕਾਲੇ ਧਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਜਨਤਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਲੁਕੋਈ ਕਾਲੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਮਗਰੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਪੈੜ ਵਿਚ ਪੈਰ ਧਰਦਿਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਦੁਹਰੇ ਕਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਧੀ (ਡੀ.ਟੀ.ਏ.ਏ.) ਸਹੀਬੰਦ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਨੇ 800 ਸਫ਼ਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਕਾਲੇ ਧਨ ਬਾਰੇ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਦੁਹਰੇ ਕਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਧੀ ਸਹੀਬੰਦ ਹੈ, ਉਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਮੁਲਕ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ 100 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਛੁਪਾਇਆ ਕਾਲਾ ਧਨ ਵਾਪਸ ਲੈ ਆਏਗੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਰਮਨੀ ਜਿਹੇ ਮੁਲਕ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਡੀ.ਟੀ.ਏ.ਏ. ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਨਾਮ ਜਨਤਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੇ। ਅਦਾਲਤ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਸੰਧੀ 'ਬੇਕਾਇਦਾ' ਤੇ ਕੁਝੋਬੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾ ਕਰੇ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਛੁਟਿਆਉਂਦੇ ਹੋਣ।

ਬੈਂਕ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਦੇਖਦਾ ਹੋਵੇ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਰਤੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਸਵੀਕਾਰੀਆਂ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਬਾਰੇ ਦਾਖ਼ਲ ਤਿੰਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਆਧਾਰਤ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਪਬਲਿਕ ਫਾਇਨਾਂਸ ਤੇ ਪਾਲਿਸੀ ਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਅਪਲਾਈਡ ਇਕਨਾਮਿਕ ਰਿਸਰਚ ਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਫਾਇਨਾਂਸ਼ੀਅਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਨੂੰ ਇਸ ਸਰਵੇਖਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪਿਆ ਸੀ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਦੋ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮਿਲ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਹਾਲੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਐਕਟ ਵਿਚ ਛੋਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿਚਲੇ ਤੱਥ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਸਰਵੇਖਣ 18 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਮਾਂ ਹੱਦ 21 ਸਤੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀਆਂ।

ਵਿਰੋਧੀ ਦਲਾਂ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਘੇਰਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਗਈ ਹੈ। ਸਮਾਜਸੇਵੀ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਚਿੰਨੀ ਲਿਖ ਕੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪੈਸਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਗੇ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ 1995 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਰਮਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੰਧੀ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਖੋਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਜੈ ਮਾਕਨ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ 14 ਡੀ.ਟੀ.ਏ.ਏ. (ਦੋਹਰੇ ਟੈਕਸ) ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਬਾਰੇ ਸੰਧੀ) ਸਹੀਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਉਹੀ ਰਾਜਦਾਰੀ ਮੱਦ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਕਦੇ ਵੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸੰਧੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਜਦਾਰੀ ਦੀ ਮੱਦ ਕਿਉਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦਕਿ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ।

ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਧਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਜੇਤਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਵਿਸ ਸਰਕਾਰ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਸਹੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇਗੀ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਐਚ.ਐਸ.ਬੀ.ਸੀ. ਤੇ ਲਿਬੇਰਟੀਨ ਸੂਚੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਾਲਾ ਧਨ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਜੇਤਲੀ ਮੁਤਾਬਕ ਸੂਚੀਆਂ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਿੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ

ਲੰਡਨ: ਲੰਡਨ ਵਿਚ 2014 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਿੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਜਥੇਦਾਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਬਾਬਾ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਦੂਜੇ, ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਤੀਜੇ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਚੌਥੇ ਤੇ ਬਾਬਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਬੁਤ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਪੰਜਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕ ਜਥਾ ਦੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 6ਵੇਂ, ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ 7ਵੇਂ, ਅਜੇਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੰਗਾ 8ਵੇਂ, ਬਰਤਾਨੀਆ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦਸਤਾਰਧਾਰੀ ਹਾਈ

ਜਥੇਦਾਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ
ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ
ਸਥਾਨ 'ਤੇ

ਕੋਰਟ ਜੱਜ ਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਿਉ ਸੀ 9ਵੇਂ ਤੇ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਦੀ ਸੰਚਾਲਕ ਡਾ. ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ 10ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ 15ਵਾਂ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਫੁੱਡ ਸਪਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ 16ਵਾਂ, ਜੱਜ ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ 17ਵਾਂ, ਸੰਤ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਢੰਡਰੀਆਂ ਵਾਲੇ 21ਵੇਂ, ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 29ਵੇਂ, ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ 32ਵੇਂ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਟਿਮ ਉਪਲ 56ਵੇਂ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਓਬਰਾਏ ਨੂੰ 61ਵੇਂ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭੱਜੀ ਨੂੰ 64ਵੇਂ ਤੇ ਐਮ.ਪੀ. ਪੌਲ ਉਪਲ ਨੂੰ 76ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੂਚੀ ਸਾਲ 2012 ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਹਰ ਵਰ੍ਹੇ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 'ਦਿ ਸਿੱਖ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ' ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਨਾਂ ਰੌਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

ਨਿਰਾਸ਼ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤਨਖਾਹ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ ਤੋਂ 'ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ' ਦਾ ਕਲੰਕ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਤਨਖਾਹ ਤੋਂ ਹੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚਲੰਤ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਅਸਾਮੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਾਫੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਹਨ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੇ 'ਕਰੇ ਜਾਂ ਮਰੇ' ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਤੰਬਰ 2012 ਵਿਚ 5078 ਪੇਂਡੂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਅਧਿਆਪਕ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਵਤੀਰੇ ਤੋਂ ਅੱਕੇ ਅਧਿਆਪਕ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਟੀ.ਈ.ਟੀ.) ਪਾਸ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਧਿਆਪਕ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਤਰਲਾ ਮਾਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ

'ਤੇ ਲੱਗੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਕਲੰਕ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਸਾਲ ਬਿਨਾਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ 5078 ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਮੈਰਿਟ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲੇ ਹਨ ਕਿ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨੌਕਰੀ ਨਸੀਬ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿਸਾਬ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ 812, ਸਾਇੰਸ ਦੇ 1313, ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ 443, ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ 1573, ਡੀ.ਪੀ.ਈ. ਦੇ 130, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ 714, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ 66, ਹੋਮ ਸਾਇੰਸ ਦੇ 18 ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ 9 ਪੇਂਡੂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਅਧਿਆਪਕ (ਮਾਸਟਰ ਕੇਡਰ) ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤਨਖਾਹ ਤੇ ਸਾਲਾਨਾ 500 ਰੁਪਏ ਇੰਕਰੀਮੈਂਟ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਯਕਮੁਸਤ ਰਕਮ ਉਪਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ

ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਟੈਕਸ ਛੋਟ ਵਾਲੀ ਕਮਾਈ 1381 ਕਰੋੜ 'ਤੇ ਪੁੱਜੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ 13 ਵੱਡੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਛੋਟ ਹਾਸਲ ਆਮਦਨ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲ ਵਿਚ 1381 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਧੀ ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਲ 2012-13 ਤੇ 2013-14 ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਛੋਟ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ 7.43.76 ਕਰੋੜ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਆਮਦਨ 338.95 ਕਰੋੜ ਸੀ। ਆਮਦਨ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਯੂ.ਪੀ. ਵਿਚ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਛੋਟ ਹਾਸਲ ਹੋਈ, 164 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ ਤੇ ਬਸਪਾ ਦੀ ਸਿਰਫ 20.76 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ। ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਮ. ਦੀ ਆਮਦਨ 92.90 ਕਰੋੜ, ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਦੀ 2.62 ਕਰੋੜ, ਜਨਤਾ ਦਲ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਦੀ 13 ਕਰੋੜ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੋਕ ਦਲ ਦੀ ਆਮਦਨ 4.48 ਕਰੋੜ ਸੀ। ਸਾਲ 2013-14 ਵਿਚ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਦੀ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਛੋਟ ਹਾਸਲ ਆਮਦਨ 41.411 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਾਨੂੰਨ 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਏ ਤਹਿਤ ਆਮਦਨ ਉੱਤੇ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਛੋਟ ਹਾਸਲ ਹੈ।

ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਸਿਰਫ 2469 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਹੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। 2469 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਕਈ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਸਲ ਵਿਚ ਚੁਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਜੁਲਾਈ 2011 ਦੌਰਾਨ ਟੀ.ਈ.ਟੀ. ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੀ। ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੀ.ਈ.ਟੀ. ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲੜਕੇ-ਲੜਕੀਆਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਕਲੰਕ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਸਾਲ ਬਿਨਾਂ ਤਨਖਾਹ ਤੋਂ ਹੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ।

ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਭਾਰਤ ਖਿਲਾਫ ਇਕਜੁਟ ਹੋਈਆਂ ਭਾਰਤੀ ਵੋਟਰਾਂ ਵਿਚ 'ਨੋਟ ਬਦਲੇ ਵੋਟ' ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਫੋਰਸ ਐਨ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਸ ਤੇ ਅਲਕਾਇਦਾ ਵਰਗੀਆਂ ਖਤਰਨਾਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਕਜੁਟ ਹੋ ਕੇ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹਮਲੇ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਫੋਰਸ ਨੇ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਥਾਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ।

ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕਿਓਰਟੀ ਗਾਰਡਜ਼ (ਐਨ.ਐਸ.ਜੀ.) ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਜੇ.ਐਨ. ਚੌਧਰੀ ਨੇ 2008 ਦੇ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ 166 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਐਸ.ਆਈ.ਐਸ. ਜਿਹੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵੱਲ

ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਣਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਅੱਗੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਲਮੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਜਿਹੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਹਰਕਤ-ਉਲ-ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ, ਜੈਸ਼-ਇ-ਮੁਹੰਮਦ, ਇੰਡੀਅਨ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ ਤੇ ਲਾਸ਼ਕਰ-ਇ-ਤੋਇਬਾ ਆਦਿ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਜਿਹੀਆਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਇੰਤਹਾਪਸੰਦ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਭਾਰਤ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਰਗਰਮ ਗੁੱਟਾਂ ਨਾਲ ਭਾਈਵਾਲੀ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਇਹ ਭਾਵੇਂ ਲਸ਼ਕਰ ਹੋਵੇ, ਜੈਸ਼ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹਰਕਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਆਈ.ਐਸ. ਹੋਵੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਰਲਕੇ ਸਾਂਝੀ ਰਣਨੀਤੀ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਬਤ ਪੂਰਾ ਤਿਆਰ ਤੇ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਿਰ 'ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਥਾਈਂ' ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਐਨ.ਐਸ.ਜੀ. ਅਜਿਹੇ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਬਲਾਂ ਤੇ ਸੂਬਾਈ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਕੰਮ

ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੇਤੇ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਈ.ਬੀ. ਵਿਚ ਸਨ ਤਾਂ ਦਹਾਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅਲ ਕਾਇਦਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਗੋਆ, ਬੰਗਲੌਰ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਪਤ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਾਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਗੁਪਤ ਸਰਵੇਖਣ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਹਥਕੰਡਾ ਹੈ।

ਸੱਦਾਮ ਨੇ ਰਚੀ ਸੀ ਇਸਰਾਇਲੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼

ਯੇਰੂਸ਼ਲਮ: ਇਰਾਕ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਨੇ 1981 ਵਿਚ ਇਸਰਾਈਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੇਨਾਚੇਮ ਬੇਗਿਨ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸਰਾਈਲ ਨੇ 1981 ਵਿਚ ਹਵਾਈ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਇਰਾਕ ਦਾ ਪਰਮਾਣੂ ਰਿਐਕਟਰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਸੱਦਾਮ ਇਸ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਬਡਾਈ ਅਰੇਫ ਅਲ ਨੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਲ-ਕਦਸ ਅਲ-ਅਰਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਡਾਈ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸਰਾਈਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਇਰਾਕ ਦੇ ਉੱਚ ਖੁਫੀਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਇਰਾਕੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਫਲਸਤੀਨ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਬਾਗੀ ਤਿਆਰ ਹਨ ਤੇ ਸੱਦਾਮ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਬਗਦਾਦ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤ ਜੂਨ, 1981 ਨੂੰ ਇਸਰਾਇਲੀ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੇ 960 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਉਡਾਣ ਭਰ ਕੇ ਓਸੀਰਾਕ ਵਿਖੇ ਇਰਾਕ ਦਾ ਪਰਮਾਣੂ ਟਿਕਾਣਾ ਬੰਬਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਵੋਟ ਪਾਉਣਾ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਖਰ ਤੱਕ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ। ਜੋ ਵੋਟਰ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਇਕ ਕਾਰਨ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫੀਸਦੀ 2008 ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ 2014 ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ।

'ਨੋਟ ਬਦਲੇ ਵੋਟ' ਸਰਵੇਖਣ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਦੇ ਲਾਲਚ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵਧੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਅਧਿਐਨ ਦੌਰਾਨ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ, ਹਰਿਆਣਾ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਕਰਨਾਟਕ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਿਥੇ 2008 ਵਿਚ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਸੱਤ ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ, ਉਥੇ 2014 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫੀਸਦੀ 15 ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸਦੀ 2008 ਦੇ ਦੋ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 10 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ।

ਸਰਵੇਖਣ ਵਿਚ 2007 ਤੋਂ 2014 ਦੌਰਾਨ 75000 ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧੀ ਹੈ ਜੋ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਸਰਵੇਖਣ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 2014 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ 75 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਰਾਂ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ 26 ਫੀਸਦੀ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ 30 ਫੀਸਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ 20 ਫੀਸਦੀ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਅੱਠ ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਇਕ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਥਾਨਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ 'ਨੋਟ ਬਦਲੇ ਵੋਟ' ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

H K TRANSPORT INC

Division of HK Incorporated

1401 West Ray St, Indianapolis, IN 46221

Ph: 317-408-3211, web: www.hktransportinc.com

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਸਾਰੀਆਂ 48 ਸਟੇਟਾਂ ਲਈ, ਡਰਾਈ ਫਰੇਟ, 100% ਨੋ ਟੱਚ, ਬਰੈਂਡ ਨਿਊ ਟਰੱਕ/ਟਰੇਲਰ, ਡਾਇਰੈਕਟ ਡਿਪੋਜ਼ਿਟ, ਮੈਡੀਕਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ 5000 ਡਾਲਰ ਸਾਈਨ-ਇਨ ਬੋਨਸ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਲਈ

92% ਫਲੈਟ ਡਿਸਪੈਚ
30 ਸੈਂਟ/ਗੈਲਨ ਤੱਕ ਫਿਊਲ ਡਿਸਕਾਊਂਟ
ਬਰੈਂਡ ਨਿਊ ਟਰੇਲਰ
ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਾਇਰ ਰਿਬੇਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ
ਹਰ 15 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਅਦਾਇਗੀ

ਡਰਾਈਵਰ ਲਈ

45 ਸੈਂਟ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ
95% ਲੋਡ ਯਾਰਡ 'ਚ ਹੁੱਕ ਐਂਡ ਡਰਾਪ
ਬਰੈਂਡ ਨਿਊ ਟਰੱਕ
ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰੇ ਟਰੱਕ
ਹਰ ਹਫਤੇ ਤਨਖਾਹ

ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ:

■ਕਲਾਸ ਏ ਸੀ ਡੀ ਐਲ ਅਤੇ ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਵੇ ■ਉਮਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 23 ਸਾਲ
■ਘੱਟੋ ਘੱਟ 2 ਸਾਲ ਦਾ ਓ ਟੀ ਆਰ ਅਤੇ ਕੁਲ 5 ਸਾਲ ਦਾ ਤਸਦੀਕਯੋਗ ਤਜਰਬਾ ਹੋਵੇ।

ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ 'ਲੀਜ਼ ਟੂ ਬਾਈ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਲਾਭ ਵੀ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ
ਡਾਇਰੈਕਟ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਅਤੇ ਪੰਪ 'ਤੇ ਫਿਊਲ ਰਿਬੇਟ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਫੋਨ 317-408-3211

ਜਾਂ ਵੈਬ ਸਾਈਟ www.hktransportinc.com 'ਤੇ ਅਰਜੀ ਭਰੋ

Syan Video Production, Inc.

ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ, ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਕਾ ਜਾਂ ਫਿਰ
ਯਾਦਗਾਰੀ ਪਲ-ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰੀਨ ਤਰੀਕੇ
ਨਾਲ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ

ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਇੰਡੀਆਨਾ, ਇਲੀਨਾਇ, ਓਹਾਇਓ, ਆਇਓਆ

Professional HD Video & Digital Photo Production

Multiple Camera shooting/Digital Still Photography
(with flush mount album)

Live Video Display With Large Screens

DJ Service with Laser Lights

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

Call Toll Free:

1-800-RAJ-SYAN

(with 17 years Experienced)

Call: 734-261-0936

734-890-1767

e-mail: raj@syانvideo.com

visit at: www.syanvideo.com

ਕਈਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਲਕੋਈ ਬੈਠੀ ਹੈ ਗਾਬਾ ਦੀ ਡਾਇਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਚਰਚਿਤ 6000 ਕਰੋੜ ਦੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਚੁਨੀ ਲਾਲ ਗਾਬਾ ਦੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਡਾਇਰੀ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਸਫ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹਲਚਲ ਮਚਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਦੋ ਵਿਧਾਇਕ ਸਰਬਣ ਸਿੰਘ ਫਿਲੌਰ ਤੇ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਅਵਿਨਾਸ ਚੰਦਰ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ਈ.ਡੀ.) ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਹਨ। ਡਾਇਰੀ ਵਿਚ ਨਾਂ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਲੰਧਰ ਲੋਕ-ਸਭਾ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਚੌਧਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਵੀ ਈ.ਡੀ. ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਇਸ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ 'ਤੇ ਵੀ ਉੱਗਲ ਉਠੀ ਸੀ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਮਜੀਠੀਆ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਚੁਨੀ ਲਾਲ ਗਾਬਾ ਦੀ ਡਾਇਰੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਗਾਬਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ 16 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤਾਂ ਸਰੰਡਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਪਰ ਇਕ ਮਿਲੀ ਡਾਇਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਗੂਆਂ, ਨੌਕਰਸ਼ਾਹਾਂ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਗਾਬਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਦੇ

ਦੋਸ਼ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਗਾਬਾ ਦੀ ਡਾਇਰੀ ਵਿਚ 100 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੇ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਇਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਾਂ ਕੱਟੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਫੌਰੈਂਸਿਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਕਤ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਸੱਦੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਚੁਨੀ ਲਾਲ ਗਾਬਾ ਜਿਸ ਕੋਲੋਂ ਡਾਇਰੀ

ਮਿਲੀ ਸੀ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੜਕੇ ਸਮੇਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੌਧਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੁਨੀ ਲਾਲ ਗਾਬਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚੌਧਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਚੁਨੀ ਲਾਲ ਗਾਬਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਕੋਈ ਸਾਂਝ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਮਦਨ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਗਾਬਾ ਦੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿਚੋਂ ਡਾਇਰੀ ਮਿਲੀ ਸੀ

ਉਸ ਵਿਚ ਚੌਧਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਅੱਗੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਡਾਇਰੀ ਦੀ ਈ.ਡੀ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਣਛਾਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਡਾਇਰੀ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਅਵਿਨਾਸ ਚੰਦਰ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸਰਬਣ ਸਿੰਘ ਫਿਲੌਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੇ ਬੀਤੇ

ਦਿਨੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਚੁਨੀ ਲਾਲ ਗਾਬਾ ਦੀ ਮਿਲੀ ਡਾਇਰੀ ਵਿਚ ਨਾਂ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਲੰਧਰ ਲੋਕ-ਸਭਾ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਚੌਧਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਅਵਿਨਾਸ ਚੰਦਰ, ਸਰਬਣ ਸਿੰਘ ਫਿਲੌਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਦਕਿ ਤਿੰਨੋਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਚੁਨੀ ਲਾਲ ਗਾਬਾ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਜੀਠੀਏ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਹੀ ਈ.ਡੀ.: ਖਹਿਰਾ

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਈ.ਡੀ. ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਦੋ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਸਰਬਣ ਸਿੰਘ ਫਿਲੌਰ ਤੇ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਅਵਿਨਾਸ ਚੰਦਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਪਰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁੱਖਤਾ ਸਬੂਤ ਸਮੇਤ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਉਣਗੇ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ 70 ਲੱਖ ਦੀ ਰਕਮ ਪਹੁੰਚਾਈ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਈ.ਡੀ. ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੰਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੜ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤ ਸਿੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪੱਕੀ ਰਿਹਾਈ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੇ ਅਸਮਰਥ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 101 ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪੱਕੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਇਕ ਸੂਚੀ ਵੀ ਸੌਂਪੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਛੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪੱਕੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਮੁਹਾਲੀ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅੰਬ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 40 ਦਿਨ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੱਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪੱਕੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਆਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਦਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਸੂਚੀ ਹੋਰ ਸੌਂਪੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ 101 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚੀ ਦੇਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪੱਕੀ ਰਿਹਾਈ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ। ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਲਿਖਤੀ ਅਪੀਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ

ਸੂਚੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਦੇ ਸੱਦੇ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਦੋ ਕਰੋੜ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਦੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਦੇ ਮੀਟਿੰਗ ਹਾਲ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸ. ਮੱਕੜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 50-50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਹੜ੍ਹ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਲਈ ਇਕ-ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜੌਰੀ ਵਿਚ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੌਰਾਨ ਰੁਤੀ ਬੱਸ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 50-50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਗਰਮ ਕੱਪੜੇ ਤੇ ਬਿਸਤਰੇ ਵੀ ਭੇਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਜਲੰਧਰ: ਨਵੰਬਰ 1984 ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਈ ਹਿੰਦ ਹਕੂਮਤ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਥਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਖਾਲਸਾ ਮੂਵਮੈਂਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਠਿੰਡਾ, ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਭਿੰਡਰਵਾਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੋਪਾਲਾ, ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ 44 ਦਿਨ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਹਰਿਆਣਾ), ਭਾਈ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰੀ, ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਦੁਖੀਆ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵੰਬਰ 1984 ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਸਿੱਖ ਧਰਮੀ ਫੌਜੀ ਜੂਨ 1984 ਪਰਿਵਾਰ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ

ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਬੰਦ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋਤਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਕੰਵਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਬੀਬੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰੇਕ ਫਿਰਕੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਨਵੰਬਰ 2014 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਰੱਖ ਕੇ ਪੂਰਨ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ।

ਬੀਬੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਤੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਇਕ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਭਲੇ ਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ

ਲਈ ਸਭ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਦੌਰਾਨ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹੂਲਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਈ.ਟੀ.ਟੀ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਠ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਮੇਰੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ: ਦਾਦੂਵਾਲ

ਕਾਲਾਂਵਾਲੀ: ਪੰਥਕ ਸੇਵਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੰਤ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਦੂਵਾਲ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੰਡਾਲੀਸਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਵਾਇਆ, ਉਹ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦਾਦੂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੁਪਤ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣਾ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਖਫਾ ਸਨ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰਸਾ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨਾਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੇ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਭੜਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿਚੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੇਸ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਸੰਤ ਦਾਦੂਵਾਲ ਕਿਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਲਾਂਵਾਲੀ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖਿਲਾਫ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰਾ ਨਾ ਦੇਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲੁੱਟ-ਘੱਸੁਟ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਘਰੇਲੂ ਸਾਮਾਨ ਲੁੱਟ ਲਿਆ। ਉਹ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੰਡਾਲੀਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲਣਗੇ।

ਜੇਬ ਖਰਚ ਲਈ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਮਦਦ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਲਏ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਧੀਨ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਕੂਲਾਂ-ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਨਵੀਆਂ 30

ਸਰਫਾ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਕਟੌਤੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ 'ਸਰਫਾ ਮੁਹਿੰਮ' ਨੇ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਗੰਭੀਰ ਮਾਲੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੰਤਰੀਆਂ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਚਲੰਤ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਅਸਾਮੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੇ ਅਫਸਰ ਐਲ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਣਗੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦੀ ਦਾਅਵਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ, ਵਿਦੇਸ਼ ਦੌਰੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋ ਸਕਣਗੇ, ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਲਈ ਫਰਨੀਚਰ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ, ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਅਫਸਰ ਆਪਣੇ ਯਾਤਰਾ ਭੱਤੇ ਵਿਚ 20 ਫੀਸਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਪਤ 10 ਫੀਸਦੀ ਘਟਾਉਣ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਿਜਲੀ

ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਖਰਚਾ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਾਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਤੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਲ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 250 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਚਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ 16 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹੀ ਇਹ ਪੱਤਰ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ

ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿਗਮਾਂ ਤੇ ਬੋਰਡਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਬੋਧੀਆਂ ਹਨ। ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੇ ਅਫਸਰ ਐਲ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ, ਸੈਮੀਨਾਰਜ਼ ਤੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਅਣ ਸਰਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਪੰਜ

ਤਾਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹੋਟਲਾਂ ਵਿਚ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਟੱਡੀ ਟੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਗੈਰ

ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਖਰਚ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦਾ ਚਾਰਜ ਹੈ ਉਹ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਕੋ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਕਾਰ ਵਰਤ ਸਕਣਗੇ।

ਖਰਚੇ ਵਿਚ ਬੈਲੈਂਸ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਪਤ 10 ਫੀਸਦੀ ਘਟਾਉਣ ਤੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ ਦੌਰਾ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਉਹ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ। ਅਪੈਕਸ ਸਕੇਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਸਫ਼ਰ ਸਮੇਂ ਇਕਾਨਮੀ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਦਫ਼ਤਰ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਓਮ ਪੁਰੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ

ਮੁੰਬਈ: ਅਦਾਕਾਰ ਪੁਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਝਗੜੇ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੰਦਿਤਾ ਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ 2.90 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਅੰਤਿਮ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ 1.25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਗੁਜ਼ਾਰ ਭੱਤਾ ਤੇ 50,000 ਰੁਪਏ ਪੁੱਤਰ ਲਈ ਦੇਵੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੁਰੀ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਮਾਸਿਕ ਖਰਚੇ ਵਜੋਂ 1.15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਘਟਣ ਤੋਂ ਔਖੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਤੇਲ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਆਈ ਗਿਰਾਵਟ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਮੰਨ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੇ ਭਾਅ ਘਟਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ 300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਾ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਘਟਣ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤਕਰੀਬਨ 7.50 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਘਟ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ 3.37 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਰ ਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ

ਸਾਲਾਨਾ 300 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਗੜਾ ਲੱਗਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇਕਰ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇਕ ਰੁਪਏ ਘਟਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਲਾਨਾ 25 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੈਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਈ ਗਿਰਾਵਟ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ 200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੇ ਭਾਅ ਘਟਣ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਤਕਰੀਬਨ 300 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੰਭੀਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਵੱਡਾ ਸਦਮਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਡੀਜ਼ਲ 'ਤੇ ਵੈਟ ਦੀ ਦਰ ਵਿਚ ਇਕ ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 110 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧੂ ਮਾਲੀਆ ਆਉਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸੀ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਟੌਤੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਂਦ ਉਡਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੈਟਰੋਲ 'ਤੇ ਕਰ 31 ਫੀਸਦੀ ਹਨ ਜਦਕਿ ਵੈਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਕ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਇਨਫ੍ਰਾਸਟਰਕਚਰ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਉਗਰਾਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡੀਜ਼ਲ 'ਤੇ ਵੈਟ ਇਸ ਸਮੇਂ 9.75

ਫੀਸਦੀ ਹੈ।

ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਹਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 115 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਰਲ ਤੋਂ 81 ਡਾਲਰ 'ਤੇ ਆ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਘਟਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਇਹ ਕੀਮਤ 65 ਡਾਲਰ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਆਉਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 60 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਦੀਆਂ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਕਰ ਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੇਲ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਕਰਾਂ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਭਾਰੀ

ਘਾਟਾ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਲ 2011-12 ਦੌਰਾਨ 1587 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੇ 2012-13 ਦੌਰਾਨ 1990 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਮਾਏ ਸਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਵੈਟ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਡੂੰਘਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਲੀ ਸੋਮੇ ਜੁਟਾਉਣ ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਉਂਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਜਾਂ ਕਰਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

The Anu Attorney Immigration Law Firm Law offices of Anu Peshawaria

*More than 25 years of experience *Internationally Awarded-Extraordinary ability *Served as Legal Advisor to Govt. of India, Embassy of India, Washington, DC

Anu Peshawaria
Attorney at Law

Licensed to practice Immigration & Bankruptcy in all 50 states. More than 20 year experience in US immigration & Indian law

US IMMIGRATION

- *Green Cards (Investor, Employment)
- *E-2 investor Visa, L1 (Intra Company)
- *Family Green Card, Fiancee Visa
- *Deportation Defense, VAWA, U Visa
- *Asylum, Appeals, Ninth Circuit Court
- *H1B, Computer Engineers, Cooks, Teachers, Students, Doctors, Nurses, Physical Therapist

ਪੰਜਾਬੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰੋ

ਹੁਣ ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਵੀ ਦਫਤਰ ਖੁਲ੍ਹ ਚੁਕਾ ਹੈ

Contact numbers:

Seattle, WA

Ph: 206-774-0907

Fremont, California

Ph: 510-353-0102

Cell Phone 510-299-1907

Toll free: 1-866-586-6297

anu@anuattorney.com

www.anuattorney.com

FAMILY LAW

- *Divorce *Annulment
- *International Custody

INCORPORATIONS

- *International Contracts, Mergers
- *Attorney Supreme Court of India

*Bankruptcy Consultation & Filing

46560 Fremont Blvd., STE#205, Fremont, CA 94538
801, Pine Street, # 24 C, Seattle, Washington 98101
Offices: Seattle, WA *Fremont, CA *UK *Canada *India

Weekends & Evening
Appointments
Available

ਫਰੀ ਹਿੰਦੀ TV FOR 3 MONTHS!

ਵੇਖੋ ਆਪਣੀ ਮਨ ਪਸੰਦ ਦੇ ਦੇਸੀ ਚੈਨਲ HD ਵਿਚ

HINDI ELITE PACK \$34.99 FREE

CALL NOW AND ENJOY HINDI PROGRAMMING

StarPlus, Zee TV, Alpha Colors, Life OK, Willow, TV Asia, Oye

Select channels available in HD.

ADDITIONAL HINDI PACKAGES AVAILABLE. ASK FOR DETAILS.
BUNDLE AND SAVE WITH DISH
Ask how you can save \$10/mo.
WITH DISH-NET HIGH-SPEED INTERNET

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ : ਮਨਦੀਪ

DISH SATELLITE WORLD INC.
816 888 3474

dish
AUTHORIZED RETAILER

Important Terms and Conditions: Hindi 3 Months Free: Valid for activation and installation of qualifying DISH service between 3/13/14 and 9/13/14. Requires subscription to a qualifying American or Dish/LATINO package in addition to qualifying Hindi package. You will receive a monthly credit of \$34.99 for the first 3 months. You will be responsible for any monthly or upfront costs beyond the value of the credit. After 3 months, then-current everyday monthly price will apply unless you downgrade. **Promotional Offers:** Requires activation of new qualifying DISH service. All prices, fees, charges, packages, programming, features, functionality and offers subject to change without notice. **ETF:** If you cancel service during first 24 months, early termination fee of \$20 for each month remaining applies. **Activation fee may apply.** **Additional Requirements:** HD Free for 24 Months: Additional \$10/mo HD fee waived for first 24 months. Requires continuous enrollment in AutoPay with Paperless Billing. After 24 months, then-current everyday monthly price applies and is subject to change. **Premium Channels:** Premium offer value is \$165; after 3 months, then-current everyday monthly prices apply and are subject to change. **Blockbuster @Home:** Requires internet to stream content. HD-only channels not available with select packages. **Installation/Equipment Requirements:** A second dish antenna may be required to view both International and American programming. Free Standard Professional Installation only. Leased equipment must be returned to DISH upon cancellation or unreturned equipment fees apply. Upfront and additional monthly fees may apply. **Miscellaneous:** Offers available for new and qualified former customers, and subject to terms of applicable Promotional and Residential Customer agreements. State reimbursement charges may apply. Additional restrictions and taxes may apply. **Offers end 9/13/14.** HBO®, Cinemax® and related channels and service marks are the property of Home Box Office, Inc. SHOWTIME is a registered trademark of Showtime Networks Inc., a CBS Company. STARZ and related channels and service marks are property of Starz Entertainment, LLC.

ਇੰਦਰਾਨੀ ਜੋਸ਼ੀ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੇ ਸਮਾਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੱਰਾ): ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਲਗਦੇ ਖੇਡ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਕ ਦਮ ਅਲਿਹਦਾ ਸੰਗੀਤਕ ਸ਼ਾਮ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ 17 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੇ ਮਾਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਸ਼ਾਮ ਦੌਰਾਨ ਸੁਹਿਰਦ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਸੰਗੀਤਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਦੀ ਝਲਕ ਪਈ। ਸ਼ਗੁਨ ਇੰਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਜ਼ ਤੇ ਹਰਜੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਸਜਾਈ ਇਸ ਮਹਿਫਲ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਤੇ ਮਿਆਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਵੇਕਲੇ ਵੰਗ ਨਾਲ ਸੁਰ-ਬੱਧ ਕਰਨ ਹਿਤ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਹੀ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਆਏ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਪੰਜਾਬੀ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰ ਕੇ ਇਸ ਯਤਨ ਨੂੰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤਸਦੀਕ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਲੇਖੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਇੱਕ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਾਮਬਰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਫਾਰਮਿੰਗ ਥਿਏਟਰ ਵਿਚ ਸਜਾਈ ਇਸ ਮਹਿਫਲ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਵਿਕਾਸ ਫਰਨਾਲਕ ਦੇ ਗੀਤਾਂ 'ਯਾਰੀ ਹੈ ਇਮਾਨ ਮੇਰਾ ਯਾਰ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ' ਅਤੇ 'ਇਨਸਾਫ਼ ਦਾ ਮੰਦਿਰ ਹੈ ਯੇਹ ਭਗਵਾਨ ਕਾ ਮੰਦਿਰ' ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਇਬਾਦਤ ਵਿਚ ਟਿਕ ਗਿਆ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੀ ਸਟੇਜ ਦੀ ਮਲਿਕਾ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਇਕਬਾਲ, ਬਰੀ ਨਿਜਾਮੀ ਅਤੇ ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਕਲੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸੰਗੀਤਕ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ 'ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ' ਆਖਿਆ। ਇਸ ਸੰਗੀਤਕ ਮਹਿਫਲ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਖਾਸ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਟੇਜ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਇਬਾਦਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਸੰਗੀਤਕ ਮੂਰਤੀਆਂ ਤੇ ਸੁਰ-ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਅਹਿਲਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹਰ

ਇਕ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਤਾਲੀਆਂ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ (ਬੰਗਾਲ) ਦੀ ਸੁਰੀਲੀ ਸੁਰ ਇੰਦਰਾਨੀ ਜੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਰਾਨਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ

ਸਨਮੁੱਖ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਹਰਜੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੀਆਂ ਫੁਲਝੜੀਆਂ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਚੱਲ ਪਈਆਂ।

'ਬਾਹੋ ਮੇਂ ਚਲੇ ਆਓ', 'ਮੈਂ ਤੁਲਸੀ ਤੇਰੇ ਆਗਨ ਕੀ' ਅਤੇ 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲੇਤੀ ਹੈ' ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਇੰਦਰਾਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਮਹਿਫਲ ਦਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾ ਸਿਖਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਰੋਤਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗੈਰ-ਪੰਜਾਬੀ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਊਥ ਦੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਚਿਰਾਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਸੁਪਨਾ ਤੇ ਚਾਅ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਇਉਂ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਹਰ ਸਾਹ ਰੁਕ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸੰਗੀਤਕ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦਾ ਖਾਸ ਪੱਖ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ।

'ਸਈਓ ਨੀ ਮੇਰਾ ਮਾਹੀ ਮੇਰੇ ਭਾਗ ਜਗਾਵਣ

ਆ ਗਿਆ', 'ਐਸੀ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰੇ', ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗ 'ਜਦੋਂ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਲੈਨਾਂ ਮੇਰਾ ਨਾਂ, ਵੇ ਜਾਨ ਕੱਢ ਲੈਨਾਂ ਏ' ਨਾਲ ਇੰਦਰਾਨੀ ਨੇ ਮਹਿਫਲ ਦਾ ਹਰ ਰੂਪ ਸ਼ਿੰਗਾਰਿਆ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੱਥ ਤਾਲ ਦੀ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਤੋਂ ਵਿਰਵਾ ਨਾ ਰਿਹਾ।

ਮਹਿਫਲ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਇੰਦਰਾਨੀ ਜੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦਰਜਨਾਂ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਆਖਰੀ ਸਿਖਰ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ 'ਲਾਜ ਮੇਰੀ ਪੱਤ ਰੱਖਿਓ, ਦਮਾ ਦਮ ਮਸਤ ਕਲੰਦਰ' ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਠ ਤੇ ਸੁਰ ਨਾਲ ਮੰਤਰ-ਮੁਗਧ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਿਦੇਲਾ ਸਿਨ੍ਹਾ ਨੇ ਨ੍ਰਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਾਮਬਰਗ ਦੇ ਪਰੈਰੀ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਖਾਸ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਤਰੰਗਾਂ ਤੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਹੀ ਜੋਸ਼ੀ ਤੇ ਹਰਜੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤ ਗਿਆ।

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਪਾਲ ਡੇਡੋਨਾ, ਜਗਵੀਰ ਸੁੱਗਾ, ਨਵਨੀਤ ਰੂਬੀ ਚਾਵਲਾ, ਸਾਸਕ ਜੋਸ਼ੀ, ਜੁਗਨੂੰ ਬਾਜੀ, ਸਾਬਾਨੂੰ ਰਿਜਵੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਜਾਈ ਇਸ ਮਹਿਫਲ ਵਿਚ ਬੰਗਾਲ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਵਾ ਸ਼ਿਸ਼ੂ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਧੀ ਇੰਦਰਾਨੀ ਜੋਸ਼ੀ ਦੀ ਇਸ ਮਹਾਨ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਗੁਨ ਇੰਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਜ਼ ਤੇ ਹਰਜੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਤੇ ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ।

ਰਾਤ ਦੇ ਲਾਜਵਾਬੀ ਖਾਣੇ ਵਿਚ ਲੁਪਤ ਇਸ ਸੰਗੀਤਕ ਮਹਿਫਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਾਸੀ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣਗੇ। ਐਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ (ਦਿਹਾਤੀ) ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ ਇਸ ਸੰਗੀਤਕ ਸ਼ਾਮ ਵਿਚ ਖਾਸ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਪੈਸੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਲੱਗੇਗਾ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਰਤ ਖਾਸਕਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗਏ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਪੈਸਾ ਭੇਜਣਾ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਤੇ ਕਸਟਮਜ਼ (ਸੀ.ਬੀ.ਈ.ਸੀ.) ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸੱਜਰੇ ਸਰਕੂਲਰ ਰਾਹੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬੈਂਕਾਂ, ਵਿੱਤੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਫੀਸ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਗਰਾਰੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸੀ.ਬੀ.ਈ.ਸੀ. ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਫਸਰ ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤਾ ਵੱਲੋਂ 'ਪਲੇਸ ਆਫ ਪ੍ਰਵੀਜ਼ਨ ਆਫ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼ 2012' ਦੇ ਨਿਯਮ 2-ਐਫ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੈਸੇ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਵਜੋਂ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਬੈਂਕਾਂ ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਪੈਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਕਤ ਅਦਾਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਇਜ਼ ਤਰੀਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਭੇਜਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਰਕੂਲਰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਲ 2012 ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ 'ਤੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਨਾ ਉਗਰਾਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਹੀ ਸੋਧ ਹੈ।

ਸਾਲ 2012 ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਲਾਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਭਾਰੀ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਦੱਖਣ ਵਿਚੋਂ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕੋਲ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਸਭਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮਸ਼ੂਰ ਹੀ ਕਮਾਈਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਖਾਸਕਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੈਸੇ ਦੇ ਲੈਣ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੀਡੀਏਟਰਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਰਕੂਲਰ ਕਾਰਨ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪੈਸਾ ਭੇਜਣ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤਵੱਜੋਂ ਦੇਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਗਠਿਤ ਕੀਤੇ ਵਿਭਾਗ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਨਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੈਸਾ ਭੇਜਣ ਬਾਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਜਿਹੇ ਅਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਨਾ ਡੋਗੇ।

ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਲਾਇਆ ਬੁਟੈਨੀਕਲ ਗਾਰਡਨਜ਼ ਦਾ ਗੇੜਾ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀ ਸਿੱਖ ਆਉਟਰੀਚ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਬੁਟੈਨੀਕਲ ਗਾਰਡਨਜ਼ ਦਾ ਗੇੜਾ ਲਵਾਇਆ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੇੜੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣ ਸਕਣ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ ਵਧਾਉਣ, ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਸਾਥ ਦੇਣ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਇਹ ਬੁਟੈਨੀਕਲ ਗਾਰਡਨਜ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਇਹ ਨਜ਼ਾਰਾ ਤੱਕਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਬੋਨਸਾਈ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਲਰ-ਉਲਰ ਕੇ ਵੇਖੀ।

ਯਾਦ ਰਹੇ, ਬੁਟੈਨੀਕਲ ਗਾਰਡਨਜ਼ 385 ਏਕੜ ਵਿਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਪੌਦੇ, ਫੁੱਲ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਆਦਿ ਲਗਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਤੱਕਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਹੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਦਿਨ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ।

ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਘੰਟਾ ਭਰ ਟਰੈਮ ਰਾਈਡ ਦਾ ਅਨੰਦ ਵੀ ਮਾਣਿਆ ਵਿਚ ਜਿਸ ਵਿਚ ਗਾਰਡਨਜ਼ ਵਿਚ ਲਗਾਈ ਬਨਸਪਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਵੇਖੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਗੁਰੂ ਕਾਨ੍ਹਭਾਈ ਬ੍ਰਹਮਚੰਦ ਦੇ ਯੋਗ ਆਸਣ ਵੀ ਵੇਖੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਸਵੀਰ

ਕੌਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੈਂਡਵਿਚ ਅਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਸ. ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਬਸਾਤੀ ਅਤੇ ਸ. ਖੁਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਨੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ।

ਸ. ਬਸਾਤੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਆਉਟਰੀਚ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਯੂਥ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 15 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਉਟਰੀਚ ਦੀ ਈ-ਮੇਲ soschicago2014@gmail.com ਤੋਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਆਈਲੈਂਡ ਲੇਕ ਵਿਖੇ ਨਵਾਬ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਭਾਈ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ (ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ) ਦਾ ਜਥਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਾਬਾ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਨਵਾਬ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ ਮੌਕੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ

ਸਿਨਸਿਨਾਟੀ, ਓਹਾਇਓ (ਬਿਊਰੋ): ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿਖੇ 12ਵਾਂ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਚਲੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਵਲੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਮਨੋਹਰ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ 4 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਭਾਗ ਲਿਆ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਮਕਸਦ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਲੜ ਲਾਉਣਾ ਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਸੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁਫਤ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਵੀ ਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਰਬ ਧਰਮ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਬ੍ਰਿਜਪੋਰਟ ਦੇ ਡਾਰਸਟ ਸੈਂਟਰ ਵਿਖੇ ਸਰਬ ਧਰਮ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਇਕੱਤਰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬ੍ਰਦਰ ਡੇਵਿਡ ਡਾਰਸਟ ਸੈਂਟਰ, ਫਰਸਟ ਲੂਥਰਨ ਚਰਚ (ਟ੍ਰਿਨਿਟੀ) ਅਤੇ ਆਫਿਸ ਆਫ ਸਪਿਰਿਚੁਅਲ ਲਾਈਫ ਐਂਡ ਸਰਵਿਸ ਲਰਨਿੰਗ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਲੂਥਰਨ-ਇਲੈਕਾ ਤੋਂ ਮਾਰੀਆ ਅਲੀਸ਼ੀਆ ਇਬਾਰਾ, ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਮੈਲਿਸਾ ਨਈਮਨ, ਇਸਲਾਮ ਤੋਂ ਇਮਾਨ ਕੋਰਟ, ਰੋਮਨ ਕੈਥੋਲਿਕ ਤੋਂ ਨੋਰਮ ਜੇ. ਵੋਲਪ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰੋ. ਜਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ ਨੇ ਇਸ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ 'ਮੇਰਾ ਗੁਆਂਢੀ ਕੌਣ ਹੈ' ਵਿਸ਼ੇ ਉਤੇ ਉਚੇਚੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਕੱਤਰਤਾ ਲਈ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਸੈਟ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਤੁਹਾਡੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਧਰਮ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਧਰਮ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੁਣ ਨਾਲੋਂ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਤੁਹਾਡਾ ਧਰਮ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਹੀ ਰਾਹ ਉਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਤੁਹਾਡੇ ਧਰਮ ਦਾ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ? ਤੁਹਾਡੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਕੀ ਰੋਲ ਹੈ? ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ

ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ? ਤੁਹਾਡੇ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਉਹ ਕਿਹੜੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਰੀਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ: ਮਸਲਨ- ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਸੰਸਕਾਰ, ਰੀਤ ਰਿਵਾਜ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮ ਆਦਿ।

ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਨੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਬਣੇ ਗੁੰਦਵੇਂ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਚਲਾਈ। ਮੁਢਲੇ ਦੌਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ-ਜਵਾਬਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਬਹੁਤ

ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ-ਭਾਈ ਜਿੰਦਾ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿੰਦਾ ਤੇ ਭਾਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖਾ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਲੰਘੇ ਐਤਵਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਮਾਨ) ਵਲੋਂ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਰੱਖੇ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਥਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦ ਸੁੱਖਾ ਤੇ ਜਿੰਦਾ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ, ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ 13 ਤੋਂ 19 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਥਾ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਵਲੋਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਸਲੂਜਾ ਨੇ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੇ ਕਥਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਭਾਈ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਨੇ ਵੀ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ।

ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕਥਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਵਧ ਗਈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਪ੍ਰੋ. ਜਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਵਾਬਾਂ ਤੋਂ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰੋਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਜਣਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੁਣਿਆ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਤਾਂ ਵੇਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੁਝ ਕੁ ਨੇ ਤਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਦਿਖਾਈ। ਉਹ ਲੰਗਰ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਏ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬ੍ਰਦਰ ਡੇਵਿਡ ਡਾਰਸਟ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਜੋਤੀ ਔਲਖ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਸ. ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਬਸਾਤੀ ਅਤੇ ਸ. ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਪਨੇਸਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਖੇ 15 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਥੇ ਸਰਬ ਧਰਮ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਸ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ www.darstcenter.org ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਸਟ੍ਰੀਮਵੁਡ ਵਸਦੇ 69 ਸਾਲਾ ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਹੋਈ 37ਵੀਂ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜ (26.2 ਮੀਲ) ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਦੌੜ ਉਨ੍ਹਾਂ 5 ਘੰਟੇ 48 ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌੜ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ, ਸਟੇਟਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੋਈ 41,000 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦੌੜ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ। ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮੈਰਾਥਨ ਵਿਚ ਪੰਜਵੀਂ ਵਾਰ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਫੋਨ 630-372-4538 ਉਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਿਨਸਿਨਾਟੀ, ਓਹਾਇਓ (ਬਿਊਰੋ): ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿਖੇ 12ਵਾਂ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਚਲੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਵਲੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਮਨੋਹਰ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ 4 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਭਾਗ ਲਿਆ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਮਕਸਦ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਲੜ ਲਾਉਣਾ ਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਸੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁਫਤ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਵੀ ਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਪੰਜਾਬੀ

ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਬਲੱਡ ਸ਼ੂਗਰ, ਕੋਲੈਸਟਰੋਲ ਆਦਿ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਲੋੜਵੰਦ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ। ਭਾਰ ਤੋਲ ਕੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਠੀਕ ਰਖਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਤਿੰਨੇ ਦਿਨ ਸੰਗਤ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁਟ ਵਰਤਿਆ।

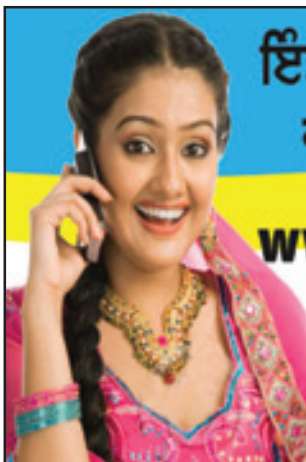

ਰੇਡੀਓ ਚੈਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ

ਫੋਨ 832-225-5354 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਵੈਬਸਾਈਟ www.channpardesi.com ਰਾਹੀਂ 24 ਘੰਟੇ 7 ਦਿਨ ਸੁਣੋ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਓਂ, ਫੋਨ: 815-557-4991
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਫੋਨ: 219-670-4579

ਇੰਡੀਆ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ

www.011india.com

\$25 2,500 Minutes

ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਇਕੋ ਰੇਟ

ਸਾਡੀ ਸਰਵਿਸ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੋ।

Limited Time Offer. Restrictions & Additional Fees Apply.

800.914.1013 • 408.659.9400

- ✓ ਵਧੀਆ, ਸਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼
- ✓ ਘਰੋਂ ਤੇ ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਦੋ ਫੋਨ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ
- ✓ ਬਗੈਰ ਪਿੰਨ ਤੋਂ ਵਰਤੋ
- ✓ ਸਪੀਡ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ ਸੈਟ ਕਰੋ

ਜੁਗਤੂ ਤੇ ਜੁਗਾੜ

ਅਸੀਂ ਚੇਤਕ ਕਰਾਇਆ ਨਵਾਂ ਰੰਗ ਨੀ...

ਹੁਣੇ ਆਏ ਫੋਨ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਦੂਰ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਮੁੰਡਾ ਮੇਰੇ ਬਜਾਜ ਸਕੂਟਰ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਮੈਂ 20-25 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਕੱਲ੍ਹ ਤੱਕ ਇਹ ਸਕੂਟਰ ਕਬਾਜ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਸਕੂਟਰ 1000-1500 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਚੁਕਾਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸਾਂ। ਹੁਣ ਚੇਤਾ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਉਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਕਾਉਣਾ-ਚੁਕਾਉਣਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸਾਂ।

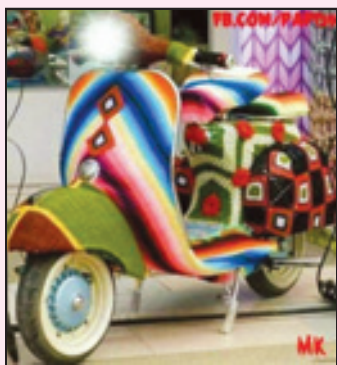
ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਮੇਰਾ ਮੁੰਡਾ ਮੇਰੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਆਖਦਾ ਹੈ- “ਪਾਪਾ, ਮੁੰਡੇ ਸਕੂਟਰ ਮੋਡੀਫਾਈਡ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸੜਕਾਂ ਵਿੱਚ ਗੇੜੇ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੁਣ 35-35 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।” ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਾਇਕ ਦਾ ਗੀਤ ਵੀ ਗੁਣ-ਗੁਣਾ ਕੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ- ਅਸੀਂ ਚੇਤਕ ਕਰਾਇਆ ਨਵਾਂ ਰੰਗ ਨੀ, ਪਰ ਕਰ ਕੇ ਸਫਾਰੀ ਬਿੱਲੇ ਲੰਘ ਨੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਟਰ ਮੋਡੀਫਾਈਡ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਇਸ ਗੀਤ ਕਰ ਕੇ ਵਾਹਵਾ ਹੀ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ-ਕੋਈ ਪੁਰਾਣੇ ਸਕੂਟਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਵੀ 5-6 ਸਾਲ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗੀਤ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਗੀਤ ਹਿੱਟ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੁਰਾਣਾ ਸਕੂਟਰ ਵੀ।

ਮੇਰੇ ਚੇਤੇ ਦੀ ਸੂਈ ਢਾਈ-ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੱਲ ਘੁੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਉੱਤੇ ਹੀਰੋ ਹਾਂਡਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ-ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਹ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਖਰੀਦਣ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਸਕੂਟਰ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ?

ਸਕੂਟਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਬੰਦ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਸਕੂਟਰ ਬੀਤੇ ਦੀ ਬਾਤ ਬਣ ਚੱਲੇ ਸਨ, ਪਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੌਂਕ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 10 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 35 ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਜਾ ਪੁੱਜੀ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਹੀ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ੌਂਕ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ।

ਸੀ ਪਰ ਸਰਦਾਰੀ ਬਜਾਜ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਚੇਤਕ ਸਕੂਟਰ ਦੀ ਹੀ ਸੀ। ਵਿਚ-ਵਿਚਾਲੇ ਨਰਮਦਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੈਸਪਾ ਸਕੂਟਰ ਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚੇਤਕ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਿਆ, ਸਗੋਂ ਨਵਾਂ-ਨਵਾਂ ਅਮੀਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਮੱਧ ਵਰਗ, ਚੇਤਕਾਂ ਉੱਤੇ ਧੜਾ-ਧੜ ਸਵਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਤਾਂ ਬਜਾਜ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕੱਢੀ ਸੀ ਜੋ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਵੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਸੀ- ‘ਯੂ ਜਸਟ ਕੈਨ ਨੌਟ ਬੀਟ ਏ ਬਜਾਜ’, ਮਤਲਬ ਤੁਸੀਂ ਬਜਾਜ (ਸਕੂਟਰ) ਨੂੰ ਪਛਾੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ!

ਇਹ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਸੋਲਾਂ ਆਨੇ ਸੱਚ ਵੀ ਸੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਹੀਰੋ ਹਾਂਡਿਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਜਿਹਾ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਜਾਜ ਚੇਤਕ ਸਕੂਟਰ ਹੀ ਵਿੱਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਮੇਰੇ ਕਿਸੇ ਜਾਣੂੰ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਜਲੰਧਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇਣ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਭੱਜੇ ਫਿਰਦੇ ਸਕੂਟਰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋਈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਹੀਰੋ ਹਾਂਡਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਗਿਣਵੇਂ-ਚੁਣਵੇਂ ਹੀ ਦਿਸੇ ਸਨ। ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਲਈ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਪਾਗਲ ਹੋਏ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਪੁੱਛ-ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਹੈਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ ਪਰ ਮੇਰੇ ਦੇਖਦਿਆਂ-ਦੇਖਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੀਰੋ ਹਾਂਡਿਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਵੇਂ ਉਠ ਰਹੇ ਮੁੰਡੇ ਵੀ ਇਹ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਮੰਗਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਦਰ-ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਹ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਬਜਾਜ ਸਕੂਟਰਾਂ ਉੱਤੇ ਭਾਰੀ ਪੈ ਗਏ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਬਜਾਜ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਵੀ ਰੋਕ ਦੇਣਾ ਪਿਆ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਹੋਏ ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਉਠੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਬੜਾ ਕੁਝ ਸੋਚੀ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਬੜੀ ਵਾਰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸ਼ਨ, ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਬੱਸ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਾੜੀ-ਮੋਟੀ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਕੂਟਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਤਾਂ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਇਹ ਮੋਡੀਫਾਈਡ ਕਰ ਕੇ ਤਿਤਲੀਆਂ ਬਣਾਏ ਸਕੂਟਰ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਬੱਸ ਦੇਖਦਾ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ।

ਮੋਡੀਫਾਈਡ ਕਰ-ਕਰ ਕੇ ਤਿਤਲੀਆਂ ਬਣਾਏ ਸਕੂਟਰ

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ ‘ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ’ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਲਮ ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਦੋ ਸਤਰਾਂ ‘ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਭੇਜੇ। ‘ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ’ ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਾਲਮ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ 2014 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-140

ਜਸਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖੰਨਾ, ਫੋਨ: 91-94630-57786

**ਦੋ ਭਾਈ ਅਤੇ ਦੋ ਗਵਾਂਢੀ, ਦੋ ਮਾਸੀ ਦੇ ਪੁੱਤ,
ਸਕੂਲੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ, ਪੂਰੀ ਹੈ ਗਰਮੀ ਦੀ ਰੁੱਤ।
ਠੇਲਾ ਲਿਆ ਬਣਾ ਸਾਈਕਲ ਦਾ, ਮੌਜ-ਮਸਤੀਆਂ ਕਰੀਏ।
ਪਰ ਉਂ ਬਾਪੂ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਕੋਲੋਂ ਅੰਦਰੇ ਅੰਦਰੀ ਡਰੀਏ।**

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-138

ਦਾਦਾ ਪੋਤਾ ਗਏ ਗੁਰਦੁਆਰੇ
ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਆ ਕੇ।
ਸੰਗਤ ਦੇ ਵਿਚ ਦੇਗ ਵਰਤਦੀ
ਲੈ ਲਈ ਸਿਰ ਨਿਵਾ ਕੇ।
ਚਿੱਤ ਦਾਦੇ ਦਾ ਮਿੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ
ਪੋਤੇ ਤਾਈਂ ਛਕਾ ਕੇ।

-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ
ਪਿੰਡ ਕਲਾਹੜ (ਲੁਧਿਆਣਾ)
ਫੋਨ: 91-98783-37222

ਬਾਬੇ-ਪੋਤੇ ਦਾ ਦੇਖੋ ਪਿਆਰ
ਗੋਦ ‘ਚ ਲੈ ਕੇ ਲਾਡ ਲਡਾਵੇ।
ਸੁਨਹਿਰੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਬੁਣਦਾ ਸੁਪਨੇ
ਪੋਤੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਾਵੇ।
ਉੱਚੀ ਸੋਚ ਦਾ ਬਣੇ ਇਹ ਧਾਰਨੀ
ਖਾਨਦਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਚਮਕਾਵੇ।

-ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ
ਓਟਾਰੀਓ, ਕੈਨੇਡਾ।

ਸਿਰ ਪੋਤੇ ਦੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਪਟਕਾ

ਲੈ ਬਾਬਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵੱਲ ਜਾਵੇ।
ਦੇਵੇ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਗੁਰਸਿੱਖ ਵਾਲੀ
ਬੈਠਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਾਵੇ।
ਗੁਰੂ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰਹੇ ਇਸ ਦੇ
ਸਦਾ ਹੀ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਚਾਹਵੇ।
ਕਰੇ ਅਰਦਾਸ ਸੱਚੇ ਰੱਬ ਅੱਗੇ
ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਦਾ ਸੇਵਕ ਕਹਾਵੇ।

-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ
ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।
ਫੋਨ: 408-912-3438

ਮੂਲ ਨਾਲੋਂ ਵਿਆਜ ਪਿਆਰਾ
ਇਹ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸੱਚ।
ਤਾਈਓ ਦਾਦਾ ਪੋਤੇ ਤਾਈਂ
ਲੈ ਗੋਦੀ ਖਿਡਾਵੇ ਰੱਜ ਰੱਜ।
ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਲਿਜਾ ਜੇ ਪੋਤੇ ਨੂੰ
ਹੱਥੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਾਇਆ।
ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਖੀਵਾ ਹੋਇਆ ਬਾਬਾ
‘ਇਹ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ ਦਾ ਜਾਇਆ’

-ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਾਣ
ਬਫਲੋ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਬਾਬਾ
ਪੋਤੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਵੇ।
ਤਾਂ ਜੋ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਦੀ
ਪੋਤੇ ਵਿਚ ਵੀ ਆਵੇ।
ਜੁੜ੍ਹਿਆ ਰਹੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖੀ ਦੇ
ਗਲਤ ਰਸਤੇ ‘ਤੇ ਨਾ ਜਾਵੇ।
ਪੋਤਾ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਦੇ, ਦਾਦੇ ਤੋਂ
ਬੜੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਖਾਵੇ।
ਦਾਦੇ-ਪੋਤੇ ਦਾ ਪਿਆਰ
ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੁੰਦਾ ਜੱਗ ਤੋਂ ਨਿਆਰਾ।
ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਸੱਚ ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ
ਮੂਲ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਪਿਆਰਾ।
-ਗੋਰਾ ਪ੍ਰਜਾਪਤ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ
ਫੋਨ: 718-690-8413

ਇਸਤਰੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸ਼ਬਦ ਤੀਵੀਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਭੇਦ ਤੀਮੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਜੁੱਟ ਤੀਵੀਂ-ਆਦਮੀ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਹੀ ਬਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਤੀਵੀਂ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦੀ ਬੇਚਾਰਗੀ, ਮਰਦ ਪ੍ਰਤੀ ਅਧੀਨਗੀ, ਉਸ ਲਈ ਇਕ ਕਾਮ ਵਸਤੂ ਦੇ ਭਾਵ ਨਿਹਿਤ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਿਰਭਾਵ ਆਸ਼ੇ ਨਾਲ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਤੀਵੀਂ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਘਰ ਵਾਲੀ ਨਾਲੋਂ ਰਖੇਲ ਦੇ ਭਾਵ ਵਧੇਰੇ ਉਜਾਗਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਸ਼ਬਦ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅਰਥ-ਪਰਛਾਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। “ਤੀਵੀਂ ਕੱਢ ਲਿਆਇਆ” ਉਕਤੀ ਵਿਚੋਂ ਦੱਸੇ ਤੀਵੀਂ ਦੀ ਕੀ ਵੱਕਤ ਸਾਹਵੇਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ? ਕਈ ਛਤਿਆਂ ਜਾਂ ਰੰਡਿਆਂ ਦਾ ਹਾਲ ਦੇਖੋ, ਰੋਟੀ ਪੱਕਦੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੁਲਭ ਤੀਵੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਤੀਵੀਂ ਮੁੱਲ ਦੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਲਾ ਮਰਦ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਤੀਵੀਂ ਦੀ ਬੇਚਾਰਗੀ ਦੱਸਣ ਲਈ ਤੀਵੀਂ ਮਾਨੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਮਰਦ ਤੀਵੀਂ ਨੂੰ ਆਮ ਹੀ ਕੁੱਟਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਲਈ ਤਰਸ ਭਰਿਆ ਅਖਾਣ ਬਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੀਵੀਂ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਕੁੱਟੀਦਾ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਤੀਮੀ ਦੀ ਜੂਨ ਬੁਰੀ। ਤੀਵੀਂ ਤਾਂ ਜਾਣੇ ਮਰਦ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੀ ਹੈ। ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਲਿਖਦੇ ਹਨ,

ਐਪਰ ਤੀਵੀਂ ਮਰਦ ਦੀ ਕਰੇ ਲੱਖ ਚਿੰਤਾ ਕਦੇ ਮਰਦ ਨੂੰ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕੱਢ ਹੋਵੇ
ਹਿਜਰ ਨਾਲ ਤੀਵੀਂ ਭਾਵੇਂ ਬਣੇ ਸ਼ਰਮਾ ਕਦੇ ਸਾਫ਼ ਨਾ ਮਰਦ ਦੀ ਅੱਖ ਹੋਵੇ।
ਪੁਰਾਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਤੀਵੀਂ ਜਾਂ ਤੀਮੀ ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਲਭਦਾ। ਇਥੇ ਰੰਨ, ਤ੍ਰਿਆ, ਜਣੀ ਆਦਿ ਦੀ ਹੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਨਾਕਾਰਤਮਕ ਲਹਿਜੇ ਵਿਚ। ਉੱਜ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਤੀਵੀਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬੁਝੀ ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਭੋਜਪੁਰੀ ਵਿਚ ਤੀਵੀਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਤਿਵਈ ਹੈ, “ਗੰਗਾ ਮਈਆ ਕੇ ਜੈਕੀ ਅਸ ਤਵਈਆ, ਏਕ ਗੋਲਾ ਕੋ ਏ ਗੰਗਾ ਮਦ...”। ਤੀਵੀਂ ਜਿਹਾ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਤ੍ਰੀਮਤ ਹੈ ਜੋ ਭਾਵੇਂ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਬੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਸਮਝਿਆ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਹਿੰਦਾ ਤੇ ਮੁਲਤਾਨੀ ਵਿਚ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਹੀ ਚੱਲ ਕੇ ਇਹ ਟਕਸਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਖਾਸੀ ਵਰਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪਤਨੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਤੀਵੀਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ

ਤੀਵੀਂ ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ

ਹੈ। ਇਕ ਕਹਾਵਤ ਹੈ, “ਤ੍ਰੀਮਤ ਰੋਵੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ, ਮਾਤਾ ਰੋਵੇ ਜਨਮ ਜਨਮ” ਮਤਲਬ ਘਰ ਵਾਲੀ ਕੁਝ ਵਾਰ ਰੋ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮਾਂ ਔਲਾਦ ਦਾ ਟੁਰ ਜਾਣਾ ਕਬਰਾਂ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਵੀਨ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਰਾਣੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦੀ ਇਕ ਸਿਫਤ ਸੀ, “ਬਿਨਾਂ ਅਨੰਦ ਪੜ੍ਹਾਏ ਤ੍ਰੀਮਤ ਕੋ ਨਹਿ ਅੰਗ ਛੁਹਾਏ।”

ਪਰ ਔਰਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਇਜ਼ਤ ਰੋਲੀ ਹੈ ਤਿਰੀਆ/ਤ੍ਰਿਆ/ਤ੍ਰੀਆ ਸ਼ਬਦ ਨੇ। ਇਸੇ ਦਾ ਹੋਰ ਰੁਪਾਂਤਰ ਹਨ ਤਿਆ ਤੇ ਤੀ। ਮੈਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿਰੀਆ ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਭਾਪਾ ਜੀ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ: ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਲੰਮੀ ਚੌੜੀ ਸਾਰੀ ਰਾਮਾਇਣ ਸੁਣ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, “ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਕੀ ਤਿਰੀਆ ਛੀਨੀ, ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਕੀ ਮੋਤ ਕੀਨੀ।” ਤਿਰੀਆ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਅਧੋਗਤੀ ‘ਤਿਰੀਆ ਚਲਿੰਤਰ’ ਸ਼ਬਦ ਜੁੱਟ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਹੋਈ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਤਿਰੀਆ ਹਨ ਨੇ ਰਹਿੰਦੀ ਕਸਰ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਜਿਸ ਨੇ ਤਿਰੀਆ ਚਰਿਤਰ/ਚਲਿੰਤਰ ਜਾਣਨੇ ਹੋਣ ਉਹ “ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਾਖਿਆਨ” ਪੜ੍ਹ ਲੈਣ। ਮੁਣਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ‘ਤਿਰੀਆ ਚਲਿੰਤਰ’ ਸ਼ਬਦ ਜੁੱਟ ਦੀ ਕਈ ਵਾਰੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਕ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਤਾਂ ਨਾਂ ਹੀ ਇਹੋ ਹੈ। ਹਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਦੀਨ ਜਾਤੀ ਦੀ ਨਖਰੇਬਾਜ਼ੀ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ “ਔਰਤ ਦਾ ਤਿਰੀਆ ਚਲਿੰਤਰ” ਉਕਤੀ ਆਮ ਹੀ ਉਚਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਿਰੀਆ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਔਰਤ ਹੀ ਹੈ। ਘਾਗ ਬਾਣੀ ਵੀ ਸੁਣ ਲਵੋ, “ਬਗਤ ਬਿਗਨੇ ਜੋ ਰਹੇ, ਮਾਨੇ ਤਿਰੀਆ ਕੀ ਸੀਖ। ਤੀਨੋਂ ਜੋ ਹੀ ਜਾਏਗੇ, ਪਾਹੀ ਬੋਵੇ ਈਖ।” ਉੱਜ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲ ਤਿਰੀਆ ਸ਼ਬਦ ਨਿਖੇਧਾਤਮਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਜੀਵਨ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਨੇ ਇਕ ਨਾ ਇਕ ਦਿਨ ਮਰ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਦੀ ਟੀਸ ਮ੍ਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਬੇਹੱਦ ਸ਼ਿਦਤ ਨਾਲ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਦੀ ਇਸ ਤੁਕ

ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿੰਨੀ ਮਾਰਮਿਕਤਾ ਸਹਿਤ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ, “ਦੇਹਰੀ ਬੈਠੀ ਮਾਤਾ ਰੋਵੈ, ਖਟੀਆ ਲੈ ਗਏ ਭਾਈ, ਲਟ ਛਿਟਕਾਏ ਤਿਰੀਆ ਰੋਵੈ, ਹੰਸੁ ਇਕੋਲਾ ਜਾਈ।” ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਇਕ ਸਵੱਈਏ ਵਿਚ ਤਿਰੀਆ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਇਆ ਹੈ, “ਆਇਸ ਪਾਇਕੋ ਨੰਦਹਿ ਕੋ ਸਭ ਗੋਪਨ ਜਾਇ ਭਲੇ ਰਥ ਸਾਜੇ॥ ਬੈਠ ਸਭੇ ਤਿਨ ਪੈ

ਤਿਰੀਆ ਸੰਗਿ ਗਾਵਤ ਜਾਤ ਬਜਾਵਤ ਬਾਜੇ। ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਤ੍ਰੀਆ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਹੈ, “ਤਬ ਇਹ ਤ੍ਰਿਆ ਉਹ ਕੰਤ ਕਹਾਵਾ।” ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਨੇ ‘ਤੀ’ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, “ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਪਰ ਤਨ ਪਰ ਤੀ ਨਿੰਦਾ॥” ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਾਖਿਆਨ ਦੇ ਚਰਿਤ੍ਰ 115 ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਆਇਆ ਹੈ, “ਗ੍ਰਿਹ ਤੀ ਜੁਤ ਜਾਨ।” ਅਰਥ ਆਪੇ ਸਮਝ ਲਵੋ।

ਔਰਤ ਲਈ ਤਿਰਯ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ- ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਇਸਤਰੀ ਸ਼ਬਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਸਭਿਅਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਵੀ ਉਸੇ ਧਾਤੂ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਕੀ ਦੇ

ਗਿਣਾਏ ਗਏ ਸ਼ਬਦ। ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀ ਆਮ ਬੋਲਚਾਲ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਹੁਤਾ ਲਿਖਤੀ ਜਾ ਸਾਹਿਤਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕੁਝ ਇਕ ਵਾਰੀ ਆਇਆ ਹੈ। “ਸੁਰਗੇ ਦੀਆ ਮੋਹਣੀਆ ਇਸਤਰੀਆ ਹੋਵਨਿ ਨਾਨਕ ਸਭੇ ਜਾਉ॥” - ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ। ਅਰਥਾਤ ਜੇ ਸੁਰਗ ਦੀਆਂ

ਪਰੀ ਰੂਪ ਇਸਤਰੀਆਂ ਵੀ ਮੇਰੇ ਘਰ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਹਨ। “ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਖੇ ਖਟਿਐ ਭਾਉ॥” -ਇਸਤਰੀ ਕਮਾਊ ਪਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਔਰਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦ ਮਹਿਲਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪਿਛੇ ਹੋਰ ਵਧੇਰਤ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਆਦਿ ਲਾ ਕੇ ਹੀ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਇਸਤਰੀ ਲਿੰਗ, ਇਸਤਰੀ ਸਭਾ, ਇਸਤਰੀ ਜਥਾ, ਇਸਤਰੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਇਸਤਰੀਤਵ, ਇਸਤਰੀ ਦਿਵਸ, ਪਰਾਈ ਇਸਤਰੀ, ਪਰ-ਇਸਤਰੀਗਮਨ ਆਦਿ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਸਤਰੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਜਾਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦਾ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਝੰਡੇ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀ ਸ਼ਬਦ ਆਇਆ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਸ਼ਬਦ

ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ “ਸਿੱਖ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼” ਦਸਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਜੋ ਇਸਤਰੀ ਜਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ, ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤੱਕ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ‘ਤੇ ਨਿਸਚਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਉਹ ਸਿੱਖ ਹੈ।” ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀ ਸ਼ਬਦ ਹਰ ਜਾਨਵਰ ਦੇ ਮਾਦਾ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸਤਰੀ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚੋਂ ‘ਸ’ ਧੁਨੀ ਅਲੋਪ ਹੋ ਕੇ ਬਣਿਆ ਸ਼ਬਦ ‘ਇਤਰੀ’ ਰਤਕਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ “ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀਆਂ ਵਿਚ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਦੋਖ

ਸ਼ਬਦ

ਝਰੋਖਾ

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-259-9353

ਹੈ ਪਰ ਇਤਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਵਿਚ ਪੰਜ ਇੱਕਠੇ ਹਨ- ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਕ੍ਰਿੰਗ ਕੁੰਚਰ ਏਕੁ ਦੋਖ ਬਿਨਾਸ॥ ਪਾਂਚ ਦੋਖ ਅਸਾਧ ਜਾ ਮਹਿ ਤਾਂ ਕੀ ਕੇਤਕ ਆਸ॥ ਜਿਵੇਂ ਚੰਦਨ ਦੇ ਨਿਕਟ ਵੱਸਣ ਵਾਲੇ ਹਰਿੰਡ ‘ਚੋਂ ਵੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਆਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ- ਨੀਚ ਰੂਪ ਤੇ ਉੱਚ ਭਏ॥

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਤਰੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਧਾਤੂ ਹੈ ‘ਸਤੈ’। ਇਸ ਵਿਚ ਜੁਤਨਾ, ਜੰਮਣਾ (ਜਿਵੇਂ ਦਹੀਂ ਦਾ), ਫੈਲਣਾ, ਸਿੱਥਲ ਹੋਣਾ, ਗਾੜਾ ਹੋਣਾ, ਵਧਣਾ ਆਦਿ ਦੇ ਭਾਵ ਹਨ। ਮਰਦ ਦਾ ਵੀਰਯ ਅਤੇ ਔਰਤ ਦਾ ਬੀਜਾਣੂ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਔਰਤ ਜਣਨਹਾਰ ਹੈ। ਇਸਤਰੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਉਂਤਪਤੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੋ, ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਨਿਰੁਕਤਕ ਅਰਥ ਜਣਨੀ ਦੇ ਹੀ ਸਿਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਤੀਵੀਂ, ਤ੍ਰੀਮਤ, ਤਿਰੀਆ ਆਦਿ ਸ਼ਬਦ ਇਸਤਰੀ ਤੋਂ ਹੀ ਬਣੇ ਹਨ। ਇਸਤਰੀ ਵਿਚੋਂ ‘ਇਸ’ ਅਲੋਪ ਹੋਣ ਨਾਲ ‘ਤਰੀ’ ਅੰਸ਼ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੋਰ ਪਿਛੇਤਰ ਲੱਗ ਕੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣੇ ਹਨ। ਟਰਨਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਆਰਿਆਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਅਨੇਕਾਂ ਰੂਪ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

ਤ੍ਰਿਜਣ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਵੀ ਤਿਰਅ ਅੰਸ਼ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਤਿਰੀਆ ਦਾ ਆਂਗਣ ਹੀ ਹੈ। ਤੀਆਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਹੋਣ, ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਵੀ ਤਿਰੀਆ ਹੀ ਗੂੰਜਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਤੀਜ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਤੀਜ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ- ਸਾਵਣ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤੀਜੀ ਤਿਥੀ। ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਇਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਹਰਿਆਲੀ ਤੀਜ ਜਾਂ ਸਾਵਿਆਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਕਤ

ਵੇਖ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਦੀਵਾਲੀ ਦਿਲ ਮੇਰਾ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਿਆ।
ਵਲੈਤ ਗਿਆ ਨਾ ਵਾਪਸ ਮੁੜਿਆ ਜਿਵੇਂ ਸਵਰਗੀਂ ਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ।
ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ‘ਚ ‘ਰਾਜ’ ਸੀ ਜੋ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ‘ਦਾਸ’ ਹੋ ਗਿਆ।
ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ‘ਲੇਬਰ’ ਸੀ ਉਹ ਇੰਡੀਆ ਮੁੜ ਕੇ ‘ਬਾਸ’ ਹੋ ਗਿਆ।
ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਫੋਲੂ ਸੀ ਕਾਕਾ ਛੋਲੇ ਦੇ ਕੇ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ।
‘ਗਿੱਲ’ ਭੇਜਿਆ ਪੈਨ ਸੀ ਤੋਹਫਾ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਨਾ ਖਾਸ ਹੋ ਗਿਆ।
—ਜੁਗਰਾਜ ਗਿੱਲ, ਸ਼ਾਰਲਟ
ਫੋਨ: 704-257-6693

ਗਜ਼ਲ

ਸਾਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਤੂੰ ਰੁੱਖ ਨਾਲੋਂ ਫਲ ਵਾਂਗਰਾਂ।
ਅਸੀਂ ਵਹਿ ਚੱਲੇ ਅੱਖੀਆਂ ਦੇ ਜਲ ਵਾਂਗਰਾਂ।

ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ ਇਕ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਯੁਗ,
ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਇਹ ਬੀਤੇ ਪਰ ਪਲ ਵਾਂਗਰਾਂ।

ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜੋ ਬਿਤਾਏ ਪਲ, ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦੇ,
ਹੋਇਆ ਬੀਤਿਆ ਉਹ ਲੱਗਦੇ, ਕੱਲ੍ਹ ਵਾਂਗਰਾਂ।

ਤੂੰ ਸਮਾ ਗਿਐਂ ਸਮੁੰਦਰ ‘ਚ ਬਣ ਕੇ ਨਦੀ,
ਅਸੀਂ ਭੁੱਜਦੇ ਪਏ ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਥਲ ਵਾਂਗਰਾਂ।

ਮੇਰੀ ਤਨਹਾਈ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਦੀ ਐ ‘ਸੈਪਲੇ’,
ਆਉ ਫਿਰ ਮੁਸੀਬਤ, ਸਾਗਰ ਛਲ ਵਾਂਗਰਾਂ।
—ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ‘ਸੈਪਲੇ’
ਫੋਨ: 91-98724-05203

ਧਨ, ਧਰਮ ਤੇ ਇਖਲਾਕ

‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ 18 ਅਕਤੂਬਰ ਵਾਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਡਾ. ਗੋਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾਓ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖ ‘ਧਨ ਤੇ ਇਖਲਾਕ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ’ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਮੇਰੇ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਬਾਰੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਕਾਨਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੇਖ ‘ਵੰਡਿਆਂ ਦਾ ਲਾਘਾ’ (ਅੰਕ 38) ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਡਾ. ਸਮਰਾਓ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕਾਨਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ ਹੈ।

ਦਲੀਲ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕਈ ਵਾਰੀ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ; ਜਿਵੇਂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਬੂਠੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਚਾ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਸਮਰਾਓ ਨੇ ਮੇਰੇ ਕਹੇ ਸ਼ਬਦ ਕਾਨਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ; ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਕਾਨਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਤੇ ਇਹ ਮੇਰੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਚਾਦਰ ਦੇਖ ਕੇ ਪੈਰ ਪਸਾਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਸ ਦਾ ਇਖਲਾਕ ਤੇ ਅਸੂਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਖਲਾਕ ਤੇ ਅਸੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ?

ਡਾ. ਸਮਰਾਓ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਲਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਮੈਂ ਪੈਸੇ ਤੇ ਇਖਲਾਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ- ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਅਤਿ ਅੰਨਾ ਬੋਲਾ॥ ਡਾ. ਸਮਰਾਓ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨਕਾਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ; ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਦਇਆ, ਦਾਨ, ਸਬਰ, ਸੰਤੋਖ ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਊਡਲ ਸਦਾਚਾਰਕ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉੱਜ ਹੀ ਗਲਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਵਰਗੀਆਂ ਅਪਨਾਉਣ ਯੋਗ ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਵੰਡ ਛਕੋ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਯੂਟੋਪੀਆਈ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪੈਰ-ਪੈਰ ‘ਤੇ ਹੋਕਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਇਆ ਧਰਮ ਕਮਾਉਣ ਵਿਚ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ। ਡਾ. ਸਮਰਾਓ ਨਾਸਤਿਕ ਲਗਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਉਹ ਆਸਤਿਕ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਤਲ ‘ਤੇ ਨਾ ਨਕਾਰਦੇ। ਕੌਣ ਠੀਕ, ਕੌਣ ਗਲਤ ਤੇ ਕੌਣ ਸੱਚ-ਬੁਠਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਸਬੰਧ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ। ਗੈਰਤ, ਜ਼ਮੀਰ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਜਜ਼ਬਾਤ, ਅਹਿਸਾਸ, ਹਮਦਰਦੀ, ਦਇਆ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਮਨੁੱਖ, ਮਨੁੱਖ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਸਮਰਾਓ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਿਰਧਨ ਮਨੁੱਖ ਗੈਰ-ਇਖਲਾਕੀ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਗੈਰ-ਇਖਲਾਕੀ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਆਖਦੀ ਹੈ-

ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਅਤਿ ਅੰਨਾ ਬੋਲਾ॥ ਡਾ. ਸਮਰਾਓ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਸਟਰ ਲਾਲੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੇ ਇਖਲਾਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਡਾਕਟਰ ਜੀ, ਉਚੀ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਚਾ-ਸੁੱਚਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹੋਣਾ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ ਵਿੱਦਿਆ, ਕਿਰਦਾਰ, ਪੈਸਾ, ਪਿਆਰ, ਪਦਵੀ, ਸੁੱਖ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਇਖਲਾਕ ਕੀ ਹੈ ਭਲਾ? ਇਕੱਲੀ-ਇਕਹਿਰੀ ਵਿਦਵਤਾ ਹਿਪੋਕਰੇਸੀ ਵੱਲ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਡਾ. ਸਮਰਾਓ ਨੂੰ ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵਿਚਾਰ ਕਾਨਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਿਖਤ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਲਿਖੇ ਸਨ, ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਮੇਰੇ ਇਕੱਲੇ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖੇ ਸਨ। ਡਾ. ਸਮਰਾਓ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਚੰਗੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਚੰਗੇ ਨਾ ਲੱਗੇ ਹੋਣ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਮੇਰੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੇ ਮੈਥੋਂ ਲਿਖਾਏ ਹਨ। ਆਤਮਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚੋਂ ਉਪਜੇ ਵਿਚਾਰ ਕਦੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਪੱਖਪਾਤ, ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ, ਹਉਮੈ ਤੇ ਈਰਖਾ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਕੋਲੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

—ਮਾਸਟਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ
ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।
ਫੋਨ: 530-777-0955

ਬਾਹਮਣਾਂ ਦਾ ਸੱਤ ਦੇਵ ਬਨਾਮ ਸੱਤ ਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ

‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ 11 ਅਕਤੂਬਰ ਵਾਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਨੰਗਲ ਸ਼ਾਮਾ ਵਾਲੇ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖ ‘ਬਾਹਮਣਾਂ ਦਾ ਸੱਤ ਦੇਵ’

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ

ਪੜ੍ਹਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ‘ਤੇਰੀਆਂ ਗਲੀਆਂ’ ਵਿਚ ਦਰਜ ਇਹ ਲੇਖ ਸ੍ਰੀ ਸੱਤ ਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੀ। ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਸੱਤ ਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਬੁੱਧੀਮਾਨ, ਸਮਰਪਿਤ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਅਧਿਆਪਕ ਸਨ ਜੋ ਸਦਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ; ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਪੇਂਡੂ ਪਿਛੇਕਤ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੋਹ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਰਾਹ ਉੱਤੇ ਤੋਰਿਆ।

ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਅਤੇ ਲੇਖਕ (ਮਰਹੂਮ) ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨਾਲ ਕਈ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਤਾਇਆ ਸਮਾਂ ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ।

ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਨੋਟ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਬਾਰੇ ਠੀਕ ਹੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਨੰਗਲ ਸ਼ਾਮਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ, ਪਰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਸਭ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਦੁਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਸਟਾਫ਼ ਸਲਾਮਤ ਰਹੋ।

—ਡਾ. ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਐਸ. ਬਾਠ
ਲਿਵਿੰਗਸਟਨ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤਿ ਦੀਵੇ ਬਾਲੀਅਨਿ

ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਤਾਂਹੀਉਂ ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਜੋਸ਼ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਘਟਿਆ।

ਜੇ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦੇ ਤ੍ਰੇਤਾ ਯੁੱਗ ਦੀ ਔਰਤ ਦੇ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਗੱਲ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਸੀਤਾ ਮਾਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਕਰ ਲਈਏ। ਬਣਵਾਸ ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਦਸਰਥ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਰਿਆਦਾ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਬੇਟੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਮਰਿਆਦਾ ਤਾਂ ਇਹੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ

ਦੀ ਕੈਦ ਵਿਚੋਂ ਉਹਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਾਇਆ ਤਾਂ ਮਰਿਆਦਾ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਦੈਤ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰਹੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਉਹਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹਨੂੰ ਅਗਨੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਆਹ ਹੈ ਔਰਤ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਤ੍ਰੇਤਾ ਯੁੱਗ ਦੇ ਰਾਮ ਰਾਜ ਦਾ!

ਮਰਦ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਔਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਤੋਂ ਹੀ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਬਣਵਾਸ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਅਯੁੱਧਿਆ

ਜੈ-ਜੈ ਰਾਮ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੀਬੀਆਂ ਹੀ ਕਰਦੀਆਂ। ਸੀਤਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੁੜ ਬਣਵਾਸ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਫਿਰ ਦੀਵਾਲੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਦੀਵੇ ਜਗਾਏ ਔਰਤਾਂ ਨੇ?... ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਮ ਰਾਜ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਪੈਰ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਮਰਿਆਦਾ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਨੇ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੀਬੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਧੱਕੇ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਆ, ਇਹ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਰਾਮ ਰਾਜ ਦੀ ਹੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ... ਰਾਮ ਦੇ 14 ਸਾਲ ਅਤੇ ਸੀਤਾ ਦੇ 12 ਸਾਲ ਦੇ ਬਣਵਾਸ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ

ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਲੇਖਾਂ ਵਾਂਗ ਸ. ਮਭੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ-ਉਤਜਤ ਲੇਖ 'ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤਿ ਦੀਵੇ ਬਾਲੀਅਨਿ' ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਹਵਾ ਘੁੰਡੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਤੇ ਹਕੀਕਤਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਅਕਸਰ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਜਾਂਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹੀ ਉਹ ਅਚੇਤ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਅਸਲ ਪੈਂਡੇ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰ ਕੇ ਹੋਰ ਹੀ ਕਿਤੇ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਸਵਾਲ-ਦਰ-ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲਾਂ ਸਹਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਕੇ ਕੁਝ ਕੌੜੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਅਦਾਰਾ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਅਧੀਨ ਆਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਅਗਾਂਹ ਚਰਚਾ ਚੱਲੇ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲਿਖਤਾਂ ਲਈ ਸਭ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੱਦਾ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ 6 ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਮਾਇਨੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਬਦਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ-ਦੂਜੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਦੀਵਾਲੀ ਲੱਡੂ-ਜਲੇਬੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਨਿਕ-ਸੁਕ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੀ ਬੀਬੀ ਘਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਖਾ ਕੇ ਕੁੱਖਾਂ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਰਾਤ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਬੱਸ ਰੁਪਈਏ ਕੁ ਦੇ ਕੰਧ ਵਿਚ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਪਟਾਕੇ ਜਾਂ ਫੁਲੜੀਆਂ ਚਲਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਦੀਵਾਲੀ ਕਾਹਤੋਂ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਦਿਲ ਇਹੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਦੀਵਾਲੀ ਹਰ ਦੂਜੇ-ਚੌਥੇ ਬੱਸ ਆਈ ਰਿਹਾ ਕਰੇ! ਜਦੋਂ ਚੌਥੀ ਵਿਚ ਹੋਏ, ਉਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਲੇਖ ਸਾਨੂੰ ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਇਆ। ਉਦੋਂ ਮਾਤਾ ਜਿਹਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਦੀਵਾਲੀ ਕਾਹਤੋਂ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਸਵੀਂ-ਗਿਆਰਵੀਂ ਤੱਕ ਕੀ ਪੰਜਾਬੀ, ਕੀ ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਕੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ- ਹਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਲੇਖ ਪੱਕਾ ਚੇਤੇ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਰਟ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਕਿ

ਮਭੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ

ਜਦੋਂ 14 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਬਣਵਾਸ ਕੱਟ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਵਾਪਸ ਅਯੁੱਧਿਆ ਪਰਤੇ, ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਦੀਵੇ ਜਗਾਏ। ਬਣਵਾਸ ਕਾਹਤੋਂ ਦਿੱਤਾ? ਉਹੀ ਕਹਾਣੀ, ਕੈਕਈ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਭਰਤ ਨੂੰ ਰਾਜਾ ਬਣਾਉਣ ਖਾਤਿਰ ਵਗੈਰਾ-ਵਗੈਰਾ। ਇਕ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਦੀਵਾਲੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ, ਕਦੀ-ਕਦੀ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਹਨੂੰ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਦੋਂ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤਾ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬੱਸ ਦੀਵਾਲੀ ਹੀ ਗੁੰਜਦੀ ਸੀ ਮਨ ਵਿਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪੱਕੀਆਂ ਘਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ 'ਦਾਲ ਰੋਟੀ ਘਰ ਦੀ, ਦੀਵਾਲੀ ਅੰਬਰਸਰ ਦੀ।' ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਕਿ ਸਿੱਖ ਵੀ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਵੀ ਦੀਵਾਲੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਰਾਗੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ 'ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤਿ ਦੀਵੇ ਬਾਲੀਅਨਿ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਇਹੋ ਲਗਦਾ ਕਿ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਉਣ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਹ ਪਿਛਲੇ 10 ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦਾ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਵੀ ਹੁਣ ਹੀ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਪਿੱਛੋਂ ਸੁਰਤ ਆਈ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਨੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾਉਣ ਤੋਂ ਤਾਂ ਵਰਜਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਝੂਮ-ਝੂਮ ਕੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਦੇ ਵੀ ਹਾਂ, ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਉਲਟ ਦੀਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਲਾ ਦੇਈਆਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੋਠਿਆਂ ਦੇ ਬਨੇਰਿਆਂ 'ਤੇ।

ਹੁਣ ਗੱਲ ਦੀਵਾਲੀ ਬਾਰੇ ਕਰੀਏ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੇ ਵਾਪਸ ਅਯੁੱਧਿਆ ਪੁੱਜਣ 'ਤੇ

ਉਥੋਂ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਈ। ਇਹ ਖੁਸ਼ੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਐਨੀ ਫੈਲ ਗਈ ਕਿ ਸਮੁੱਚਾ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਸਾਲ ਦੀ ਸਾਲ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਤੇ ਅੱਜ ਦੀ ਤਰੀਕ ਵਿਚ ਮੁਲਕ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਬਕਾ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਉਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਯੁੱਗ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵਾਪਰਿਆ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਇਸ ਦੀਵਾਲੀ ਤੋਂ ਮੱਠਾ ਤਾਂ ਕੀ ਪੈਣਾ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ ਭਲਾ? ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਸੀ 14 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਣਵਾਸ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਦੀ, ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ-ਓ-ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਅੱਜ ਤੱਕ ਘਰ ਕਰੀ ਬੈਠੀ ਹੈ? ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਬੱਚਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜਨਮ ਲੈਂਦਾ, ਹੋਸ਼ ਸੰਭਾਲਣ 'ਤੇ ਉਹਦਾ ਮਨਭਾਉਂਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀਵਾਲੀ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੱਗਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਦੀਵਾਲੀ ਨੂੰ ਨਾ ਉਡੀਕਦਾ ਹੋਵੇ। ਜਿਹੜਾ ਤਰਕ ਇਸ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹਿੰਦੂ ਇਤਿਹਾਸ, ਮਿਥਿਹਾਸ ਜਾਂ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਹ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦਾ ਅਯੁੱਧਿਆ ਦੇ ਰਾਜਾ ਹੋਣ ਨਾਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ 'ਰਾਮ ਰਾਜ'। 'ਰਾਮ ਰਾਜ' ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਇਹੋ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਰਾਜਾ ਤੇ ਰੰਕ ਬਰਾਬਰ ਸਨ, ਕੋਈ ਉਚਾ-ਨੀਵਾਂ ਨਹੀਂ। ਕੀ ਮਰਦ, ਕੀ ਔਰਤਾਂ, ਕੀ ਸੂਦਰ- ਸਭ ਰਾਮ ਰਾਜ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਕਿਉਂਕਿ ਮਰਿਆਦਾ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਖੁਦਾਈ ਨਿਆਇਕ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਤੀ ਭਰ ਵੀ ਅਨਿਆਂ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਅੱਜ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ, ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਹਸਤੀਆਂ ਅਕਸਰ ਰਾਮ ਰਾਜ ਦੀ ਬਾਤ ਹੀ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿ ਹੁਣ ਰਾਮ ਰਾਜ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਜਿੰਦਾਂ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੇ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਜੁਝਾਨੀ-ਕਲਾਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਹੀ ਮਰਿਆਦਾ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਗ੍ਰੰਥ ਲਿਖ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਤੇ ਹੋਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ-ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹੋ ਪਹਿਲਾ ਲੱਛਣ ਹੈ ਰਾਮ ਰਾਜ ਦਾ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਰਿਆਦਾਵਾਂ ਦਾ ਗ੍ਰੰਥ (ਸੰਵਿਧਾਨ) ਹੈ ਰਾਮ ਰਾਜ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕ ਦਾ, ਫਿਰ ਅਨਿਆਂ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਭਲਾ...? ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੁਲਕ ਦਾ ਨਵਾਂ ਹਾਕਮ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੇਵਕ' ਹੀ ਕਹਾਉਂਦਾ। ਰਾਮ ਰਾਜ ਦੀ ਇਹਦੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਭਲਾ ਕਿਹੜੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਜਿੰਨੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਦੀਵਾਲੀ ਬੀਬੀਆਂ ਮਨਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨੀ ਬੰਦੇ ਨਹੀਂ। ਘਰ ਸੰਵਾਰਨ-ਸ਼ਿੰਗਾਰਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦੀ ਪੂਜਾ ਤੱਕ, ਸਭ ਕੁਝ ਔਰਤਾਂ ਬਤੀ ਲਗਨ ਨਾਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਵਸ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਉਚਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਚਾਹਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦੀਵਾਲੀ 'ਤੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਲਗਨ ਨਾਲ ਕਰਨ, ਉਹਦਾ ਰੰਗ ਕਦੇ ਫਿਕਾ

ਬਣਵਾਸ 'ਤੇ, ਕਿਉਂ ਸੀਤਾ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਬਿਖੜੇ ਪੈਡਿਆ 'ਤੇ ਚੱਲ ਪਿਆ? ਇਥੇ ਗੱਲ ਸੀਤਾ ਦੇ ਹਠ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਹੱਠ ਅਤੇ ਮਰਿਆਦਾ ਵਿਚੋਂ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਹੀ ਪਹਿਲ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਕਿਉਂ 14 ਸਾਲ ਸੀਤਾ ਨੂੰ ਨਾਲ ਨੂੜ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਬਣਾ ਵਿਚ? ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਔਰਤ ਦਾ ਪਤੀਬ੍ਰਤਾ ਪਿਆਰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਮਰਦ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ-ਤਕਲੀਫਾਂ ਖੁਦ ਝੱਲੇ? ਉਹ ਵੀ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਵਰਗੇ ਮਰਿਆਦਾ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਨੂੰ? ਅੱਜ ਦੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਮਰਦ, ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸੰਸਕਾਰ ਉਹਨੇ ਰਾਮ ਰਾਜ ਤੋਂ ਲਏ ਆ, ਉਹੀ ਇਹਦੀ ਫਿਤਰਤ ਵਿਚ ਰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਦ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਖੁਦ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸੀਤਾ ਨੂੰ ਬਣਵਾਸ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਸਿਰਜੀ 'ਰਾਮ ਕਾਰ' ਵਾਹ ਕੇ ਕੈਦ ਕਰੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਬੀਬੀਆਂ ਨਾ ਹੀ ਸੋਚਣ। 'ਰਾਮ ਕਾਰ' ਸੀਤਾ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਆਪ ਵੱਡਾ ਯੋਧਾ ਕਹਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਕਿਉਂ ਨਾ ਸੀਤਾ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਚਲਾਉਣੇ ਸਿਖਾਏ? ਉਹ ਆਪਣੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸੀਤਾ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਜਨਕ ਦੇ ਘਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਉਹਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਧਨੁਸ ਚੁੱਕ ਕੇ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਮ ਨੇ ਸੀਤਾ ਨੂੰ ਸਾੜੀ ਵਿਚ ਲਪੇਟਿਆ ਪਟੋਲਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਔਰਤ ਨੂੰ ਸੀਹਣੀ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੇ ਦਰ ਨੇ ਬਣਾਇਆ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਵਤਾਰ ਨੇ ਨਹੀਂ। ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਦਿੱਤਾ, ਉਹਦੇ ਗਲ 'ਚ ਮਰਦਾਂ ਵਾਲੇ ਹਥਿਆਰ ਪੁਆ ਕੇ।

ਬਣਵਾਸ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੇ ਸੀਤਾ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਤੇ ਉਹਦੇ ਨੇਕ ਚਲਣ ਨੂੰ ਘੋਖ-ਪਰਖ ਹੀ ਲਿਆ ਸੀ, ਤੇ ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੇ ਰਾਜ ਮਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸੁੱਖ ਆਰਾਮ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਬਣਵਾਸ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਰਾਵਣ

ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਚਾਅ ਤਾਂ ਅਜੇ ਪੂਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਇੰਨੇ ਕੱਚੇ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਨਿਕਲੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਧੋਬੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਤਾਹਨਾ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਤਾ ਨੂੰ ਮੁੜ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਣਵਾਸ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਕੱਢ ਮਾਰਿਆ। ਭਲਾ ਇਹ ਕਿਥੋਂ ਦਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਹੋਇਆ? ਜਿਸ ਘਰ ਵਾਲੀ ਨੇ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਹੀ ਪਤੀ ਨਾਲ 14 ਸਾਲ ਬਣਵਾਸ ਵਿਚ ਬਿਤਾਏ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਵੀ ਅਗਨੀ

ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਹੈ। ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦਾ ਬਣਵਾਸ ਕਾਹਦਾ ਸੀ ਭਲਾ? ਭਰਾ ਨਾਲ ਸੀ, ਘਰਵਾਲੀ ਨਾਲ ਸੀ; ਮਤਲਬ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਟੱਬਰ ਸੀ ਉਹਦੇ ਕੋਲ। ਸੀਤਾ ਇਕੱਲੀ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਗਰਭਵਤੀ। ਜੇ ਬਾਲਮੀਕ ਰਿਸ਼ੀ ਨਾ ਮਿਲਦੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਵਿਚਾਰੀ ਬਣਾ ਵਿਚ ਹੀ ਖਪ ਜਾਂਦੀ।

ਹਿੰਦੂ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮ-ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕਿੱਸੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਝ ਕੇ ਰੱਜ ਕੇ ਸਲਾਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਵਣ ਦੀ ਭੈਣ ਸਰੂਪ ਨਖਾ ਨੇ ਜੇ ਲਛਮਣ (ਰਾਮ ਦੇ ਭਰਾ) ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰ ਕੇ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਤਾਂ ਕਿਹੜੀ ਪਰਲੋ ਆ ਗਈ ਸੀ? ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਪਰ ਉਹਦਾ ਨੱਕ ਵੱਢਣਾ! ਕਿੰਨੀ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਕਿਸੇ ਕੁੜੀ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਬਦਸੂਰਤ ਕਰਨਾ ਕਿਹੜੀ ਮਰਿਆਦਾ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ? ਸ਼ਾਇਦ ਅੱਜ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਅਸਰ-ਰਸੂਖ ਵਾਲੇ ਕਾਕੇ ਇਸ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖ ਕੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ਾਬ ਸੁੱਟ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਸੂਰਤ ਕਰਦੇ ਆ। ਜੇ ਅੱਜ ਸਮਾਜ ਤੇਜ਼ਾਬ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੈਣ ਦਾ ਨੱਕ ਵੱਢਣ ਵਾਲੀ ਕਰਤੂਤ ਦੀ ਵੀ ਉਨੀ ਹੀ ਨਿੰਦਿਆ ਹੋਣੀ ਬਣਦੀ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਮਰਿਆਦਾ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਤੋਂ। ਹੈਰਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮ ਲੀਲਾ ਦੇ ਇਸੇ ਸੀਨ (ਸਰੂਪ ਨਖਾ ਦਾ ਨੱਕ ਵੱਢਣ) 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਵੱਧ ਤਾਤੀਆਂ

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ

ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤਿ ਦੀਵੇ ਬਾਲੀਅਨਿ॥
ਤਾਰੇ ਜਾਤਿ ਸਨਾਤਿ ਅੰਬਰਿ ਭਾਲੀਅਨਿ॥
ਫੁਲਾਂ ਦੀ ਬਾਗਤਿ ਚੁਣਿ ਚੁਣਿ ਚਾਲੀਅਨਿ॥
ਤੀਰਥਿ ਜਾਤਿ ਜਾਤਿ ਨੈਣ ਨਿਹਾਲੀਅਨਿ॥
ਹਰਿ ਚੰਦਉਰੀ ਝਾਤਿ ਵਸਾਇ ਉਚਾਲੀਅਨਿ॥
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਦਾਤਿ ਸਬਦਿ ਸਮੁਲੀਅਨਿ॥
ਭਾਵ... ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੀਵੇ ਬਾਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਤਾਰੇ ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਟਿਮ-ਟਿਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਫੁੱਲਾਂ ਲੱਦੇ ਬਾਗ ਵਿਚੋਂ ਫੁੱਲ ਚੁਣ-ਚੁਣ ਤੋੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਤੀਰਥਾਂ ਉਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਖਿਆਲ ਬਣਦੇ-ਵਿਗਸਦੇ ਹਨ; ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਬੱਸ ਕੁਝ ਕੁ ਪਲਾਂ ਦੀ ਹੀ ਖੇਡ ਹੈ, ਪਰ ਗੁਰਮੁਖ ਲੋਕ ਸ਼ਬਦ ਰਾਹੀਂ ਸੁੱਖ ਦਾ ਫਲ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਛਿਣ-ਭੰਗ ਵਸਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਵਸਾਉਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਕੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਧੋਬੀ ਦੇ ਤਾਹਨੇ ਮਾਰਨ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਵੀ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਗਰਭਵਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਜੰਗਲ ਬੀਆਬਾਨ ਵਿਚ ਇਹ ਜਣੇਪਾ ਕਿੰਦਾਂ ਕਰੂਗੀ! ਬੇਕਸੂਰ ਤੇ ਦੇਵੀ ਵਰਗੀ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਦੇਣਾ ਕਾਹਦੀ ਸੂਰਮਗਤੀ ਹੋਈ? ਅੱਜ ਜੇ ਕੋਈ ਇੰਦਾਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਬੂਹ-ਬੂਹ ਕਰਦਾ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਉਤੇ, ਪਰ ਮਰਿਆਦਾ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਦੇ ਇਸ ਕਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਜੈ-ਜੈ ਰਾਮ ਹੋਈ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ

ਮਾਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਖੁਦ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹੋ ਭੈਣੋਂ ਤੁਸੀਂ! ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਮਾਰਨਾ, ਫਿਰ ਦਾਜ-ਦਹੇਜ ਦੀ ਬਲੀ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਵਗੈਰਾ ਹਨ, ਇਹਦੀ ਤਾਰ ਰਾਮ ਰਾਜ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਬੀਬੀਓਂ ਨਹੀਂ ਰੁਕਣੀਆਂ, ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੁਸੀਂ ਰਾਮ ਲੀਲਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਦੀਵਾਲੀ 'ਤੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰੀ ਜਾਂਦੀਆਂ,

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਤੇ ਕਰਵਾ ਚੌਥੇ ਦੇ ਵਰਤ ਰੱਖ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਵਜ੍ਹਾ ਮਰਦ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਕਬੂਲਣ 'ਚ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀਆਂ।

ਅਯੁੱਧਿਆ ਦਾ ਰਾਜਾ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੇ 'ਰਾਮ ਰਾਜ' ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਵੱਡੀ ਮਸਾਲ ਦਿੱਤੀ, ਉਹ ਸੀ ਸੂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦੀ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਰੋਕਣਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਦੇ ਰਾਮ ਰਾਜ ਵਿਚ ਰੱਬ ਦੀ ਇਬਾਦਤ ਸਿਰਫ਼ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਤੇ ਇਸੇ ਆਤ ਵਿਚ ਇਹ ਜਮਾਤ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਖੁਦ ਰਾਮ ਚੰਦਰ। ਜਦੋਂ ਉਹਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਜਮਾਤ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਸੂਦਰ ਸੰਭੂਕ ਰੱਬ ਦੀ ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਲੀਨ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਰਾਜੇ ਰਾਮ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਡਿਆਈ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸੇ ਵਕਤ ਆਪਣੇ 'ਪੁਸ਼ਪਕ ਵਿਮਾਨ' ਉਤੇ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਕੇ ਸੰਭੂਕ ਨੂੰ ਲੱਭ ਲਿਆ ਤੇ ਉਹਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਕਿਹੜੀ ਮਰਦਾਂ ਵਾਲੀ ਬਹਾਦਰੀ ਦਿਖਾਈ? ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਨਿਹੱਥੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ! ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਸੀਰੀਆ ਦੇ ਇਸਲਾਮਿਕ ਕੱਟਰਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ-ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਛੁਰੇ ਨਾਲ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵੀਡੀਓ ਦੇਖੀਆਂ। ਕਿੰਨੇ ਦਰਦਨਾਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਨ! ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੈਵਾਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਮਾੜੀ ਹਰਕਤ ਕਿਹਾ, ਪਰ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੇ ਵੀ ਸੰਭੂਕ ਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ। ਇਸ ਕਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਕਿਹੜੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਰਾਮ ਰਾਜ ਵਿਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੇ ਖਤਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸੂਦਰ ਹੀ ਸਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀਵਾਲੀ ਮੌਕੇ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਤੇ ਖੱਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੂਜੇ ਤਬਕੇ ਵੱਧ ਕਰਦੇ ਆ। ਭਲਾ ਕਿਸ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ?... ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਭੂਕ ਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ! ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸੂਦਰਾਂ ਦਾ ਸਿਰਕੱਢ ਬਣਿਆ ਤਬਕਾ ਮਾੜੀ ਜਿਹੀ ਹੋਠ-ਉਤੇ ਹੋਠ 'ਤੇ ਸਿੰਗ ਮਿੱਟੀ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹੀ ਲੋਕ ਸੰਭੂਕ ਦੇ ਕਾਤਲ ਦੀ ਬਣਵਾਸ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਦੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾਉਂਦੇ ਆ ਦੀਵਾਲੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ।

ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਰਾਮ ਰਾਜ' ਵਿਚ ਰਾਜਾ ਤੇ ਪਰਜਾ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਆਸਮਾਨ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਸੀ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਪੈਦਲ ਜਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਰਾਜੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਸਨ। 'ਪੁਸ਼ਪਕ ਵਿਮਾਨ' ਹੋਰ ਕੀ ਆ? ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਗੱਲ, ਇਸ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਭਲਾ ਕਿਹੜੇ ਭਲਾਈ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ? ਸੰਭੂਕ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਅਤੇ ਉਹਦਾ ਸਿਰ ਵੱਢਣ ਲਈ?

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਰਾਮ

ਰਾਜ' ਹੀ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਜੁਗਤ ਕੱਢੀ ਹੋਈ ਹੈ- ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੰਦੇ ਤੋੜ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਕੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਭੇਤ ਲਓ ਤੇ ਅਗਲੇ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦਿਓ। ਇਹ ਜੁਗਤ ਵੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਤੋਂ ਹੀ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ; ਉਸ ਨੇ ਸੁਗਰੀਵ ਤੇ ਬਭੀਸ਼ਣ ਨੂੰ ਰਾਵਣ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਲੰਕਾ ਜਿੱਤੀ ਸੀ, ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸੇ ਰਾਮ ਨੂੰ ਮਰਿਆਦਾ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਤਾਂ ਅੱਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮਰਿਆਦਾ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਹੋਣੇ!

ਮੈਂ ਤਾਂ ਬੱਸ ਇੰਨੀ ਕੁ ਗੱਲ ਕਰ ਕੇ 'ਹੈਪੀ ਦੀਵਾਲੀ' (?) ਹੀ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਬੜੇ ਚਿਰ ਤੋਂ ਛੱਡੀ ਹੋਈ ਆ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਉਣੀ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਬੱਸ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਇਤਫ਼ਾਕਨ ਦੀਵਾਲੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਆ ਜਾਂਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਟਾਕੇ-ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਦੀਵਾਲੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦੀ ਆਤ ਥੱਲੇ ਮਨਾਉਂਦੇ ਦੀਵਾਲੀ ਹੀ ਹਾਂ। ਜੇ ਮੰਨ ਵੀ ਲਈਏ ਕਿ ਸਿੱਖ 'ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ' ਹੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਆ, ਭਲਾ ਕਿਉਂ? ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੇ ਚੰਦੂ ਵਰਗਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਲੁੱਟੀਆਂ ਕਾਰਨ ਕੈਦ ਕਰ ਕੇ ਗਵਾਲੀਅਰ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਥੇ ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਵੀ ਕੈਦ ਸਨ। ਮਗਰੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਕੈਦੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਵੀ ਫਰਿਆਦ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਈ ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਹੀ ਮੰਨੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਹਿਣ ਉਤੇ ਇਹ 52 ਰਾਜੇ ਵੀ ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਈਧਾਰ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਵੀ ਸਨ। ਇਸ ਰਿਹਾਈ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਨੂੰ 'ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਾਤਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ 'ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ' ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ। ਇਥੇ ਇਸ ਝਮੇਲੇ ਵਿਚ ਪੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਦਿਨ ਦੀਵਾਲੀ ਵਾਲਾ ਸੀ ਵੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੇ ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਦੀਵਾਲੀ ਨਾਲ ਪੱਕਾ ਟਾਂਕਾ ਲਾ ਕੇ ਫਿੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਸੋਚੋ, ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਵੀ ਤਾਂ ਬਾਬਰ ਨੇ ਏਮਨਾਬਾਦ ਵਿਚ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਾਬੇ ਦਾ ਜਦ ਬਾਬਰ ਨਾਲ ਕੈਦ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਬੇਖੌਫ਼ ਬਾਬੇ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਜਾਬਰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਬਾਬਰ ਨੂੰ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਵਿਚ ਅੱਲਾਹ ਪਾਕਿ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਹਨੇ ਏਮਨਾਬਾਦ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ-ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੰਦੀ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਰਹਿਮਤ ਸਦਕਾ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ

ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਵਸਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਦੀਵਾਲੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬੰਨ੍ਹ ਹੋਇਆ। ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸਦਾ ਹੀ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਬਣ ਕੇ ਰਾਹਨੁਮਾਈ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਹੁਣ ਦੇਖਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੀ ਕੈਦ ਵਿਚੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦਿਵਾ ਕੇ ਮੁੜ ਰਾਜ ਤਖ਼ਤਾਂ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ, ਉਹ ਗੁਰੂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਅਹਿਸਾਨਮੰਦੀ ਨਿਭਾਅ ਸਕੇ ਜਾਂ ਉਸੇ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੀ ਔਲਾਦ ਨਾਲ ਗੰਢ-ਤੁੱਪ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਪਾਲੀ।... ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਾੜੀ ਹਿੰਦੂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਿੰਦਨ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਦੇ ਪੁੱਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਟਿਕਣ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨਾਹਨ ਪਾਉਣਾ ਸਾਹਿਬ ਗਏ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਭੰਗਣੀ ਦੀ

ਲੜਾਈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਲੜੀ। ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਆ ਗਏ ਤਾਂ ਉਥੇ ਵੀ ਘੇਰਾ ਪਾ ਕੇ ਬਹਿ ਗਏ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਰਿਆ ਸਿਰਸੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਤੱਕ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਜਿਗਰ ਦੇ ਟੋਟੇ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਤੇ ਜਾਨ ਨਾਲੋਂ ਪਿਆਰੇ ਸਿੱਖ। ਫੁੱਲ ਭਰ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਦੀ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਨਾਲ ਵੀ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਚਿਣ ਦਿੱਤੇ ਜਿਉਂਦੇ ਨੀਹਾਂ ਵਿਚ ਤੇ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਠੰਢੇ ਬੁਰਜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਮੂਰਤ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ। ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੜ੍ਹੀ ਛੱਡਣੀ ਪਈ। ਫਿਰ ਹੁਣ ਸਿੱਖ ਕਾਹੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਬੰਦ ਖਲਾਸੀ ਹੋਣ

'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀਆਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸ ਨੇ ਸੋਚਣਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖ ਭਰਾਵੇਂ?

ਜੇ ਸਿੱਖ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਇਹ ਸਮਝ ਕੇ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਜ਼ਲੂਮ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵਜ੍ਹਾ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਕੈਦ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਗੁਨਾਹ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਨਾਲ ਰਿਹਾਅ ਕਰਵਾਇਆ, ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕੈਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਵੀ ਹਨ, ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵੀ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਪਾਗਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਅੱਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਹਾਕਮ, ਜਹਾਂਗੀਰ ਦਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥਾਪਤਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਸਾਡੇ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼! ਫਿਰ ਕੀ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਭਲਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਦਾ? ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਅਰੰਭੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਹਾਕਮ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਸਾਬੋਤਾਜ਼ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਭ ਕੁਝ ਬੰਦੀ ਹੈ... ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਬੰਦੀ ਹੈ; ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਾਤਾ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਉਸਾਰਿਆ ਸੱਚਾ ਤਖ਼ਤ ਬਿਪਰਵਾਦ ਨੇ ਬੰਦੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ; ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਿਰਮੌਰ ਸੰਸਥਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਇਕ ਟੱਬਰੇ ਦੀ ਮੁੱਠੀ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੈ; ਡੇਰਾਵਾਦ ਦੀ ਸਿੱਖੀ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਘੁਣ ਵਾਂਗ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ; ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤੇ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗੁਰਿਆਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਇਕ ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੇਲੇ ਵਾਂਗ ਜਾਂ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਾ ਮਨਾਈਏ... ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਗਏ, ਛੋਲੇ-ਭਟੂਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਢ ਦਿੱਤੀ, ਫਿਰ ਭਾਂਤ-ਸੁਭਾਂਤੀਆਂ ਮਨਿਆਈਆਂ ਤੇ ਜਲੇਬੀਆਂ ਵੱਲ ਹੋ ਗਏ; ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਥੱਲੇ ਦੀਵੇ, ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ ਬਾਲੀਆਂ ਤੇ ਆ ਗਏ ਘਰਾਂ ਨੂੰ। ਇਸ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਣ ਕਰੀਏ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ, ਡੇਰਾਵਾਦ ਤੋਂ ਖਹਿਤਾ ਛੁਡਾ ਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਰਮਤਿ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਢਾਲਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਸੁਨੇਹਾ ਤਾਂ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਅਤੇ ਹਾਕਮਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦਾ ਕਰ ਹੀ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੀਵਾਲੀ ਅਤੇ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ।

ਦੀਵਾਲੀ

ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੀਵਾਲੀ ਅਸੀਂ, ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਮਨਾਈਏ। ਮਨ ਦਾ ਨੇਰਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਦੀਵੇ ਬਾਹਰ ਜਗਾਈਏ। ਭੁੱਲ ਗਏ ਆਂ ਇਸ ਦਿਨ ਨੇਕੀ, ਸੀ ਬਦੀ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਪਾਈ।

ਹੱਕ, ਸੱਚ, ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਸੂਰਜ, ਦੀ ਫੈਲੀ ਸੀ ਰੁਸ਼ਨਾਈ। ਪਰ ਅੱਜ ਫੇਰ ਕੂੜ ਦਾ ਹਨੇਰਾ, ਪਸਰਿਆ ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ। ਬੇ-ਇਨਸਾਫ਼ੀ, ਝੂਠ, ਬੇਸ਼ਰਮੀ, ਅ-ਧਰਮ ਨੇ ਲਾਏ ਡੇਰੇ। ਭੁੱਖ, ਨੰਗ, ਗਰੀਬੀ ਹਰ ਪਾਸੇ,

ਫਿਰੇ ਦੁਹਾਈ ਪਾਉਂਦੀ। ਔਧੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਸੋਂ ਮੁਲਕ ਦੀ, ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਖੀ ਸੌਂਦੀ। ਵਿਹਲੀ ਬੇ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ, ਭਵਿੱਖ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਵੇ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ, ਵਗਦੇ ਦਰਿਆ 'ਚ, ਪਈ ਬੇਵੱਸ ਗੋਤੇ ਖਾਵੇ। ਪੜ੍ਹਣਾ, ਲਿਖਣਾ ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ, ਵੱਸੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਇਆ। ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਵਾਲਾ, ਉਠਦਾ ਨਿੱਤ ਨੌਤੋਂ ਆ। ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ, ਕੁਨਬਾਪਰਵਰੀ, ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਪੈਰ ਪਸਾਰੇ। ਦਰ ਦਰ, ਰੁਲ ਰੁਲ ਪੱਕੇ ਖਾਵਣ, ਬੇਕਸ ਗਰੀਬ ਵਿਚਾਰੇ। ਖਾਣ ਨੂੰ ਰੋਟੀ, ਪੀਣ ਨੂੰ ਪਾਣੀ, ਦੁਰਲੱਭ ਹੁੰਦਾ ਜਾਏ। ਬਿਮਾਰੀ ਗੰਦਗੀ ਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੇ, ਜੀਵਨ, ਨਰਕ ਬਣਾਏ। ਸੋਚੋ, ਕਿੰਨਾ ਧਨ-ਮਾਲ ਅਸੀਂ, ਅਗਨ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਾਈਏ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਏਨੇ ਧਨ ਨਾਲ ਅਸੀਂ, ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵੰਡਾਈਏ। ਇਹੋ ਹੀ ਸੱਚੀ ਦੀਵਾਲੀ ਸਾਡੀ, ਇਹੋ ਸੱਚਾ ਸੁਕਰਾਨਾ। ਇਹੋ ਹੀ, ਸੱਚੀ ਪੂਜਾ ਉਹਦੀ, ਇਹੋ ਸੱਚਾ ਨਜ਼ਰਾਨਾ।

-ਚੰਨ

ਫੋਨ: 908-788-8427

ਤਉ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮਾਰਗੁ ਪਾਈਐ

ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਰੀ ਮਹਲਾ ਪ
ਤਉ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮਾਰਗੁ ਪਾਈਐ॥
ਪ੍ਰਭੂ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ॥
ਪ੍ਰਭੂ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਬੰਧਨ ਛੁਟੈ॥
ਤਉ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹਉਮੈ ਤੁਟੈ॥੧॥
ਤੁਮ ਲਾਵਹੁ ਤਉ ਲਾਗਹ ਸੇਵ॥
ਹਮ ਤੇ ਕਛੁ ਨ ਹੋਵੈ ਦੇਵ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਗਾਵਾ ਬਾਣੀ॥
ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਸਚੁ ਵਖਾਣੀ॥
ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਇਆ॥
ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ਦਇਆ॥੨॥
ਜੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੇ ਨਿਰਮਲ ਕਰਮਾ॥
ਜੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੇ ਸਚੁ ਧਰਮਾ॥
ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਗੁਣ ਤੁਮ ਹੀ ਪਾਸਿ॥
ਤੂੰ ਸਾਹਿਬੁ ਸੇਵਕ ਅਰਦਾਸਿ॥੩॥
ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ਹਰਿ ਰੰਗਿ॥
ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਪਾਵਉ ਸਤਸੰਗਿ॥
ਨਾਮਿ ਤੇਰੈ ਰਹੈ ਮਨੁ ਰਾਤਾ॥
ਇਹੁ ਕਲਿਆਣੁ ਨਾਨਕ ਕਰਿ ਜਾਤਾ॥੪॥
ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਉਸ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭ
ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਦੇ ਹਨ- ਤਉ ਕਿਰਪਾ ਤੇ
ਮਾਰਗੁ ਪਾਈਐ, ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਤੇਰੀ ਕਿਰਪਾ
ਸਦਕਾ ਹੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਹੀ ਰਸਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਪ੍ਰਭੂ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ,
ਭਾਈ! ਉਸ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਹੀ
ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪੀਦਾ ਹੈ; ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਤੇ
ਬੰਧਨ ਛੁਟੈ, ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਸਦਕਾ ਹੀ

ਮਾਇਆ ਦੇ ਬੰਧਨ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ!
ਤੇਰੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਹੀ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਹਉਮੈ ਦੂਰ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਤੁਮ ਲਾਵਹੁ ਤਉ ਲਾਗਹ ਸੇਵ॥
ਹਮ ਤੇ ਕਛੁ ਨ ਹੋਵੈ ਦੇਵ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
ਰਹਾਉ ਦੀ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ
ਜੀ ਉਸ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ
ਆਖਦੇ ਹਨ- ਇਸ ਹਨੇਰੇ ਭਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਦਿਖ ਰਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਜੇ ਤੂੰ
ਸਾਨੂੰ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ
ਲਾਵੇਂ, ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਤੇਰੀ ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਲੱਗ
ਸਕਦੇ ਹਾਂ; ਵਰਨਾ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਅਸਾਂ ਵਿਚਾਰੇ
ਜੀਵਾਂ ਕੋਲੋਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।
ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਗਾਵਾ ਬਾਣੀ॥
ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਸਚੁ ਵਖਾਣੀ॥
ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਇਆ॥
ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ਦਇਆ॥੨॥
ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ- ਹੋ ਮੇਰੇ
ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਭਾਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ
ਤੇਰੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ਗਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ;
ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਜੇ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ
ਤੇਰਾ ਸਦਾ ਹੀ ਅਟੱਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਨਾਮ ਉਚਾਰ
ਸਕਦਾ ਹਾਂ; ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਇਆ,
ਪ੍ਰਭ ਜੀ! ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਭਾਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਜੀਵਾਂ ਉਤੇ ਗੁਰੂ
ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਸਾਰੇ ਸੁੱਖ
ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਦਾਇਆ ਵਿਚ ਹੀ ਹਨ।
ਜੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੇ ਨਿਰਮਲ ਕਰਮਾ॥

ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਿਆਨ

ਜੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੇ ਸਚੁ ਧਰਮਾ॥
ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਗੁਣ ਤੁਮ ਹੀ ਪਾਸਿ॥
ਤੂੰ ਸਾਹਿਬੁ ਸੇਵਕ ਅਰਦਾਸਿ॥੩॥
ਹੋ ਮੇਰੇ ਮਿਹਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ!
ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਤੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ, ਉਹੀ
ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਮ ਹੈ; ਜੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੇ ਸਚੁ
ਧਰਮਾ, ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਜੀਵਨ ਦੀ
ਮਰਿਆਦਾ ਤੈਨੂੰ ਪਿਆਰੀ ਲੱਗੇ, ਉਹੀ ਸੱਚਾ
ਧਰਮ ਹੈ; ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਗੁਣ ਤੁਮ ਹੀ ਪਾਸਿ,
ਹੋ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭ ਜੀ! ਸਾਰੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਅਤੇ
ਸਾਰੇ ਹੀ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਵੱਸ ਵਿਚ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ
ਹੋ ਜਗਤ ਦੇ ਸੁਆਮੀ! ਤੂੰ ਹੀ ਮੇਰਾ ਮਾਲਕ
ਹੈਂ, ਮੈਂ ਸੇਵਕ ਦੀ ਤੇਰੇ ਅੱਗੇ ਹੀ ਅਰਦਾਸ ਹੈ।
ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ਹਰਿ ਰੰਗਿ॥
ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਪਾਵਉ ਸਤਸੰਗਿ॥
ਨਾਮਿ ਤੇਰੈ ਰਹੈ ਮਨੁ ਰਾਤਾ॥
ਇਹੁ ਕਲਿਆਣੁ ਨਾਨਕ ਕਰਿ ਜਾਤਾ॥੪॥
ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ-
ਹੋ ਭਾਈ! ਜੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਰਹੀਏ
ਤਾਂ ਮਨ ਵੀ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਨ
ਵੀ; ਇਵੇਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿਚ ਜੁੜ
ਕੇ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਸੁੱਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ;
ਨਾਮਿ ਤੇਰੈ ਰਹੈ ਮਨੁ ਰਾਤਾ, ਜਿਸ ਜੀਵ ਦਾ
ਮਨ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,
ਹੋ ਨਾਨਕ! ਉਹ ਜੀਵ ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ
ਵੱਡਾ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।
-ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ
ਫੋਨ: 916-687-3536

ਜਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਸੱਚ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੇ ਜਿਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ। ਸੱਚ ਇਕ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖੁਦ ਦਾ ਅਨੁਭਵ। ਸੱਚ ਦਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਦਿੱਤਾ ਸੱਚ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੱਚ ਪਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਹੰਢਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਪਿੰਡੇ 'ਤੇ ਹੰਢਾਇਆ,

ਧਰਮ ਹੋਤ ਸਾਕਾ ਜਿਨਿ ਕੀਆ॥

ਸੀਸੁ ਦੀਆ ਪਰ ਸਿਹਰੁ ਨ ਦੀਆ॥

ਸੱਚ ਦਾ ਰਸਤਾ ਇਕੱਲੇ ਦਾ ਰਸਤਾ ਹੈ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਬੱਸ ਸੱਚ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ- ਗੁਰੂਆਂ ਵਰਗਾ, ਪੀਰਾਂ ਵਰਗਾ। ਸੱਚ 'ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਰੱਬ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਹੈ। ਕਠਿਨ ਹੈ ਇਹ ਰਾਹ, ਪਰ ਨਾ-ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ।

ਏਕ ਆਗ ਕਾ ਦਰਿਆ ਹੈ,

ਔਰ ਡੂਬ ਕੇ ਜਾਨਾ ਹੈ।

ਸੱਚ ਅਤੇ ਝੂਠ ਵਿਪਰੀਤ (ਵਿਰੋਧੀ) ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਹਨ। ਸੱਚ ਜਾਗਦੀ ਆਤਮਾ ਦਾ ਨੂਰ ਹੈ,

ਪ੍ਰੋ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: 916-236-8830

ਸਕਦਾ। ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋ, ਬੁੱਧ ਤੇ ਨਾਨਕ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋ; ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੁਸੀਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਹੋ ਗਏ; ਰਾਮ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਬੁੱਧ ਤੇ ਨਾਨਕ ਨਾਲ ਹੋ ਗਏ। ਸੱਚ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਇਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਾਬਿਆਂ, ਸਾਧਾਂ ਤੇ ਸੰਤਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵੋ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਯਤਨ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ। ਤੁਹਾਡੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ, ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਸੱਚ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ, ਸੱਚ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਨਾ-ਮੁਮਕਿਨ ਹੈ। ਕਾਜ਼ੀਆਂ, ਮੁਲਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, “ਨਾਨਕ, ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋ?” ਜੁਆਬ ਮਿਲਿਆ, “ਮੈਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਹਾਂ, ਸੱਚ ਨਾਲ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵੀ ਹਾਂ, ਕਾਜ਼ੀ ਮੁੱਲਾ ਵੀ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੈਂ ਨੂਰ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਵੀ ਹਾਂ, ਕੱਲ੍ਹ ਵੀ ਸੀ, ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਵੀ ਹੋਵਾਂਗਾ।”

ਏਕ ਨੂਰ ਕੀ ਬੁੰਦ ਹੈ, ਸਦੀਓਂ ਸੇ ਬਹਾ

ਸਿੱਖੀ ਕੀ ਸੀ ਤੇ ਕੀ ਹੈ-2

ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ...

ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਅੰਕਾਂ ਤੋਂ ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੜੀ ਵਿਚ ਪਾਠਕ ਪ੍ਰੋ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਬੀਬੀ ਰਾਜਬੀਰ ਕੌਰ ਢੀਂਡਸਾ, ਮਾਸਟਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ, ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬੀਬੀ ਕਿਰਪਾਲ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਫਿਕਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੰਮੇ ਲੇਖ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਪਿਛਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਐਤਕੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕਰਤੀ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪੀੜਾ, ਸੰਤਾਪ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚ ਦੇ ਸੂਰਜ ਵੱਲ ਪਿੱਠ ਕਰੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਖੁਦ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਉਸ ਦੇ ਰਾਹ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਦਮੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਹਿਰ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੱਚ ਪਿਆਸ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ।

ਤੁਹਾਡੇ ਸੰਸਕਾਰ ਅੰਨ੍ਹੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਬੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਤੁਹਾਡਾ ਧਰਮ ਬਿਬੇਕ ਬੁੱਧੀ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਬੁੱਧੀਗੀਣ ਹੋ ਤੁਸੀਂ। ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਰਧਾ ਬੁੱਧੀ ਬਿਬੇਕ ਤੋਂ ਸੱਖਣੀ, ਸੱਚ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਹੈ। ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਉਧਾਰੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਢੱਧਦੇ ਰਹੋਗੇ, ਸੱਚ ਦੇ ਖੋਜੀ ਨਹੀਂ ਬਣੋਗੇ। ਜਿਸ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਸੱਚ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਜਿਉਂਦਾ ਵੀ ਮੁਰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਆਦਮੀ ਝੂਠ ਦੀ ਕਬਰ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਚਿਤਾ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਜੀਵਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਉਹ ਰੋਜ਼ ਕਬਰ ਵਿਚ ਉਤਰਨਾ ਹੈ।

ਗਿਰਦੇ ਹੋਏ ਪੱਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਡੁੱਬਦੇ ਸੂਰਜ ਨਾਲ ਖੁਦ ਡੁੱਬ ਜਾਓਗੇ। ਮੰਨਣਾ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਣਨਾ ਖੁਦ ਤੋਂ। ਧਰਮ ਮੰਨਣਾ ਨਹੀਂ, ਜਾਣਨਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ, ਵਿਵੇਕ ਹੈ। ਧਰਮ ਦੂਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ, ਧਰਮ ਖੁਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਕੇਵਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ- ਜੋ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਨ

ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ

ਲਵਾਂ। ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰੇ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਆਦਮੀ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਜੋ ਸਦਾ ਠਹਿਰਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਦੀ ਵਿਦਰੋਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪਿਛੋਂ ਵਿਦਰੋਹ ਦੀ ਚਿਣਗ ਬਲਦੀ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਕਸ਼ਟ-ਪੂਰਨ ਹੈ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਕੋਈ ਕਸ਼ਟ ਨਹੀਂ। ਮੰਨ ਲਿਆ, ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਰੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਸਬਰ ਹੈ, ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਵਿਦਰੋਹ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੈ, ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਗਤੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਧਰਮ ਗਿਆਨੀ ਹੈ,

ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪੀੜਾ, ਸੰਤਾਪ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚ ਦੇ ਸੂਰਜ ਵੱਲ ਪਿੱਠ ਕਰੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਖੁਦ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਉਸ ਦੇ ਰਾਹ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਦਮੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਹਿਰ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੱਚ ਪਿਆਸ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ।

ਵਿਚਾਰ ਧਰਮ ਅਗਿਆਨੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਪਤਾ ਹੈ; ਬ੍ਰਹਮ ਦਾ, ਮਾਇਆ ਦਾ, ਸਵਰਗ ਦਾ, ਨਰਕ ਦਾ; ਸਭ ਪਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਮਰ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਦਫਨਾਏ ਬਾਅਦ ਵਿਚ।

ਜੋ ਅਸਲੀ ਧਾਰਮਿਕ ਹੈ, ਉਹ ਖੋਜੀ ਹੈ। ਉਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਖੋਜ ਕਰੇਗਾ, ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗਾ, ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੇਗਾ, ਅਨੁਭਵ ਕਰੇਗਾ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਖੋਜ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ, ਉਸ ਦਿਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੇਗਾ।

ਸਤਿਗੁਰ ਨੋ ਸਭੁ ਕੋ ਵੇਖਦਾ

ਜੇਤਾ ਜਗਤੁ ਸੰਸਾਰੁ॥

ਡਿਠੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਵਈ

ਜਿਚਰੁ ਸਬਦਿ ਨ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰੁ॥

ਅਸੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਖੋਜ, ਸਾਡੀ ਜਾਣਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੰਨ੍ਹਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਖੋਜ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਪਰ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਗਿਆਨ ਉਪਰ ਨਹੀਂ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ, ਚਿੰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ, ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੀ। ਸੱਚ ਨੂੰ ਖੋਜਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਾਣਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਰੱਦੀ, ਕੁਰਲਾਉਂਦੀ, ਧਾਹਾਂ ਮਾਰਦੀ ਮਾਈ ਬੁੱਧ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਆਣ ਪਈ, “ਮੇਰਾ ਜੁਆਨ ਪੁੱਤ

ਮਰ ਗਿਆ। ਮੇਰਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਭਗਵਾਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਕਰ।” ਮਾਈ ਦਾ ਰੋਣਾ ਰੁਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ।

“ਮਾਈ, ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸੱਚ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ।” ਬੁੱਧ ਬੋਲੇ।

“ਤੁਸੀਂ ਭਗਵਾਨ ਹੋ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੋ, ਰੱਬ ਹੋ। ਲੋਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੂਜਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਸਭ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਮੇਰਾ ਪੁੱਤਰ ਜਿੰਦਾ ਕਰ ਦੇਵੋ।” ਮਾਈ ਤਰਲਾ ਲੈ ਰਹੀ ਸੀ।

“ਮਾਈ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਹੀ ਆਦਮੀ ਹਾਂ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਵੱਸ ਦਾ ਨਹੀਂ।” ਬੁੱਧ ਬੋਲੇ।

“ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਭੂ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਕਰ ਦੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗੀ।” ਮਾਈ ਜ਼ਿਦ ਕਰੀ ਬੈਠੀ ਸੀ।

“ਅੱਛਾ ਮਾਈ! ਇਕ ਕੰਮ ਕਰ, ਤੇਰਾ ਪੁੱਤ ਜਿੰਦਾ ਹੋ ਜਾਊ।” ਮਹਾਤਮਾ ਬੋਲੇ।

“ਦੱਸੋ ਪ੍ਰਭੂ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣਾ-ਆਪ ਵੇਚ ਦਿਊ।” ਮਾਈ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਹੋਇਆ।

“ਮਾਈ, ਜਾ ਇਹ ਭਿਖਸੂ ਪਾਤਰ ਲੈ ਜਾ ਅਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੁੱਠੀ ਆਟੇ ਦੀ ਲੈ ਆ।” ਬੁੱਧ ਬੋਲੇ।

ਮਾਈ ਵਾਹੋ-ਦਾਹੀ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਈ ਉਠੀ, “ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਮੁੱਠੀ ਆਟੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਮੈਂ ਬੋਰਾ ਭਰ ਲਿਆਊ।” ਬੁੜ-ਬੜਾਈ ਮਾਈ ਤੁਰ ਪਈ।

“ਠਹਿਰ ਮਾਈ, ਇੱਕ ਗੱਲ ਸੁਣ ਜਾ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਆਟਾ ਉਸ ਘਰ ਤੋਂ ਮੰਗੀ ਜਿਥੇ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ।” ਮਹਾਤਮਾ ਬੋਲੇ।

“ਬੱਸ, ਮੈਂ ਗਈ ਤੇ ਆਈ।” ਵਾਹੋ-ਦਾਹੀ ਮਾਈ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਹੋ ਤੁਰੀ।

ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਮਾਈ ਦਾ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਡੁੱਬਦੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਲਾਲੀ ਵਿਚੋਂ ਮਾਈ ਨੇ ਬੁੱਧ ਨੂੰ ਆ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ। ਚਿਹਰਾ ਆਨੰਦਿਤ ਸੀ।

“ਕੀ ਹੋਇਆ?” ਮਹਾਤਮਾ ਬੋਲੇ।

“ਭਗਵਾਨ, ਸਮਝ ਆ ਗਈ। ਜੀਣਾ ਝੂਠ, ਮਰਨਾ ਸੱਚ ਹੈ।” ਮਾਈ ਸਾਧਵੀ ਹੋ ਗਈ।

ਬੀਤੇ ਵਿਚ ਜੀਣਾ ਸਿਆਣਪ ਨਹੀਂ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਲ ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣੇ ਨਹੀਂ, ਅੱਜ ਤੁਹਾਡਾ ਹੈ। ਗੁਆ ਲਵੋ ਜਾਂ ਪਾ ਲਵੋ। ਸਵਰਗ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਮਨ ਦੀ ਦਵੰਦ ਹੈ। ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਆਸ ਵਿਚ ਅੱਜ ਗੁਆ ਰਹੇ ਹੋ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ? ਕਚਰੇ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

ਗੁਰੂ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀਏ ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੇ ‘ਮਾਲਕ’

ਅਹੁ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦਿਸ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਉਤੇ ਕਈ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕਾਰ ਪਾਰਕ ਦਾ ਜੋ ਨਜ਼ਾਰਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਅਤਿ ਮਨਮੋਹਣਾ ਹੈ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਪਾਰਕਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਵਿਚ ਗੱਦੇਦਾਰ ਬੈਠ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸੋਹਣੇ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲੇ ਤੇ ਛਾਂ-ਦਾਰ ਬੂਟੇ ਇਸ ਦੀ ਦਿਖ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁੰਦਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਜੋ ਅੰਦਰਲੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ

ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ

ਫੋਨ: 916-687-3536

ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਹਾਲ ਦੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਨ ਹੀ ਨਿਆਰੀ ਹੈ। ਸੋਨੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੀ ਅਤੇ ਕੀਮਤੀ ਪਾਲਕੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ਼ਸ਼ੇਭਿਤ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਵਸਤਰ ਹਮਾਲੇ ਵੀ ਬੇਹੱਦ ਕੀਮਤੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਨੇ ਕਮਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦਾ ਇਹ ਘਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਸੋਹਣਾ ਹੋਣਾ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਐਤਵਾਰ ਦਾ ਦਿਨ ਹੈ, ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਬੈਠੇ

ਕੁਝ ਲੋਕ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕੀਰਤਨੀਏ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਵੀ ਸ਼ੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਗਤਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਰੌਣਕ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਥੋੜ੍ਹੀ-ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਕੁਝ ਹੋਰ ਆਦਮੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆ ਬੈਠਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਹਿਲਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਅੱਗੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੀਜਾ ਗਰੁਪ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਸੈਕਟਰੀ ਸਾਹਿਬ ਜੋ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਰੇ ਅਤੇ ਅਨਜਾਣ ਹਨ, ਹਰ ਵਾਰੀ ਉਠ ਕੇ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਜਾ ਮਾਈਕ ਫੜ ਕੇ ਬੋਲਦੇ ਹਨ- ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਅਗਲਾ ਮਹਾਨ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹੇਗਾ।

ਸਟੇਜ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬੈਠੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਨੂਰ ਵੀ ਭਾਸਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਵਿਆਕੁਲ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਸਟੇਜ ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਟੇਜ ਸੈਕਟਰੀ ਹਰ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਫਿਰ ਹਿੰਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਟੇਜ ਸੈਕਟਰੀ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਸਪੀਕਰ 'ਤੇ ਉਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਬੋਲ ਕੇ ਦੋ ਮਿੰਟ ਦਾ ਟਾਈਮ ਉਸ ਲਈ ਅਨਾਊਂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਬਜ਼ੁਰਗ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਤੁਝਕ ਉਠਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ 30 ਸਾਲ ਪਿੱਛੇ ਜਾ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹਾਂ... ਹਾਇ ਰੱਬਾ! ਇਹ ਬਾਬਾ ਜੀ ਉਹ ਕੀਰਤਨੀਏ ਹਨ... ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਮਸੀ ਪੰਤਾਲੀ

ਜਾਂ ਪੰਜਾਹ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦ ਇਹ ਆਪਣੇ ਜਥੇ ਨਾਲ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਨਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਦੌੜ ਜਿਹੀ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ। ਹਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅਗਲਾ ਕੀਰਤਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਹੋਵੇ। ਕਮੇਟੀਆਂ ਤਰਲੇ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਥੱਕਦੀਆਂ। ਜਿਥੇ ਵੀ ਕੀਰਤਨ ਹੁੰਦਾ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਅਹੁਲਦੀਆਂ। ਕੀਰਤਨ ਮਗਰੋਂ ਲੋਕ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੰਗਰ ਛਕਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਦੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਲਈ ਸਮਾਂ ਨਾ ਮਿਲਦਾ, ਉਹ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਵਾਸਤੇ ਸਮਾਂ ਮੰਗ ਲੈਂਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਸਨਾ 'ਤੇ ਵੀ ਜਿਵੇਂ ਰੱਬ ਆਪ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ। ਇੰਜ ਲਗਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਰੱਬ ਆਪ ਹੀ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਸਦਕਾ ਆਚਾਰ ਦੇ ਵੀ ਉੱਚੇ ਅਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦੇ ਵੀ ਸੁੱਚੇ। ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸ਼ੁਧ ਉਚਾਰਨ ਅਤੇ ਸੋਹਣੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਵਰਸ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਖਿੜਿਆ ਹੋਇਆ ਨੂਰ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ। ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਕਦੀ ਪਿਆਰ ਨਾ ਕੀਤਾ; ਜੋ ਮਿਲਿਆ, ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ। ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਜਦ ਨਾਮ ਦੀ ਵਰਖਾ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਹੀ ਸੱਚਖੰਡ ਬਣ ਜਾਂਦਾ।

ਸਮਾਂ ਤੁਰਦਾ ਗਿਆ, ਬੁਢਾਪੇ ਨੇ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਲਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਬੇਟੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ ਇਥੇ ਹੀ ਆਣ ਵੱਸੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਂਗ ਉਹ ਵੀ

ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਦੇ ਰਸਤੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਬਣੇ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਅੱਜ ਵੀ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਚਾਉ ਵੀ ਉਵੇਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਸੈਕਟਰੀ ਨੇ ਉਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕੀਰਤਨੀਏ ਲਈ ਦੋ ਮਿੰਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਨਾਊਂਸ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਚਾਨਣਾ ਵੀ ਪਾ ਦਿੱਤਾ, ‘ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਕਦੀ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।’ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਪਾਣੀ ਵਹਿ ਤੁਰਿਆ... ਹਾਇ ਰੱਬਾ! ਏਡੀ ਦੁਰਗਤ। ਸੈਕਟਰੀ ਫਿਰ ਬੋਲਿਆ, ‘ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਬੈਠ ਕੇ ਆਰਾਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਸੰਭੋ ਨੂੰ ਆ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਟਾਈਮ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਥੇ ਬਥੇਰੇ ਹਨ। ਦੱਸੋ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?’

ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਘੁਸਰ-ਮੁਸਰ ਗੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ, ‘ਬਾਬੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੇਲੇ ਬਥੇਰੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।’ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਖਿਆ, ‘ਘਰ ਕਿਹੜਾ ਹੁਣ ਕੋਈ ਪੁੱਛਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ’, ਤੇ ਕਿਸੇ ਆਖਿਆ, ‘ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਇਸ ਉਮਰੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹਿਆ ਪਿਆ ਹੈ’, ‘ਚਲੋ ਦੋ-ਚਾਰ ਮਿੰਟ ਨਾਲ ਕੀ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਬੋਲ ਲੈਣ ਦਿਓ ਵਿਚਾਰੇ ਨੂੰ।’... ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸੁਣ ਕੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਬੜੇ ਹੀ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਸਿਰ ਉਤਾਹ ਚੁੱਕਿਆ, ਡਬ-ਡਬਾਈਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ

ਦੁਖਦੀ ਰਗ

ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ, ਕੰਬਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਮਾਈਕ ਫੜਿਆ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਜੋੜ ਕੇ ਬੋਲੇ, ‘ਵਾਹ ਮੇਰੇ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀਉ! ਆਪ ਧੰਨ ਹੋ। ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਘਰ ਦਾ ਕੀਰਤਨੀਆ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਤੇਰੇ ਘਰ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਈ, ਤੈਥੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਚਾਹਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀਉ... ਆਪ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹਾਨ ਹਨ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀਉ... ਅਜੇ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜਦ ਅਸੀਂ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਕੇ ਉਠਦੇ ਸਾਂ, ਤਾਂ ਇਹੋ ਹੀ ਸੰਗਤਾਂ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਉਣ ਲਈ ਉਤਾਵਲੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ‘ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਦੱਸੋ’ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦ ਚਾਰੇ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀਉ... ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਸੀ, ਜਦ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਵੀ ਕਦੀ ਤੇਰੇ ਘਰ ਆਇਆ ਕਰਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਾਨੂੰ ਉਹੋ ਹੀ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਗੁਰੂ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀਏ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅੱਜ ਅੱਸੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਜੀਉ... ਜੋ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੱਲਤ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੁਣ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ... ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀਉ... ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਕੀਰਤਨੀਆ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਤੇਰੇ ਲੇਖੇ ਲਾਈ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਸਿਲਾ ਜੋ ਅੱਜ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।’

ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਉਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਦੀ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ। ਹੁਣ ਸੈਕਟਰੀ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਸਿਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਅਤੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਸੰਨਾਟਾ ਛਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੱਤਰਕਾਰ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (20 ਅਗਸਤ 1949-28 ਜੁਲਾਈ 2007) ਦੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ 'ਤੇਰੀਆਂ ਗਲੀਆਂ' ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਨੰਗਲ ਸ਼ਾਮਾ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਰਚਨਾ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯਾਦਾਂ ਫੈਲ ਕੇ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਪਿੰਡ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਉਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਪੋਟੇ ਰੱਖ ਕੇ ਇਹਦਾ ਹਾਲ-ਚਾਲ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਰਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਹ ਯਾਦਾਂ ਸਾਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਬਾਤਾਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਸੁਪਨੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਿੰਡ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਜੋੜੀ ਹੈ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲੇ ਹਨ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਚੌਰਾਹਾ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਸਿੱਧਾ ਸਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਿੰਡ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਉਸਾਰੇ ਜਾਂਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਤਾਂ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿੰਗੀਆਂ-ਟੋਵੀਆਂ, ਮੋੜ-ਘੋੜ ਵਾਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ, ਉਥੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਨਵੇਂ ਤਰਖਾਣਾਂ ਦੀ ਗਲੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਤਰਖਾਣੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਿੰਡ ਬਣਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਲਾਲੇ ਲੱਧੇਵਾਲੀ ਤੋਂ ਉਠ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਪਹਿਲੇ ਤਰਖਾਣੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵਡੇਰਾ ਕਿੱਥੋਂ ਆਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਵੈਸੇ ਅਟਾ-ਸਟਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਕੀ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੋਏਗਾ, ਪਰ ਨਵੇਂ ਤਰਖਾਣੇ ਪਿੰਡ ਬੋਝਣ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਮਗਰੋਂ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਵਸੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਵੇਂ ਤਰਖਾਣੇ ਦੀ ਔਲ ਪੈ ਗਈ। ਇਹ ਔਲ ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਬੀਤਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਤਰਖਾਣੇ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਇਕ ਪੁੱਤਰ ਨੇ 'ਅਗਵਾ' ਹੋਣ ਦਾ ਡਰਾਮਾ ਰਚਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਇਕ ਕੁੜੀ ਬਾਰੇ 'ਖੁਸਰਾ' ਹੋਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਸੀ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈਣ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਖੁਸਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚੀ ਰਹੀ, ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ। ਉਮਰ ਤੇ ਰੁਤਬੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਭੂਆ ਕਹਿੰਦੇ ਸਾਂ, ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਤਾਂ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਹ ਕੁਆਰੀ ਹੀ ਬੁੱਢੀ ਹੋ ਗਈ। ਉਂਜ ਉਸ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ ਆਮ ਔਰਤਾਂ ਵਾਂਗ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਨਵੇਂ ਤਰਖਾਣੇ ਦੀ ਗਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਵਲਗਣ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਕਾ ਘਰ ਸੀ। ਇਸ ਘਰ ਦੇ ਦੋ ਬੂਹੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਗਲੀ ਵੱਲ ਹੀ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬਗਲ ਵਾਲੀ ਉਸ ਬੀਹੀ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਅਗਾਂਹ ਸਰਪੰਚ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੇਜਰ ਮਿਹਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਬਾਹਰ 'ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਵੱਟ' ਵੱਲ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਉਹ ਭੀੜੀ ਗਲੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਘਰ ਐਨ ਵਿਚਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਮੁੜਦੀ ਬੀਹੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਮੁਹਰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਉਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਚਲੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਸਨ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਚਮਿਆੜਲੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। 'ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਘਰ' ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਤਾਂ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਜਕ ਚੇਤਨਾ ਵਿਚ ਦਲਿਤ ਬਾਕੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਚੌਕਸ ਤੇ ਚੇਤਨ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਕਾਰਨ ਚੌਰਾਹਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਚੌਰਾਹੇ ਦੀ ਨੰਗਲ ਸ਼ਾਮਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਤਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਦੋ ਵਾਰੀ ਨਾਟਕ ਖੇਡੇ ਗਏ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਾਰੇ ਗਏ ਪੱਕੇ ਥੜ੍ਹੇ ਉਤੇ, ਤੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰੀ ਟੈਂਟ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਤਖ਼ਤਪੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਟੇਜ ਬਣਾ ਕੇ। ਤਖ਼ਤਪੋਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀ ਸਟੇਜ ਉਤੇ ਰਾਮ ਲੀਲਾ ਸੈਲੀ ਵਿਚ ਖੇਡੇ ਦਰਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਨਾਟਕ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰੀ ਮੈਂ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਥਾਂ ਉਤੇ ਹੀ ਅਕਸਰ ਚੋਣ ਜਲਸੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਭਾਵੇਂ ਪਿੰਡ

ਕਾਂਗਰਸੀ ਹੈ, ਪਰ ਆਮ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਜੇ ਕੋਈ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੀ ਸਟੇਜ ਲਾਉਣ ਨੂੰ ਕਹੇ, ਤਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।

1972 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਛਾਉਣੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ ਦੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਮੈਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਉਤੇ ਕਿੰਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਰਦਿਆਂ ਤਕਰੀਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਾਫੀ ਸਖ਼ਤ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਨਵਾਂ-ਨਵਾਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਹੋਇਆ ਸਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਯਾਰੀ ਸੀ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਡਾਲਾ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਲੋਹੜੀ ਬਾਲੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਨਿੱਕੇ ਨਿਆਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਟੋਲੀਆਂ ਤਾਂ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਦੀਆਂ ਹੀ ਸਨ, ਔਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਲੋਹੜੀ ਬਾਲੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਰਦਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਚੌਰਾਹੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਵੀਹ-ਪੰਝੀ ਦਾ ਟੋਲਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁੜ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰ ਜਾਂਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰੀਂ ਮੁੰਡੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਟੋਲੀ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸ਼ੁੱਕੀਆਂ ਲੱਕੜਾਂ ਅਤੇ ਸਲਵਾੜ ਦੇ ਬੂਟਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਤੁਰ ਜਾਂਦੀ। ਇਕ-ਔਧਾ ਮੁੱਢ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਖ਼ਸ ਦੇ ਦਿੰਦਾ। ਬਾਕੀ ਦੀ ਲੱਕੜ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਲਿਆਉਂਦੇ। ਕਈ ਟੋਲੇ

1972 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਛਾਉਣੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ ਦੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਮੈਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਉਤੇ ਕਿੰਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਰਦਿਆਂ ਤਕਰੀਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਾਫੀ ਸਖ਼ਤ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਨਵਾਂ-ਨਵਾਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਹੋਇਆ ਸਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਯਾਰੀ ਸੀ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਡਾਲਾ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਮੇਰੀ 'ਕਾਮਰੇਡੀ ਸੁਰ' ਤਾੜ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਨੂੰ 'ਨੌਜਵਾਨ ਕਾਮਰੇਡ' ਕਹਿ ਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਜਲਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਵਡਾਲਾ ਨੂੰ ਕਸੂਤੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਕੇ ਪਿੰਡ ਲਈ ਬਦਨਾਮੀ ਖੱਟਣ ਦੀ ਮੂਰਖਤਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ

ਕਿ ਮੈਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਮੇਰੀ 'ਕਾਮਰੇਡੀ ਸੁਰ' ਤਾੜ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਨੂੰ 'ਨੌਜਵਾਨ ਕਾਮਰੇਡ' ਕਹਿ ਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਜਲਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਵਡਾਲਾ ਨੂੰ ਕਸੂਤੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਕੇ ਪਿੰਡ ਲਈ ਬਦਨਾਮੀ ਖੱਟਣ ਦੀ ਮੂਰਖਤਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਵੋਟ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਈ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਖਿਲਾਫ਼ਤ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਇਹ ਉਹ ਚੌਰਾਹਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਹਰ ਸਾਲ

ਪਾਬੀਆਂ ਦੇ ਗਹੂਰਿਆਂ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਬੀਆਂ ਚੁੱਕ ਲਿਆਉਂਦੇ। ਕਾਨਿਆਂ ਦੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਬੰਨ੍ਹਾਏ ਪੁਲੇ ਹੀ ਬਲਦੀ ਧੂਣੀ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਕਿਸੇ ਔਸੇ ਸ਼ਖ਼ਸ ਦੀ ਕੋਈ ਲੱਕੜੀ ਜਾਂ ਪੁਲੇ ਵੀ ਚੁੱਕ ਲਿਆਏ ਜਾਂਦੇ ਜਿਹੜਾ ਗੁੱਸੇਖੋਰਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਉਤੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਗਰਮ-ਗਰਮੀ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਗੱਲ ਕਦੇ ਵੀ ਲੜਾਈ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੁੱਜੀ।

ਕੁਝ ਲੋਕ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ ਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਧੂਣੀ ਉਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਵਰਤਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ

ਗੱਪਾਂ ਮਾਰਨ ਵਿਚ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਕੰਨ ਭਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਹੁੰਦੇ।

ਇਸੇ ਹੀ ਚੌਕ ਵਿਚ ਨਿਰਵੈਰ ਗੱਪੀ ਵੀ ਆਮ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮਹਿਫ਼ਿਲ ਲਾਉਂਦਾ। ਇਹ ਉਹ ਨਿਰਵੈਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮੁਰਗਾ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਰਗੇ ਬਦਲੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਡਿਓਰੀ ਵਿਚ ਬਾਕਾਇਦਾ ਪੰਚਾਇਤ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਮੁੰਡੇ-ਖੁੰਡੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਟੋਲੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਾਲੀ ਖੇਡ ਖੇਡਦੇ। ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਦਗੜ-ਦਗੜ ਹੁੰਦੀ। ਜਦੋਂ ਰਾਤ ਦੇ ਨੌਂ ਵੱਜ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਮਾਂਵਾਂ ਨੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣਾ,

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਨੰਗਲ ਸ਼ਾਮਾ ਬਾਰੇ ਇੰਨੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਾ ਕੇ ਵੀ ਲਿਖ ਨਾ ਸਕਾਂ, ਪਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਨਾ ਲਿਖਣ ਦਾ ਸਰਾਪ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਮੈਂ ਰੱਜ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਖਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ; ਸਾਰੀ-ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਜਗਦੀਆਂ ਰੌਸ਼ਨੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ (ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ) ਵਿਚ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਭੁੱਖਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹਾਂ।
-ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਚੌਰਾਹੇ ਵਿਚ ਪੱਥਾਂ ਭਾਰ ਬੈਠ ਕੇ ਨਿਰਵੈਰ ਗੱਪੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨੀਆਂ। ਮੁਰਗਾ ਚੋਰੀ ਕਾਂਡ ਦੇ ਛੇਤੀ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਹ ਫੌਜ ਵਿਚ ਸਿਪਾਹੀ ਭਰਤੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਫੌਜ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਨੇ ਹਰ ਸਾਲ ਛੁੱਟੀ ਆਉਣਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਗੱਪਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਜਾਣਾ। ਸਾਡੀ ਉਮਰ ਵੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਡਾਰਾਂ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਸੋ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰੀ ਇਸ਼ਕੀਆ ਕਿਸੇ ਸੁਣਾਉਂਦੇ।

ਇਹੀ ਉਹ ਚੌਕ ਹੈ ਜਿਥੇ ਹਰ ਬਿਪਤਾ ਸਮੇਂ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਜਦੋਂ 1965 ਦੀ ਜੰਗ ਸਮੇਂ ਕਰਫਿਊ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਜਾਸੂਸ ਸਮਝ ਕੇ ਫੜ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸੇ ਚੌਕ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਛਿੱਤਰ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਜਾਸੂਸ ਉਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਅਤੇ ਇਕ 1971 ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਫੜੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਹੀ ਸਿਰਫਿਰੇ ਪਾਗਲ ਲੋਕ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਅਵਾਗੋਣ ਘੁੰਮਦੇ ਹੀ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਕਾਬੂ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਤਾਂ ਗੁੰਗਾ ਬੋਲਾ ਸੀ। ਉਹ ਕਿਉਂਕਿ ਬੋਲਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਕਾਫੀ ਕੁਟਾਪਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਗਰੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਪਾਗਲ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਇਹੀ ਉਹ ਚੌਕ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਰਾਤ ਭੂਚਾਲ ਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਉਤੇ ਸੱਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਰਸਮੀ ਸੱਬ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਡਿਓਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਪੱਕੀ ਛੱਤ ਹੋਈ ਡਿਓਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਥੜ੍ਹੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਡਿਓਰੀ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਪਾਸੇ ਬੋਰਡ ਦਾ ਦਰਖਤ ਸੀ। ਡਿਓਰੀ, ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਥੜ੍ਹਾ ਅੱਜ ਵੀ ਸਲਾਮਤ ਹਨ। ਪੰਚਾਇਤ ਆਮ ਤੌਰ ਉਤੇ ਇਥੇ ਹੀ ਜੁੜਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਸੱਬ ਇਹ ਚੌਕ ਹੀ ਸੀ ਜਿਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕੇ ਮੈਂ ਅੱਗਿਊ ਤਿੰਨ ਪਾਸੇ ਮੁੜਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਮੁੜਾਂ, ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਜਾਂ ਸਿੱਧਾ ਹੀ ਭੀੜੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਲੰਘ ਜਾਵਾਂ ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਹਾਂ ਗਜ਼ਾਂ ਦੇ ਫਾਸਲੇ ਉਤੇ ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਉਹ ਜੱਦੀ ਘਰ ਹੈ ਜਿਥੇ ਉਮਰ ਦੇ ਵੀਹ ਸਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਸਨ।

(ਚਲਦਾ)

ਕਲੀਲਾ ਬੂਟੀ ਦਾ ਰਾਜ

“ਹੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਕਦਰਦਾਨ ਬਾਦਸ਼ਾਹ, ਤੇਰਾ ਰਾਜ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤਕ ਕਾਇਮ ਰਹੇ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਗੁੰਝ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ ਕਲੀਲਾ ਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਨਹਿਰੀ ਬੂਟੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੇ ਘੋਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਰਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪਰ ਛਿੜਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੁਰਦਾ ਸਜੀਵ ਹੋ ਉਠਦਾ ਹੈ।” ਵਿਦਵਾਨ ਬਰਜੂਈ ਨੇ ਸ਼ਾਹ ਇਰਾਨ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

“ਉਚਿਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਚਿਤ। ਮੈਂ ਹਿੰਦ ਨਰੇਸ਼ ਨਾਂ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਮੰਤਵ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣਗੇ। ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਜਾਂ ਤਬੇਲੇ ਵਿਚੋਂ ਜੇ ਕੁਝ ਲਿਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਸਹਾਇਕਾਂ ਸਮੇਤ ਲਿਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।”

ਵਿਦਵਾਨ ਬਰਜੂਈ ਆਪਣੇ ਕਈ ਸਹਾਇਕਾਂ ਸਮੇਤ ਸ਼ਾਹ ਇਰਾਨ ਦਾ ਪੱਤਰ ਲੈ ਕੇ ਹਿੰਦ ਨਰੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਨੌਜ ਨੂੰ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਥਾਂ ਉਪਰ ਹਿੰਦ ਨਰੇਸ਼ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਅਤੇ ਖਾਧ ਸਮੱਗਰੀ ਲੱਦੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਕਾਫ਼ਲਾ ਕਈ ਦਿਨ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵੱਲ

ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਤੋਂ ਦੋ ਮੀਲ ਬਾਹਰ ਜਾ ਟਿਕਾਣਾ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਮਿੱਠ-ਬੋਲਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ਵਾਹਕ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹ ਇਰਾਨ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ਲੇ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। ਬਰਜੂਈ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕਾਂ ਸਮੇਤ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸਾਹਮਣੇ ਸਨਮਾਨ ਸਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਰਾਨ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪੱਤਰ ਹਿੰਦ ਨਰੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੌਂਪਿਆ।

ਹਿੰਦ ਨਰੇਸ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਜ਼ੀਰ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, “ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਠਹਿਰ ਦਾ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੋ, ਸ਼ਾਹੀ ਹਕੀਮ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਪਹੁੰਚਾਉ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਬਰਜੂਈ ਦੀ ਮਨ-ਮੁਰਾਦ ਬੂਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਚ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਕਰੋ।”

“ਜੇ ਹੁਕਮ ਹਜ਼ੂਰ...”

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਗਾਹ ਮਾਰਿਆ। ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀ ਤਰਾਈ ਵਿਚ ਵਸੇ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਮਦਦ ਲਈ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਨਾਕਾਮੀ ਹੀ ਲੱਗੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਬਰਜੂਈ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰੀ ਬਹੁਤ ਡਰ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅੱਗੇ, ਇਸ ਨਾਕਾਮੀ ਕਾਰਨ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਹੌਸਲਾ ਨਾ ਹਾਰਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਾਹੀ ਹਕੀਮ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ, “ਹੇ ਅਕਲ ਦੇ ਉਤਮ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਪੁਰਖ, ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਥੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਵਿਚ ਉਤਮ ਹੋਵੇ?”

“ਹਾਂ ਹੈ। ਸੰਦਲੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਮਾਪਦੰਡ 'ਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰ

ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸ ਸ਼ਖ਼ਸ ਕੋਲ ਲੈ ਚਲਦੇ ਹਾਂ।”

ਕਾਫ਼ਲਾ ਸੰਦਲੀ ਸ਼ਹਿਰ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਰਾਨ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਬਰਜੂਈ ਨੇ ਇੱਕ ਸਦੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਢੁਕ ਚੁੱਕੇ ਉਸ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੱਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਬੂਟੀ ਦੀ ਭਾਲ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਸਭ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਬਿਆਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਸ ਬਿਰਧ ਵਿਦਵਾਨ ਨੇ ਸੁਣਨ ਉਪਰੰਤ ਕਿਹਾ, “ਉਸ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਕਲੀਲਾ ਬੂਟੀ ਵਿਦਵਾਨ ਦਾ ਅਤੇ ਪਹਾੜ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਬੁੱਧੀ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਆ ਤੋਂ ਕੋਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਅਗਿਆਨੀ ਭਾਵ ਮੁਰਦੇ ਸਾਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਦਮੀ ਗਿਆਨ ਭਾਵ ਇਲਮ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸੁਰਜੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।”

ਵਿਦਵਾਨ ਬਰਜੂਈ ਨੇ ਬੂਟੀ ਦਾ ਰਾਜ ਕੰਨ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖ ਲਿਆ। ਉਹ ਵਿਦਵਾਨ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਕੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਨੌਜ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਗਏ ਤਾਂ ਕਿ ਇਰਾਨ ਵਾਪਸ ਜਾ ਸਕਣ।

-ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ

ਮੇਰਾ ਯਾਰ ਹਲਵਾਰਵੀ-3

ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਅਲਵਿਦਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਆਹਲਾ ਰਚਨਾਕਾਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵੱਲੋਂ ਮਰਹੂਮ ਸ਼ਾਇਰ, ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਇਨਕਲਾਬੀ ਹਰਭਜਨ ਹਲਵਾਰਵੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ‘ਮੇਰਾ ਯਾਰ ਹਲਵਾਰਵੀ’ ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਇਕ ਤਾਂ ਇਹ 1960ਵਿਆਂ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਉਠੀ ਯੁੱਗ-ਪਲਟਾਉ ਲਹਿਰ (ਨਕਸਲੀ ਅੰਦੋਲਨ) ਉਤੇ ਹਲਕੀ ਜਿਹੀ ਝਾਤੀ ਮਾਰਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦੇ ਖੁਦ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਸਫਰ ਬਾਰੇ ਨਿੱਗਰ ਚਰਚਾ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੋਈ ਹੈ, ਹਲਵਾਰਵੀ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਹਨ ਹੀ। ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਇਕ ਦਿਲਚਸਪ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦੋਸਤ ਆਪਣੇ ਨੇੜਲੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਝੀਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੇਖਣ-ਵਾਚਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਝੀਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਖਸਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਰਿਆਮ ਅਤੇ ਹਲਵਾਰਵੀ ਦਾ ਸਾਥ ਮਾਣਿਆ ਹੈ। ਵਰਿਆਮ ਦੀ ਇਸ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਣਕਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਣੂ ਸੱਜਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਣਕਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਝੀਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਝਾਕ ਕੇ ਹਲਵਾਰਵੀ ਅਤੇ ਵਰਿਆਮ- ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਝਾਕ ਸਕਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਲੰਮਾ ਲੇਖ ਹਰਭਜਨ ਹਲਵਾਰਵੀ ਦੀ ਬਰਸੀ (9 ਅਕਤੂਬਰ) ਮੌਕੇ ਲੜੀਵਾਰ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਐਤਕੀਂ ਇਸ ਲੇਖ ਦੀ ਤੀਜੀ ਤੇ ਆਖਰੀ ਕਿਸ਼ਤ ਛਾਪੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਉਹਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅੰਦਰੋਂ ਉਠੇ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ‘ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ’ ਨਾਲੋਂ ਅਲੱਗ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸਦਮਾ ਸੀ। ਸੰਪਾਦਕੀ ਦੇ ਖੰਭਾਂ ‘ਤੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਡਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸੀ। ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਉਹਦੀਆਂ ਸਾਂਝਾਂ ਸਨ। ਕਦੀ ਕਹਿੰਦਾ, “ਬਾਦਲ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਆਇਆ ਸੀ, ਕਹਿੰਦਾ, ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਨਾ।...ਟੈਂਹਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੱਲ੍ਹ ਘਰ ਈ ਆ ਗਏ। ਕਹਿੰਦੇ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਇਆ ਸਾਂ, ਸੋਚਿਆ ਤੁਹਾਡੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਚੱਲਾਂ।”... “ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੱਦੇ ‘ਤੇ ਥਾਈਲੈਂਡ ਦਾ ਚੱਕਰ ਲਾਇਆ। ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਿਆ ਕਹਿਣੇ! ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਹੁਤ ਲਾਈਵ ਨੇ... ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਵੰਟੀ। ਅਸੀਂ ਬੀਚ ‘ਤੇ ਫੁੱਟਬਾਲ ਵੀ ਖੇਡਿਆ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਫੁੱਟਬਾਲ ਨੂੰ ਕਿੱਕਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਵੇਖੀਆਂ।”...

“ਯੋਗੀ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਟਿਕਟ ਭੇਜੀ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿ ਕੇ ਆਇਆਂ ਕੁਝ ਦਿਨ। ਸਾਹੀ ਨਾਨ। ਗੋਰੀਆਂ ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਯੋਗੀ ਦੀਆਂ ਪਿੰਜਣੀਆਂ

**ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਕੈਨੇਡਾ
ਫੋਨ: 647-918-5212**

ਘੁੱਟਣ। ਪੈਰ ਧੋਣ...।”

ਉਹਦੇ ਸਹਿਕਰਮੀ ਕਹਿੰਦੇ, “ਐਡੀਟਰੀ ਇਹਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹ ਗਈ ਸੀ... ਇਹ ਤਾਂ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਅਫਸਰੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੀ। ਹੁਣ ਪਤਾ ਲੱਗੂ ਜਦੋਂ ਸਤਕ ‘ਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਵੇਖੀ ਕਿਸ ਭਾਅ ਤੁੱਲਦੀ ਏ!”

‘ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ’ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਗਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੂਣੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਹੀ ਸਨ। ਉਸ ਕਦੀ-ਕਦੀ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇਸ ਕਥਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੱਚਾਈ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗੀ। 1993 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ‘ਮਨਜੀਤ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ’ ਮੌਕੇ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਭਰਵੇਂ ਸਮਾਗਮ ਜਿੱਥੇ ਦਿੱਲੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਪਟਿਆਲਾ, ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੇ ਅੰਬਰਸਰ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਯਾਰ-ਦੋਸਤ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ, ਵਿਚ ਹਲਵਾਰਵੀ ਦੇ ਨਾ ਪੁੱਜਣ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ। ਸਾਰੇ ਪੁੱਛਣ: ਹਲਵਾਰਵੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ? ਕੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ? ਮੈਂ ਕੀ ਦੱਸਦਾ? ਸੋਚਾਂ ਸੁੱਖ ਹੋਵੇ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸੱਦਾਂ ਤੇ ਹਲਵਾਰਵੀ ਆਵੇ ਨਾ! ਉਹਨੇ ਨਾ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਵੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਪਿੱਛੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਉਸ ਨੇ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦਾ, “ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਹੋਣ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ! ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਏ।”

ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ। ਉਹਨੂੰ ‘ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰੱਖਣ’ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ‘ਬੰਦਿਆਂ’ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗਿਣਿਆ।

ਮੈਂ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ਸਾਂ। ਹਲਵਾਰਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੁਣ ਦੋਸਤੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ‘ਸੰਪਾਦਕੀ’ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦੇਣ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਵੀ ਉਹਦੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਘੋਖਵੀਂ

ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗਾ। ਉਹ ਸਚਮੁਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਜਿਹਦੀਆਂ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਹਰੀਆਂ ਚੁਗਦੀਆਂ ਸਨ, ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਲਈ ਕੀ ਅਰਥ ਰੱਖਦਾ ਸਾਂ! ਅਹੁ ਦੂਰ ਹੋਂਦ ‘ਤੇ ਵੱਸਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਆਮ ਜਿਹਾ ਲੇਖਕ!

ਉਹਨੇ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਰੁਧ ਆਪਣੀ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨਿੰਦਕ ਕੋਲੋਂ ਲਿਖਵਾਇਆ। ਸਾਡੀ ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਪੀਚਦੀ ਸਾਂਝ ਸੀ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਇਕ-ਦੋ ਵਾਰ ਤਾਂ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਮਹਿਫਿਲ ਜਮਾਉਂਦੇ ਹੀ ਸਾਂ। ਇਹ ਹਲਵਾਰਵੀ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ? ਆਪਣੇ ਯਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ? ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ, ਮੇਰੀ ਗ਼ੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਫਲਾਣੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲੱਗ ਗਿਆ।

ਇਕ ਵਾਰ ਪਟਿਆਲੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ‘ਤੇ ਮੈਂ ਤੇ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ‘ਕੱਠੇ ਗਏ। ਉਹਨੂੰ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫਿਰਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, “ਕੀ ਗੱਲ, ਹਲਵਾਰਵੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਐ? ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ, ਐਥੇ ਫਿਰਦਾ ਹੋਣੈ ਰਘਬੀਰ ਨਾਲ।”

ਮੇਰੇ ਲਈ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਬਾਰਬਰ ਸਨ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧਿਰ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਹੀ ਰਾਤ ਕਿਉਂ ਨਹਿਰਦਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਵੀ ਉਥੇ ਹੀ ਨਹਿਰਦਾ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹਲਵਾਰਵੀ ਹੁਰੀਂ ਦੋਵੇਂ ਜੀਅ ਵੀ ਉਥੇ ਹੀ ਆ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੱਕ ਹਾਸਾ-ਠੱਠਾ ਤੇ ਗੱਪ-ਗਿਆਨ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਘਰ ਹਲਵਾਰਵੀ ਦਾ ਵੀ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਹੀ ਘਰ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਇਹ ਫ਼ਰਕ ਕਿਉਂ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ! ਕੋਈ ਅੰਦਰਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗੀ; ਪਰ ਨਾ ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਸਨ ਤੇ ਨਾ ਮੈਂ ਪੁੱਛਦਾ ਸਾਂ। ਉਸ ਉਹਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਣ ਮੈਂ ਕਦੀ-ਕਦੀ ਹਲਵਾਰਵੀ ਕੋਲ ਵੀ ਰਾਤ ਕੱਟ ਲੈਂਦਾ। ਇਕ ਰਾਤ ਮੈਂ ਉਹਦੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਆਪਸ ਵਿਚ

ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁਧ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਸੱਚਾਈ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈ। ਉਹ ਆਪ ਈ ਕਹਿੰਦਾ, “ਉਹਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਝਟਕਾ ਲਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।”

ਇਹ ਝਟਕਾ ਇਕ ਵਾਰ ਉਹਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਉਹਦਾ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਸੇ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਇਕ ਬੰਦੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਕਾਲਮ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਟਿੱਪਣੀ ਛਾਪ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਹੀ ਨਾ ਚਾਹਿਆ। ਲੋੜ ਈ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੁਣ ਹਲਵਾਰਵੀ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਖਬਾਰ ਤੇ ਸੰਪਾਦਕ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵਿਖਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ।

ਮੈਂ ਵੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵਿੱਥ ਸਿਰਜਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਅਖਬਾਰ ਤੇ ਉਹਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਤੋਂ ਕੀ ਲੈਣਾ ਸੀ! ਦੋਸਤ ਤਾਂ ਉਹ ਮੇਰਾ ਸੀ ਹੀ ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਹੁਣ ਇਸ ਦੋਸਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣੋਂ ਹਟ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸਾਂ!

ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਉਹਦੀ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ‘ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ’ ਦਾ ਇਨਾਮ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣੋਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਨਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੜਾ ‘ਆਪਣੇ ਬੰਦੇ’ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਪੁਆ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਪਿਛੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰਾਹੀਂ ਅੰਦਰ ਹੋਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਹਰ ਆ ਹੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਸਾਲ ‘ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ’ ਲਈ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ; ਮੇਰੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ਲਗਭਗ ਸਰਬ-ਸੰਮਤੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਚਨਚੇਤ ਮੇਰਾ ਹੀ ਬਹੁਤ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਹਰਭਜਨ ਹਲਵਾਰਵੀ ਉਠ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ, “ਵਰਿਆਮ ਦਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਇਨਾਮ ਲਈ ਬੜਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ। ਵਰਿਆਮ ਨੇ ਤਾਂ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਇਨਾਮ ਲੈਣੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੇ ਇਨਾਮ! ਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਇਨਾਮ ਲੈਣ ਲਈ ਬੜੀ ਉਮਰ ਪਈ ਹੈ ਪਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ ਬੜੇ ਹੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਣਗੋਲਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਜੇ ਆਪਾਂ ਇਹ ਇਨਾਮ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਦਈਏ! ਵਰਿਆਮ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਦਿਆਂਗੇ।” ਬੋਰਡ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਤੇ ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਉਸ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਮਾਇਤੀ ਤਾਂ ਹਲਵਾਰਵੀ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ! ਜੇ ਉਹ ਮੇਰੀ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਸੀ ਤਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ! ਤੇ ਇਨਾਮ ਵਿਰਦੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਕਿਹੜਾ ਰਾਜਾ ਤੇ ਕਿਹੜੀ ਪਰਜਾ! ਮੈਨੂੰ ਇਨਾਮ ਕਿਸ ਨੇ ਦੇਣਾ ਸੀ! ਖਿਸਕਦਾ-ਖਿਸਕਦਾ ਇਹ ਇਨਾਮ ਮੈਨੂੰ 2003 ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ।

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਹਲਵਾਰਵੀ ਦੇ ਨਿਰਣੈ ਬਾਰੇ ਜੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਕੇ ਆਖਾਂ, ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ, ਮੇਰੀ ਰਾਇ ਹੈ

ਕਿ ਵਿਰਦੀ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁਚ ਅਣਗੋਲਿਆਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਫ਼ੈਂਟਸੀ ਵਿਧਾ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਯਥਾਰਥ ਦੀ ਧਰਾਤਲ ‘ਤੇ ਤਿੱਖੇ ਵਿਅੰਗ ਵਾਲੀ ਮੁੱਲਵਾਨ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣ ਕਰ ਕੇ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਵੀ ਸੀ। ਉਮਰ ਤੇ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਇਸ ਇਨਾਮ ‘ਤੇ ਉਹਦਾ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਬੰਦਾ

‘ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ’ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਹਰਭਜਨ ਹਲਵਾਰਵੀ।

‘ਨਿਰਪੱਖ’ ਹੁੰਦਾ ਕਿੱਥੇ ਹੈ! ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਪਰਵਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਖਲਿਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਮਿੱਤਰ ਹੀ ਮਿਲਦੇ ਇਨਾਮ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਵੰਝ ਮਾਰ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਮੇਰੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਇਕਮੱਤ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਜੋੜ ਲਿਆ।

ਉਹ ਵੀ ਦਿਨ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਲੰਮੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖਦਾ ਸੀ। ਕਾਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਵਰੁਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਮਿਲਣ ਉਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਕਮਰੇ ਦੀ ਨੁਕਰੇ ਪਏ ਟੈਲੀਫੋਨ ਤੱਕ ਜਾ ਕੇ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ ਮਿਲਾਉਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਇੰਨੀ ਖੋਚਲ ਵੀ ਨਾ ਕਰਦੇ। ਫ਼ੋਨ ਵੀ ਝਨਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕੰਢਾ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਂਝੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗੇ ਦੋਸਤ ਹੀ ਸਾਂ।

ਇਕ ਦਿਨ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਕਹਿੰਦੀ, “ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਐਵੇਂ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਦੀ ਆਕੜ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਓ। ਭਲਾ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਨਹੀਂ ਉਹਨੂੰ ਫ਼ੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ? ਉਹਨੂੰ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਕਰ ਕੇ ਟੈਮ ਨਾ ਮਿਲਦਾ ਹੋਵੇ। ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸਾਂਝਾਂ ਫੋਕੀ ਆਕੜ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ।”

ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਕਿਸੇ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਉਹ ਸਦਾ ਮੇਰੀ ਵਾਧੂ ਦੀ ਹਉਮੈ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਖਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਭਾਵੇਂ ਅਗਲੇ ਦਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਹ ਮੇਰੀ ਹਉਮੈ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਆਈ ਤ੍ਰੇੜ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੰਨਦੀ ਹੈ।

“ਭਲੀਏ ਲੋਕੇ! ਉਹ ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ ਏ। ਮੇਰੀ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕਾਹਦੀ ਆਕੜ! ਉਹਨੂੰ ਮੇਰੀ

ਕੀ ਲੋੜ ਏ? ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਚੁੱਪ ਆਂ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਨਾ ਸਮਝੇ ਕਿ ਮੈਂ ਉਹਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਕਰ ਕੇ ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਭੱਜਾ ਫਿਰਦਾ। ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸਾਂਝਾਂ ਤੇ ਦੋਸਤੀ ਨੂੰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਿਆ, ਉਹ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ?”

“ਲੈ ਇਹ ਕੀ ਗੱਲ ਹੋਈ! ਜੇ ਵੱਡਾ ਏ ਤਾਂ ਹੈਗਾ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਈ ਨਾ। ਉਹ ਨਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਨਾਉਂਦਾ ਤਾਂ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਨਾ ਆਉਂਦੇ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਪਿੰਡ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ। ਪਿੰਡੋਂ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਬਦਲੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੈਕਟਰੀ ਕੋਲ ਭੱਜਾ ਗਿਆ ਸੀ।”

ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਕਦੇ ਮੁਕਰਦਾ ਸਾਂ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਸਿਖਰਲੇ ਦਿਨ ਸਨ। ਲਾਇਲਪੁਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਂਝੇ ਮਿੱਤਰ ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਈ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਮੈਂ ਕੋਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਨਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਨਾ ਛੱਡਣ ਦਾ ਮਨ ਹੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਢੇਸੀ ਨੇ ਹਲਵਾਰਵੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝਾਵੇ। ਹਲਵਾਰਵੀ ਤੇ ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਗੁਰਪਿੰਦਰ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਸੁਰ ਸਿੰਘ ਜਾ ਪੁੱਜੇ। ਇਹ ਦਿਨ ਸਨ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਰੋਜ਼ ਈ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਖੜਾਕ ਸੁਣਦਾ ਸੀ। ਸਵੇਰੇ ਜੰਗਲ ਪਾਣੀ ਗਿਆ ਉਹਦਾ ਡਾਰਾਈਵਰ ਸਾਰੇ ਸਾਹ ਭੱਜਾ ਆਇਆ। ਕਹਿੰਦਾ, “ਸਾਬੂ ਜੀ! ਮਾਰੇ ਗਏ ਸੀ। ਬਾਹਰ ਤਾਂ ਗੋਲੀ ਚੱਲ ਗਈ।”

ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਖੜਾਕ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਸੀ।

“ਲੈ ਵੇਖ ਲੈ। ਤੂੰ ਏਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪ ਮਰਨਾ ਤੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਮਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੈ।”

ਉਹਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਮਰਦਾ-ਮਰਦਾ ਬਚਿਆ ਸੀ।

ਮੈਂ ਹੱਸ ਪਿਆ, “ਗੋਲੀ ਤਾਂ ਏਥੇ ਰੋਜ਼ ਚੱਲਦੀ ਏ। ਕਦੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵੱਲੋਂ, ਕਦੀ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਵੱਲੋਂ।”

“ਓ ਭਾਈ! ਜਲੰਧਰ ਚਲਾ ਜਾਏਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਰੋਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਸਾ ਮੁੱਕੂ। ਉਸ ਅਗਲੇਰੇ ਸਾਲ ਰੂਪ ਨੇ ਦਸਵੀਂ ਕਰ ਜਾਣੀ ਏ। ਪਿੱਛੇ ਸੁਪਨ ਮੱਢਿਆ ‘ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਆਉਂਦੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪਿੰਡ ‘ਚ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ। ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਤਾਂ ਕਰਾਉਣਾ ਪੈਣਾ। ਜਲੰਧਰ ਚਲਿਆ ਜਾਏਗਾ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਵੀ ਸਹੂਲਤ ਰਹੂ।”

ਮੈਂ ਸੱਚਾ ਬਹਾਨਾ ਲਾਇਆ, “ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਦੇ ਕੇ ਜਲੀਲ ਹੋ ਕੇ ਵੇਖ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਤਰਲੇ ਕਰਨੇ।”

“ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਆਖੀਂ। ਇਹ ਸਾਡੇ ‘ਤੇ ਰਹੀ।”

ਓਦਣ ਅਸੀਂ ਪੱਟੀ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਗੁਰਪਿੰਦਰ ਘਰ ਰਹੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਪੱਟੀ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਰ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੋੜ ‘ਤੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਵਾਲਿਆਂ ਹੱਥ ਦੇ ਕੇ ਰੋਕ ਲਿਆ।

“ਕੌਨ ਹੈ ਆਪ? ਕਹਾਂ ਸੇ ਆਏ, ਔਰ ਕਹਾਂ ਜਾ ਰਹੇ ਹੈ?”

ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਅਧਿਆਪਕ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਕੇ ‘ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ’ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਵਜੋਂ ਹਲਵਾਰਵੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੱਸੀ।

“ਨਹੀਂ; ਆਪ ਹੈ ਕੌਨ?”

“ਇਨਹੋਂ ਨੇ ਬੜਾਇਆ ਤੇ ਹੈ।” ਹਲਵਾਰਵੀ

ਪਤਨੀ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਅਤੇ ਬੇਟੇ ਅਸੀਮ ਨਾਲ ਹਰਭਜਨ ਹਲਵਾਰਵੀ।

ਨੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੁਹਰਾਈ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਾ ਹੋਇਆ।

“ਬਾਹਰ ਆਈਏ। ਹਮ ਪੁਛ ਰਹੇ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਕੌਨ ਹੈ। ਆਪ ਔਰ ਈ ਬਾਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੈ। ਉਧਰ ਗੋਲੀ ਚਲ ਗਈ ਹੈ। ਹਮ ਆਪ ਕੋ ਅਰੈਸਟ ਭੀ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ। ਗੋਲੀ ਚਲੀ ਹੈ।”

ਸਾਨੂੰ ਸਮਝ ਨਾ ਆਵੇ ਕਿ ਜਾਨਣਾ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਕੈਸੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਵਾਹ ਪੈ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਸੋਚ ਕੇ ਹਲਵਾਰਵੀ ਬੋਲਿਆ, “ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਹਰਭਜਨ ਹਲਵਾਰਵੀ ਹੈ।”

“ਤੇ ਐਸਾ ਕਹੀਏ ਨਾ! ਹਰਭਜਨ ਹਲ ਹਲ? ਕਿਆ ਬੋਲਾ, ਹਰਭਜਨ ਹਲ ਹਲ?”

“ਹਾਂ ਜੀ!” ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਨਰਮੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ। “ਤੇ ਜਾਈਏ।”

ਕੋਭੀ ਹਾਸੋਹੀਣੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਉਹ ਜਿਵੇਂ ‘ਹਰਭਜਨ ਹਲ ਹਲ’ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਤਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਖ਼ਬਾਰ ਤੇ ਉਹਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਕਾਰ ਤੋਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਹੱਸਦਿਆਂ ਹਲਵਾਰਵੀ ਕਹਿੰਦਾ, “ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਤੇ ਬੇਦਲੀਲੇ ਬੰਦੇ ਜਦੋਂ ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਸਮਝ ਕੇ ਫੜ ਲੈਣ ਜਾਂ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦੇਣ। ਸੱਚੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਅੱਜ ਚੱਲੀ ਗੋਲੀ ਵਾਲੇ ਕੇਸ 'ਚ ਫਸਾ, ਇਹ ਤਾਂ ਅੱਜ ਚੱਲੀ ਗੋਲੀ ਵਾਲੇ ਕੁਝਿਕੀ ਵਿਚੋਂ ਤੇ ਮੰਨ ਜਾਹ ਮੇਰੀ ਗੱਲ।”

ਮੈਂ ਪਿੱਛੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਚੱਲੀ ਗੋਲੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ‘ਫਸ’ ਚੁੱਕਾ ਸਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ!

ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ।

ਪੱਟੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਮੰਡ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿਚ ਮਿਲ ਪਿਆ। ਕਹਿੰਦਾ, “ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ।”

ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਗੋਤ ‘ਚ ਨਾ ਆਈ, “ਕਾਹਦੀ ਵਧਾਈ?”

“ਸੁਣਿਐਂ ਤੁਹਾਡੀ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਕੀ ਐ।”

“ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਤੈ?”

“ਲਓ ਜੀ! ਸਭ ਨੂੰ ਪਤੈ ਇਹ ਤਾਂ।”

ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਮੰਨ ਰਿਹਾ। ਏਧਰ ਮੇਰੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ‘ਪੱਕੀ’ ਵੀ ਹੋਈ ਪਈ ਸੀ।

“ਸੁਣ ਲੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ; ਮੈਂ ਅਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ।” ਹਲਵਾਰਵੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਮੰਡ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ।

“ਨਾ ਜੀ, ਨਾ! ਅਪਲਾਈ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ। ਏਨੇ ਇੱਜ਼ਤ-ਮਾਣ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੁਲਾ ਰਹੇ ਨੇ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਕਿਹੜਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਸੀਬ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।”

ਘਰ ਵਾਪਸੀ ਤੱਕ ਹਲਵਾਰਵੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮਨਾ ਹੀ ਲਿਆ।

ਹੁਣ ਉਹ ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਕਹਿੰਦੀ, “ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਵੀ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਫ਼ੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਓ। ਸਦਾ ਏਹੋ ਸੋਚਦੇ ਓ ਕਿ ਅਗਲਾ ਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਫ਼ੋਨ ਕਰੇ। ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋਸਤੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀਆਂ। ਮੈਂ ਲੱਗੀ ਆਂ ਫੋਨ ਮਿਲਾਉਣ। ਤੁਸੀਂ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੋਉਗੀ।”

ਮੇਰੇ ਰੋਕਦਿਆਂ-ਰੋਕਦਿਆਂ ਉਹਨੇ ਹਲਵਾਰਵੀ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਨੰਬਰ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਗਿਉਂ ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਬੋਲੀ। ਹਲਵਾਰਵੀ ਘਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਜਣੀਆਂ ਸੁੱਖ-ਸਾਂਦ ਤੇ ਆਪਸੀ ਹਾਲ-ਹਵਾਲ ਪੁੱਛਦੀਆਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਫਿਰ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਕਹਿੰਦੀ, “ਬੜਾ ਚਿਰ ਹੋਇਆ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਕਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਏ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਭੈਣ-ਭੈਣਾਂ ਤਾਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਨਾ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਗੱਲ ਕਰ ਈ ਸਕਦੀਆਂ।”

ਅੱਗਿਉਂ ਜੋ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਉਹਨੇ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰਲੇ ਸਾਰੇ ਪੱਥਰ ਪਿਘਲਾ ਦਿੱਤੇ। ਕਹਿੰਦੀ, “ਭੈਣ ਜੀ! ਹਲਵਾਰਵੀ ਸਾਬੂ ਤਾਂ ਭਾ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਹਾਸੇ-ਹਾਸੇ ਵਿਚ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਓ। ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ, ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ, ਅਫਸਰ ਤੇ ਲੇਖਕ-ਚਾਖ਼ਕ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਡੁੱਲ੍ਹ ਡੁੱਲ੍ਹ ਪੈਂਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਜੋ ਰੱਬ ਨਾ ਕਰੇ, ਤੁਸੀਂ ਸੰਪਾਦਕ ਨਾ ਰਹੋ ਤਾਂ ਕੌਣ-ਕੌਣ ਨੇ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ

ਨਾਲ ਖਲੋ ਸਕਦੇ ਨੇ। ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ; ਹੈ ਇਕ ਜਣਾ ਤੇ ਉਹ ਹੈ ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ। ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡ ਜਾਵੇ, ਤਦ ਵੀ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ।”

ਤਾਂ ਮੈਂ ਹਲਵਾਰਵੀ ਲਈ ਇਹ ਕੁਝ ਸਾਂ? ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਛਿਟਕਾਰ ਪਾਈ।

ਹਲਵਾਰਵੀ ਘਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਫ਼ੋਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਉਹਨੇ ਤੁਰੰਤ ਸਾਡਾ ਨੰਬਰ ਘੁਮਾਇਆ। ਸਭ ਬਦਲੀਆਂ ਉਡ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਬੰਨ੍ਹ ਲੱਗੇ ਮੋਹ ਦੇ ਦਰਿਆ ਟੁੱਟ ਕੇ ਉਛਲ ਪਏ ਸਨ।

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਦਾ ਕਥਨ ਕਿ ‘ਰੱਬ ਨਾ ਕਰੇ, ਤੁਸੀਂ ਸੰਪਾਦਕ ਨਾ ਰਹੋ ਤਾਂ...’ ਸੱਚ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਸੰਪਾਦਕੀ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪਰ ਹਲਵਾਰਵੀ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਈ ਇਸ ਝਟਕੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹਿ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਸਹਿੰਦਾ ਆਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਵੀ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਸੀ।

“ਬੜੀ ਦਲੇਰ ਔਰਤ ਏ ਉਹ। ਆਖਦੀ ਏ, ‘ਅੱਧੀ ਖਾ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ, ਪਰ ਘਬਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ।’ ...ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦਿਲ ਵਾਲੇ ਆਂ ਪਰ ਜਦੋਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਵਰਗੀ ਔਰਤ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਕਿਵੇਂ ਡੋਲ ਸਕਦਾ ਏ।”

ਪਰ ਉਹਦੇ ਆਲੋਚਕ ਆਖਦੇ, “ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ‘ਅੱਜ ਦੀ ਆਵਾਜ਼’ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਉਹ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੋਲ ਗਿਆ ਹੈ।”

ਹਲਵਾਰਵੀ ਮੈਨੂੰ ਆਖਦਾ, “ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਮੇਰਾ ਕਿੱਤਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡਾ ਕਿੱਤਾ ਤੁਹਾਡੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੁੰਦਾ ਐ। ਜਿਵੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨਾ ਰੋਜ਼ੀ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਹੈ। ਕਿੰਨੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ‘ਅਗਾਂਹਵਧੂ’ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਪਰ ਕਰਦੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਨੇ। ਓਸੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਿਹਨੂੰ ਉਹ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਓਸੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਿਲੇਬਸ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਤਖ਼ਤਾ ਪਲਟਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, ‘ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੇਚ ਰਹੇ ਆਂ, ਜ਼ਮੀਰ ਨਹੀਂ।’ ਮੈਂ ਵੀ ਤਾਂ ਏਥੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੇਚ ਰਿਹਾ, ਜ਼ਮੀਰ ਨਹੀਂ ਦੇਚ ਦਿੱਤੀ। ਨਾਲੇ ਇੰਜ ਮੈਂ ਦੂਜੀ ਪਿਰ ਦਾ ਟ੍ਰਿਸਟੀਕੋਣ ਵੀ ਸਮਝ ਰਿਹਾ ਤੇ ਖੁਦ ਵੀ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਇਆਂ।”

‘ਅੱਜ ਦੀ ਆਵਾਜ਼’ ਵਿਚ ਆਇਆ ਤਾਂ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਹ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਸਾਡੇ ਘਰ ਹੀ ਠਹਿਰਿਆ। ਜਦੋਂ ਰਾਤ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਹੋ ਵੀ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਦਿਨ ਰਾਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੀ ਖਾਂਦਾ। ਸੁਪਨਦੀਪ ਉਹਨੂੰ ਸ਼ਾਮੀ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਘਰ ਲੈ ਆਉਂਦਾ ਤੇ ਰੋਟੀ-ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਸੈਰ ਕਰਦੇ ਉਹਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ। ਦੁਨੀਆਂ-ਜਹਾਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ। ਬਾਹਰੋਂ ਆ ਕੇ ਕਿਸੇ ਉਹਦੀ ਖ਼ਬਰ-ਸੁਰਤ ਕੀ ਲੈਣੀ ਸੀ, ਕਦੀ ਜਲੰਧਰੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੱਕ ਉਹਨੂੰ ਮਿਲਣ ਭੱਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤਬਾਕਬਿਤ ਮਿੱਤਰ ਜਲੰਧਰ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਵੀ ਉਹਨੂੰ ਮਿਲਣ ਨਾ ਆਏ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹਦੇ ਠਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕਦੀ ਲੱਗਦਾ ਈ ਨਾ ਉਹ ਕੋਭੀ ਉਚੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਡਿਗ ਪਿਆ ਹੈ!

ਕਦੀ-ਕਦੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿੰਦਾ, “ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਈ ਹੁਣ ਲੱਗਾ ਐ।”

ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਬੇਟਾ ਸੁਪਨਦੀਪ ਹੱਸਦਾ-ਹੱਸਦਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੀ ‘ਬਲੈਕ ਲੇਬਲ’ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਲਿਆ ਰੱਖਦਾ, “ਆ ਜੋ ਅੰਕਲ! ਤਰ ਹੋ ਜੋ ਬੋਝੇ ਜਿਹੇ।”

“ਬੜਾ ਬਦਮਾਸ਼ ਏ ਤੂੰ!” ਉਹ ਹੱਸ ਕੇ ਪੈਗ ਪਾਉਂਦਾ।

ਦੋ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਹਾੜ੍ਹੇ ਲੈਂਦਾ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਬਹੁਤੀ ਪੀਣ ਦਾ ਲਾਲਚ ਨਾ ਕਰਦਾ। ਫਿਰ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਬੈਠ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦਾ। ਘਰ ਵਾਲੀ ਰਸੋਈ ਦਾ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਕੇ ਭਾਂਡੇ-ਟੀਡੋ ਪੈਣ, ਸਾਂਭਣ ਦੇ ਕੰਮ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ। ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਹਲਵਾਰਵੀ ਕੋਲ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ। ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਹਾਣੀਆਂ ਵਾਂਗ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾ ਹੋ ਕੇ ਗੱਪਾਂ ਮਾਰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਲਦੇ ਮਿਲਦੇ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਬੱਚਾ ਬਣ ਕੇ ਨਿੱਕੀਆਂ-

ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਠਹਾਕੇ ਲਾਉਂਦਾ। ਵਿਚ-ਵਿਚ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ‘ਚੋਂ ਕਸ਼ੀਦ ਕੀਤੇ ਅਨੁਭਵ ਤੇ ਨਿਚੋੜ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਾ। ਸੁਪਨਦੀਪ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਰਾਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨੂੰ ਮਸ਼ਵਰੇ ਦਿੰਦਾ। ਸੁਪਨਦੀਪ ਉਸ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਂ ਵਾਂਗ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ। ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਫੇਰੀ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਾ। ਉਹਦੀਆਂ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਹਲਵਾਰਵੀ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ।

ਰਸੋਈ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਤੋਂ ਮਾਂ ਵਿਹਲੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਧੀਆਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਸੌਣ ਚਲੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਪਰ ਸਾਡੀ ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਮਹਿਫਿਲ ਦੇਰ ਤੱਕ ਚੱਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਸੁਪਨ ਰੌਅ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, “ਅੰਕਲ ਮੈਂ ਓਥੇ ਦੇ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪੋਲੈਂਡ ਤੋਂ ਆਈ ਕੁਝੀ ਅਲੀਜ਼ਾ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਭੂਰੇ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲੀ ਗੋਭਲੀ ਜਿਹੀ ਸੋਹਣੀ ਕੁਝੀ। ਸਾਰੇ ਉਹਨੂੰ ਆਨੇ-ਬਹਾਨੇ ਵਿੰਹਦੇ, ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਕਦੀ-ਕਦੀ ਉਹ ਲੰਘਦੀ ਆਉਂਦੀ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਸਮਾਈਲ ਸੁੱਟਦੀ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਟੁੱਟੀ ਫੁੱਟੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਚ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਲੰਚ ਟਾਈਮ ਵੇਲੇ ਉਹ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਸ਼ੁਗਲ-ਸ਼ੁਗਲ 'ਚ ਪੁੱਛਿਆ, “ਅਲੀਜ਼ਾ! ਭੂ ਯੂ ਲਾਈਕ ਮੀ?” ਕਹਿੰਦੀ, “ਯਾ! ਆਈ ਲਾਈਕ ਯੂ।” ਮੈਂ ਗੱਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਈ, “ਹੈਵ ਯੂ ਐਨੀ ਬੁਆਇ ਫਰੈਂਡ ਇਨ ਪੋਲੈਂਡ?” ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਕਹਿੰਦੀ, “ਨੋ!” ਮੈਂ ਬੋਝਾ ਅੱਗੇ ਵਧ ਗਿਆ,

ਹਰਭਜਨ ਹਲਵਾਰਵੀ ਡਾ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਜਣਾ, ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ।

“ਅਲੀਜ਼ਾ! ਆਈ ਲਵ ਯੂ। ਭੂ ਯੂ ਲਵ ਮੀ?” ਅੱਗੋਂ ਓਦਾਂ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੀ ਕਹਿੰਦੀ, “ਓ ਨੋ।” ਮੈਂ ਜ਼ਿਦ ਕੀਤੀ, “ਬੱਟ ਵਾਇ?” ਤੁਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਦੂਜੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵੱਲ ਹੱਥ ਕਰ ਕੇ ਆਖਣ ਲੱਗੀ, “ਬੀਕਿੰਜ਼ ਐਵਰੀਬਡੀ ਸੇਜ਼ ਇਟ ਟੂ ਮੀ।” ਮੈਂ ਹੱਸ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਬੱਟ ਮਾਈ ਲਵ ਇਜ਼ ਟਰੂਆ।” ਉਹ ਹੱਸੀ, “ਦਿਸ ਇਜ਼ ਯੂਅਰ ਪਰੋਬਲਮ।” ਮੈਂ ਕਿਹਾ, “ਨਹੀਂ, ਦਿਸ ਇਜ਼ ਅੰਦਰ ਪਰੋਬਲਮ।” ਉਹ ਖਿੜਖਿੜਾ ਕੇ ਹੱਸ ਪਈ, “ਨੋ, ਦਿਸ ਇਜ਼ ਯੂਅਰ ਪਰੋਬਲਮ; ਐਂਡ ਵੈਰੀ ਬਿੰਗ ਪਰੋਬਲਮ।”

ਹਲਵਾਰਵੀ ਸਦਾ ਬਹਾਰ ਹਾਸੀ ਹੱਸਿਆ। “ਸੁਪਨ, ਤੇਰੇ ਅੰਕਲ ਨੂੰ ਵੀ ਤੇਰੇ ਵਾਂਗ ‘ਵੈਰੀ ਬਿੰਗ ਪਰੋਬਲਮ’ ਦਾ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।”

ਹਲਵਾਰਵੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੀ ਘੂਰੀ ਵੱਟੀ ਕਿ ਅਗਾਂਹ ਕੁਝ ਹੋਰ ਭੇਤ ਨਾ ਨਸ਼ਰ ਕਰ ਦੇਵਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਏਨੇ ਵਿਚ ਸੁਪਨ ਖਿੜਖਿੜਾ ਕੇ ਹੱਸਿਆ ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ, “ਅੰਕਲ! ਫਿਰ ਮਿਲਾਓ ਹੱਥ।”

ਸੁਪਨ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਕੇ ਹਲਵਾਰਵੀ ਸਦਾ ਬਹਾਰ ਹਾਸੀ ਹੱਸਿਆ, “ਬੜਾ ਬਦਮਾਸ਼ ਏ ਤੂੰ।”

ਫਿਰ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, “ਸੁਪਨ! ਤੂੰ ਇਹ ਲਿਖਦਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਭ ਕੁਝ। ਮੈਂ ਛਾਪਾਂਗਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ।”

“ਪਰ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਮੇਤ।” ਸੁਪਨ ਨੇ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ।

“ਠੀਕ ਏ, ਪਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਛੇ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ।”

ਦੇਵਾਂ ਨੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਮੰਨ ਲਈ। ਸੁਪਨ ਦਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ‘ਅੱਜ ਦੀ ਆਵਾਜ਼’ ਵਿਚ ਛਪਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਹਰ ਸ਼ਾਮ ਹਲਵਾਰਵੀ ਸੁਪਨ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਲਿਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ। ਇੰਜ ਸੁਪਨ ਦਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਕਿਤਾਬੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀ ਛਪ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ‘ਜਾਣੇ-ਅਣਜਾਣੇ

ਸਫ਼ਰ’ ਵੀ ਹਲਵਾਰਵੀ ਨੇ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ-ਬੰਧ ਵੀ ਉਹਨੇ ਹੀ ਲਿਖਿਆ।

ਸੁਪਨਦੀਪ ਅੰਦਰ ਲੁਕੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਕੇ ਉਹਦੀ ਪਤਿਭਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰਾਹ ਦੱਸਣ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਸਿਆਣਪ ਤੇ ਦੂਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਸੀ। ਉਹ ਆਖਦਾ, “ਇਸ ਮੁੰਡੇ ਵਿਚ ਬੜੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੇ। ਇਹ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਰਾਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਰਲੋਮੱਛੀ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਇਹਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਤੋਂ ਡਰੋ ਨਾ ... ਇਹਨੂੰ ਸਮਝੋ।”

ਹੁਣ ਉਹ ਕਦੀ-ਕਦੀ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਸਮਤ ਬਦਲ ਜਾਣ ਦੀ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਵੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਸੰਕਟ ਸਮੇਂ ਕਈ ਵਾਰ ਬੰਦੇ ਦੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਦੀ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਸੱਚ ਨਿਕਲੀ। ਉਹਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ‘ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ’ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਦਾ ਸੱਦਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਧੌਣੇ ਧੌਣੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਣੀ ਪਈ ਸੀ। ਸੰਗਮਰਮਰ 'ਤੇ ਚਿਪਕਿਆ ਚਿੱਕੜ ਸੁੱਕ ਕੇ ਝੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਸਹਿਜ ਹੋ ਕੇ ਵਿਚਰਨ ਲੱਗਾ। ਸੱਚੀਆਂ ਝੂਠੀਆਂ ਦੋਸਤੀਆਂ ਦੀ ਉਹਨੂੰ ਪਛਾਣ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਗਵਾਚੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪਰਤ ਆਈਆਂ ਸਨ। ਬੇਟਾ ਅਸੀਮ ਵੱਡਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਪਣਾ ਘਰ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਘਰ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸੱਦਿਆ। ਅਸੀਮ ਨੇ ਸਾਜ਼ 'ਤੇ ਸੰਗੀਤਕ ਧੁਨਾਂ ਛੇੜੀਆਂ ਤਾਂ ਲੱਗਾ, ਹੁਣ ਹਲਵਾਰਵੀ ਦੀ ਰੂਹ

ਪੁਆਰ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ‘ਦੇਸ਼-ਸੇਵਕ’ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਲਈ ਮਨਾ ਲਿਆ।

ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਸੀ। ਫ਼ੋਨ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਚੌਥੇ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰੇ ਉਹਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ, “ਬੁਖਾਰ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਘਰ ਚੱਲਿਆ।”

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹਾਲ-ਚਾਲ ਜਾਣਨ ਲਈ ਫ਼ੋਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ, “ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ।”

ਤੇ ਫਿਰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਬਿਮਾਰੀ ਏਨੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣਾ ਪੈ ਗਿਆ ਏ। ਮੈਂ ਫ਼ੋਨ ਕਰ ਕੇ ਸੁੱਖ-ਸਾਂਦ ਪੁੱਛਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਅੱਗਿਉਂ ਉਹਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਅਵਤਾਰ ਨੇ ਫ਼ੋਨ ਦੁੱਕਿਆ। ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਖ਼ਬਰ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਕਾਰੀਡੋਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਤੇ ਉਹਦਾ ਪਰਿਵਾਰ; ਅਵਤਾਰ ਤੇ ਨਵਤੇਜ਼ ਵੀ ਓਥੇ ਖਲੋਤੇ ਸਨ। ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਗੂੜ੍ਹੀ ਉਦਾਸੀ। ਮਿਲਣ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਹੀ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰ ਕੇ ਮੋੜ ਰਹੇ। ਮੈਂ ਦੂਰੋਂ ਆਇਆ ਸਾਂ। ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਸਦਾ ਹੱਸਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਫੁੱਲਝੜੀ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਪੀਲੋਤਣ ਛਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦਾ ਆਲਮ। ਨਾ ਗੱਲ, ਨਾ ਬਾਤ। ਕੁਝ ਪਲ ਉਦਾਸ ਖਲੋਤਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਫਿਰ ਭਿੱਜਿਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ।

ਜਲੰਧਰੋਂ ਫ਼ੋਨ ਕਰ ਕੇ ਅਵਤਾਰ ਤੋਂ ਹਾਲ ਪੁੱਛਦਾ। ਤੀਜੇ-ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਅਵਤਾਰ ਕਹਿੰਦਾ, “ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਨਾਲੇ ਫ਼ਰਕ ਲੱਗਦੈ। ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਐ ਤੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਵੀ ਕਰਦੈ। ਹੋ ਸਕਦੈ, ਮੋੜਾ ਪੈ ਜਾਏ।”

ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਮੈਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮਿਲਣ ਲਈ ਉਡਦਾ ਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਓਦਣ ਵਾਂਗ ਹੀ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕਹਿੰਦੀ, “ਤੁਸੀਂ ਚਲੇ ਜਾਓ ਅੰਦਰ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਵੀ ਲੱਗੇ।”

ਉਹ ਤੇ ਅਵਤਾਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਗਏ। ਹਲਵਾਰਵੀ ਨੂੰ ਸਿਰਹਾਣਿਆਂ ਦੀ ਢੋਹ ਲਵਾਈ ਗਈ। ਮੈਨੂੰ ਵਿੰਗਰਾਮਾਂ ਸਾਰ ਪੀਲੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਚੌੜੀ ਮੁਸਕਾਣ ਫੈਲ ਗਈ। ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਹੱਥ ਵਧਾਇਆ। ਮੈਂ ਹੱਥ ਅੱਗੇ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਘੁੱਟ ਕੇ ਫੜ ਲਿਆ। ਦੋ-ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਲਾਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਫ਼ਿਕਰ ਕਿਉਂ ਕਰਦਾ ਏ, ਆਪਾਂ ਦੋ-ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਠੀਕ ਹੋਣੇ ਲੈ!

ਘੁੱਟੇ ਹੱਥੀਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, “ਆਪਾਂ ਲੜਨਾ ਏ ਤੇ ਸਦਾ ਵਾਂਗ ਜਿੱਤਣਾ ਵੀ ਏ।”

ਉਹ ਫਿਰ ਮੁਸਕਰਾਇਆ ਤੇ ਬਾਰੀਓਂ ਬਾਹਰ ਵਿੰਹਦਾ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, “ਵੇਖ ਵਰਿਆਮ! ਰੁਮਕਦੀ ਹਵਾ ਵਿਚ ਸਫ਼ੇਦਿਆਂ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦਾ ਨਾਚ। ਸਫ਼ੇਦਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਉਡਦੇ ਜਾਂਦੇ ਬੱਦਲ! ਇਸ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਏਹੋ ਜਿਹੀ ਜਿਉਂਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵੇਖ ਕੇ, ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਕੇ ਭਲਾ ਕਿਸ ਦਾ ਮਰਨ ਨੂੰ ਚਿੱਤ ਕਰਦੈ?”

ਪਰ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਮਰਨ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਆ ਗਈ। ਉਹਦੇ ਸਸਕਾਰ ਅਤੇ ਭੋਗ 'ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹਦੇ ਸਨੇਹੀਆਂ ਦੀ ਏਡੀ ਭੀੜ ਕਿੱਥੋਂ ਉੱਲਰ ਆਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਮਝਦਾ ਸਾਂ ਕਿ ਹਲਵਾਰਵੀ ‘ਮੇਰਾ’ ਹੀ ਹੈ; ਪਰ ਏਥੇ ਤਾਂ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕ ਉਹਦੇ ਸੇਵਕਤ ਤੁਰ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਹਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਮੌਤ ਦੇ ਗ਼ਮ ਵਿਚ ਡੁੱਬੇ ਖਲੋਤੇ ਸਨ। ਉਹਦੇ ਆਪਣੇ ਬਣ ਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੂੰਹ ਰਖਣੀ ਲਈ ਉਹਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਆਏ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਆਈਆਂ ਭੀੜਾਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹਦੀ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਕਲਾਵਾ ਕੋਡਾ ਵੱਡਾ ਸੀ। ਹੁੰਦਾ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ, ਉਹ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਕੁ ਮੁਹੱਬਤ ਅੱਗੇ ਵੀ ਪੂਰੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਡੁੱਲ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਸੱਚ ਹੀ ਤਾਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ,

ਤੇਰੀ ਤੇਹ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤਾਂ ਸੀ ਇਕ ਦੋ ਬੂੰਦਾਂ ਪਾਣੀ,

ਬੱਸ ਐਵੇਂ ਹੀ ਪਿਘਲ ਗਿਆ ਸਾਂ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ।

ਹਲਵਾਰਵੀ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਿਘਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਵਾ ਅਜੇ ਵੀ ਰੁਮਕਦੀ ਸੀ। ਰੁਮਕਦੀ ਹਵਾ ਵਿਚ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਪੱਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਝੁਮ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੱਦਲ ਅਜੇ ਵੀ ਅਣਜਾਣੇ ਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਉਡਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਹਦੀ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਖ਼ਾਹਿਸ਼ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ, ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਮਾਰ ਕੇ ਬੱਦਲਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਵੜਿਆ ਸੀ। ਅਣਜਾਣੀਆਂ ਧਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ-ਜਾਨਣ ਦਾ ਉਹਨੂੰ ਅਵੱਲਾ ਸ਼ੌਕ ਜੁ ਸੀ।

(ਸਮਾਪਤ)

ਜਥੇਦਾਰ ਪੂਹਲਾ: ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਭਰੋਸਾ!

ਸਤਿਜੁਗੀ ਲੋਕ

ਇਹ 1966 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੇ ਸਾਡੇ ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ ਦੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਮਾਸਟਰ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਬਠਿੰਡੇ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਅੱਗੋਂ ਜਥੇਦਾਰ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਪੂਹਲਾ ਮਿਲ ਗਏ। ਉਹ ਕਾਫੀ ਵੱਡੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਸਨ। ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ। ਜੇ ਮੈਂ ਭੁਲਦਾ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਰਹੇ। ਸਾਡੇ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਕੁਝ ਕਰਕੇ ਦਾ

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ

ਫੋਨ: 01191-1165736868
bhullarg@gmail.com

ਫ਼ਾਸਲਾ ਸੀ। ਕੁਦਰਤੀ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਪੂਹਲਾ ਜੀ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬਬ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਗਦੇ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਤਿਹ ਬੁਲਾ ਚੁੱਪ ਕਰ ਕੇ ਬੋਤਾ ਜਿਹਾ ਪਾਸੇ ਖਲੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਗੱਲੀਂ ਲੱਗ ਗਏ।

ਉਹ ਸਨ ਤਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ। ਜਥੇਦਾਰ ਪੂਹਲਾ ਤਾਂ, ਸਾਡਾ ਹੀ ਹੈ, ਪੱਕੇ ਅਕਾਲੀ ਸਨ ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਪੱਕੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸਨ। ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਸੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵੀ ਪੱਕੇ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੀ ਸਾਂਝ ਮਿਥਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੋਚ ਨਹੀਂ। ਉਦੋਂ ਅਜੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੁਣ ਵਾਂਗ ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀਆਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਨ ਲੱਗੀ। ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਭਲੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਜੋਂ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਸੀ। ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਾਇਦ ਜਥੇਦਾਰ ਜੀ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਚੁੱਪ ਕਰ ਕੇ ਪਾਸੇ ਜਿਹੇ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿਣਾ ਠੀਕ ਨਾ ਲੱਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, “ਇਹ ਕਾਕਾ?”

ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਐਫ. ਐਸ-ਸੀ. ਕੀਤੀ ਹੋਣ

ਸਦਕਾ ਮੰਡੀ ਫੂਲ ਦੇ ਐਸ. ਡੀ. ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂਵਿਦਿਆਲਾ ਵਿਚ ਸਾਇੰਸ ਅਧਿਆਪਕ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੱਸ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਇਹ ਆਪਣੀ ਮੰਡੀ ਦੇ ਕੁਤੀਆਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹਨੇ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਚੰਗੇ ਨੰਬਰਾਂ ਨਾਲ ਐਮ.ਏ. ਕੀਤੀ ਹੈ।”

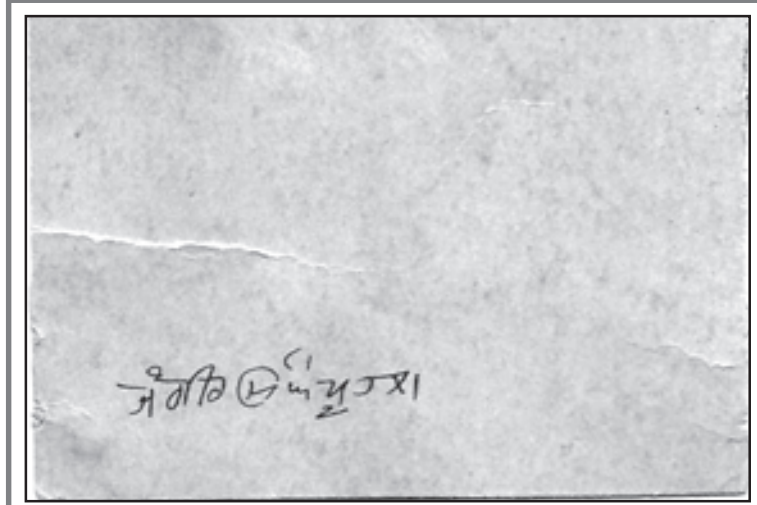
ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਮੋਢੇ ਉਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ, “ਕਾਕਾ, ਜੇ ਤੂੰ ਚੰਗੇ ਨੰਬਰਾਂ ਨਾਲ ਐਮ. ਏ. ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ? ਸੰਤ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਸਤੇ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਆ।... ਸਾਡੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰੱਖਣੇ ਨੇ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਆ ਜਾਉ। ਤੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜਣੀ ਨਾ ਭੁੱਲੀਂ।...ਭਾਈ, ਜੇ ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣਗੇ, ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਜਾਂ ਦੂਰ ਤੋਂ ਆਇਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਥੇ ਅਜੇ ਸੁਖ-ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇਖ ਕੇ ਟਿਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਣੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਬੰਦੇ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਦਰਦ ਤਾਂ ਹੋਵੇ।”

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, “ਜੀ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਆ ਜਾਵੇ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜ ਦੇਵਾਂ।”

ਸੰਤ ਜੀ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਸੰਤ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਰਬੋ-ਸਰਬਾ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਬਹੁਮਤ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਟਿਕਾਣਾ ਭਾਵੇਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬੁੱਢਾ ਜੌਹਤ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ-ਨਗਰ ਬਦਿਆਲਾ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਪਿੰਬੇ ਤੋਂ ਕੁੱਲ ਦੋ ਕੋਹ ਵਾਟ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਭਲਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚਿਰਾਂ-ਪੁਰਾਣੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਨੂੰ ਪੰਜਵੇਂ ਤਖਤ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿਵਾਈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਬ-ਗਿਆਤ ਹੈ, ਇਥੇ ਲਗਭਗ ਨੌਂ ਮਹੀਨੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰ ਕੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪਵਿੱਤਰ

ਬੀੜ ਵਿਚ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਜੋਤ ਕੇ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੁਣ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਇੰਨੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਥ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸੀ ਹੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਪੰਜਵਾਂ ਤਖਤ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਚਿਰਾਂ-ਪੁਰਾਣੀ ਸੀ।

ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਸੰਤ ਜੀ ਨੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਚਨ “ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਸਥਾਨ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਾਸ਼ੀ ਬਣੇਗਾ ਤੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਚਾਨਣ ਫੈਲਵੇਗਾ”

ਜਥੇਦਾਰ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਪੂਹਲਾ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਵਾਲਾ ਖਾਲੀ ਪੋਸਟ ਕਾਰਡ

ਉਤੇ ਫੁੱਲ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦਿਆਂ ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਕਾਸ਼ੀ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਸੰਤ ਜੀ ਦੇ ਇਸੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਦਮ ਦਾ ਫਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਉਚੀ ਵਿਦਿਆ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਜਥੇਦਾਰ ਪੂਹਲਾ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਤੇ ਦੂਰ ਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਦੇ ਨਾ ਟਿਕਣ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਨਰੋਆ ਆਧਾਰ ਸੀ। ਕਾਲਜ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵੀ ਅਜੇ ਉਸਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕੁਆਰਟਰ ਅਧੂਰੇ ਵੀ ਸਨ ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਵੀ। ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਰੇਤਲਾ ਖੇਤ ਸੀ। ਚਾਰ-ਦੀਵਾਰੀ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਤਿੰਨ ਕਮਰੀਏ ਕੁਆਰਟਰ ਦੇ ਰਸੋਈ-ਗੁਲਖਾਨੇ ਵਾਲੇ ਅਗਲੇ

ਦੋ ਕਮਰੇ ਵਿਆਹਿਆਂ ਲਈ ਸਨ ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਆਵਾਜਾਈ ਵਾਲਾ ਪਿਛਲਾ ਤੀਜਾ ਕਮਰਾ ਕਿਸੇ ਛੱਤੇ-ਛਾਂਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਤੀਜੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਵਲਕਾਰ ਤੇ ਫਿਲਮ-ਨਿਰਮਾਤਾ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੋਂ ਵੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਵਜੋਂ ਵਾਹਵਾ ਨਾਂ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਡਰਾਉਣੀ-ਭਜਾਉਣੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੁਆਰਟਰਾਂ ਦੇ ਅੱਗੋਂ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਭੀਤਾ ਜਿਹਾ ਰਾਹ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਹ ਦੇ ਪਾਰ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਸੀ। ਵੱਡਾ ਪਿੰਡ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਚਿਤਾ ਬਲਦੀ ਹੀ

ਲੱਗ ਗਿਆ। ਇੰਟਰਵਿਊ ਵੇਲੇ ਜਥੇਦਾਰ ਪੂਹਲਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਹ ਕਾਲਜ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਸਨ। ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਮਿਲ ਗਏ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ, “ਕਾਕਾ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਤਾਂ ਨਹੀਂ? ਜੇ ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ ਹੋਵੇ, ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਸੰਗੀ ਨਾ।” ਮੈਂ ਕਿਹਾ, “ਨਹੀਂ ਜੀ, ਸਭ ਠੀਕ ਹੈ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਇਕਦਮ ਕੋਈ ਖਿਆਲ ਆਇਆ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਕਾਕਾ, ਤੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਲੋੜ ਪਵੇ, ਮੈਂ ਕੀ ਪਤਾ, ਕਿਥੇ ਹੋਵਾਂ। ਪਿੰਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ! ਮੈਂ ਇਕ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ...”

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੈਗ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨਵਾਂ ਪੋਸਟ ਕਾਰਡ ਕੱਢਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਬੋਲੇ, “ਲੈ ਇਹ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖ। ਜੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਾਹਿਬ ਤਾਈਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੋਵੇ ਤੇ ਮੈਥੋਂ ਕਹਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਕਾਰਡ ਲਿਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਡਾਕ ਵਿਚ ਪਾ ਦੇਈਂ। ਜੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਣਗੇ, ਮੈਂ ਕਹਿ ਦੇਵਾਂ, ਹਾਂ, ਮੈਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।”

ਉਹ ਮੇਰਾ ਮੋਢਾ ਬਾਪਤ ਕੇ ਤੁਰ ਗਏ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਸ ਭਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਮੈਂ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਮੇਰਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ ਨਾ ਹੋਵੇ! ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਕੋਰੇ ਕਾਰਡ ਨੂੰ ਉਲਟ-ਪਲਟ ਕੇ ਦੇਖਣ ਲੱਗਿਆ। ਕੋਈ ਨਿਰਮਲ-ਚਿੱਤ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਇਕ ਅਣਜਾਣੇ ਬੰਦੇ ਉਤੇ ਇਉਂ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਏਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਚਾਹਾਂ, ਕਾਰਡ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਆਪ ਭਰੋਸੇਜੋਗ ਸੱਜਣ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੂਲ ਚੰਗਿਆਈ ਵਿਚ ਅਡੋਲ ਭਰੋਸਾ ਸੀ। ਜੇ ਉਹ ਆਪ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਚਿਤਵਦੇ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤੋੜਦੇ, ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੁਰਾ ਕਿਉਂ ਚਿਤਵੇਗਾ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਿਉਂ ਤੋੜੇਗਾ! ਅੱਜ ਦੇ ਗੰਧਲੇ ਹੋਏ ਸਮਾਜਕ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਭਰੋਸਾ ਡੋਲਣ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਜਥੇਦਾਰ ਪੂਹਲਾ ਦਾ ਕਾਰਡ ਕੱਢ ਕੇ ਨਿਹਾਰਨ ਲਗਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਬੜੇ ਅਦਬ ਨਾਲ ਇਕ ਅਮੋਲ ਵਸਤੂ ਵਜੋਂ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉਤਸਵ, ਰਾਹੁਲ ਤੇ ਨੀਲੋਫਰ

2012 ਤੋਂ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਕਸਬੇ ਕਸੌਲੀ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਹੋਇਆ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉਤਸਵ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਹਸਤੀ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਫਸਾਨਾ ਨਿਗਾਰੀ ਤੇ ਦਾਸਤਾਨ ਗੋਈ ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਪਨਾ ਕੇ ਵਿਉਂਤਿਆ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਵਾਲਾ ਤੀਜਾ ਉਤਸਵ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਲਾਸ਼ਾਨੀ ਸੀ। ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪਹਿਲਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਰੋਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਨਪਸੰਦ ਖਾਣਾ-ਪੀਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਾਸੀ ਮਜ਼ਾਕ ਤੇ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਸਾਂਝ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਹਾ। ਇਥੇ ਪਹਿਲੇ ਸੰਸਾਰ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਰੁਝਾਨ ਉਤੇ ਵੀ ਨਿੱਠ ਕੇ ਚਰਚਾ ਹੋਈ।

ਕਿਸ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਤੇ ਕਦੋਂ ਕਿਹਾ ਵਿਚ ਉਲਝਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨਾਂ, ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੇਣਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਸਲਮਾਨ ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਤੇ ਮਨੀ ਸ਼ੰਕਰ ਅਈਅਰ ਵਰਗੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਬਰਾਇਨ ਮੈਕਾਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬੇਟੀ ਦਮਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ੋਭਾ ਡੇਅ, ਬੱਚੀ ਕਰਕਾਰੀਆ, ਗੀਤਾ ਹਰੀਹਰਨ, ਉਪਮਨਯੂ ਚੈਟਰਜੀ, ਮੰਜੂ ਕਪੂਰ, ਜੈਸ਼ੀ ਮਿਸ਼ਰਾ,

ਅਲਕਾ ਪਾਡੇ, ਹਰੀਸ਼ ਢਿੱਲੋਂ, ਸੁਨੀਲ ਸੇਠੀ, ਬੀਨਾ ਰੋਮਾਨੀ- ਬੜੇ ਲੋਕ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਰੰਗ ਮੰਚ ਦੀ ਉਘੀ ਹਸਤੀ ਮਦੀਹਾ ਗੌਹਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ‘ਭਾਉ’ ਦੇ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਜਮਾਤੀ ਸਰਤਾਜ ਅਜੀਜ਼ ਦੀ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਬੇਟੀ ਪੂਨਮ ਅਯੂਬ ਤੇ ਉਘਾ ਟਿਪਣੀਕਾਰ ਆਸਿਫ ਨੂਰਾਨੀ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਫਕੀਰ ਐਜਾਜ਼ਦੀਨ ਦੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨੌਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਹ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਤੋਂ ਇਕ ਸਪਤਾਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਮਿਲਣੀ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਡਾਲੀ ਵਾਲੇ ਘਰ ਤੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੇਜ ਜਤਾਇਆ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਜਾਜ਼ਦੀਨ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਅਸਥੀਆਂ ਵਾਲੀ ਰਾਖ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਹਡਾਲੀ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਨੇ ਹਡਾਲੀ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪੱਥਰ ਲਗਾਉਣ ਸਮੇਂ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸੀਮਿੰਟ ਵਿਚ ਰਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕਸੌਲੀ ਵਾਲੇ ਉਤਸਵ ਸਮੇਂ ਉਹ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਦੇ ਹਡਾਲੀ ਵਾਲੇ ਢੰਗ ਵਿਚ ਘਰ ਦੀ ਇੱਕ ਹਿੱਟ ਗਹਿਣਿਆਂ ਵਾਲੇ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਲਿਆਇਆ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਭਰੀ ਮਹਿਫਿਲ ‘ਚ ਰਾਹੁਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਉਤਸਵ ‘ਚ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ। ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈਆਂ ਨਵੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਅਧੀ ਦਰਜਨ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨਾਲ ਲੇਖਕ ਬਣੀਆਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਂਜ ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੁਸਤਕ ਰਾਹੁਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੀ। ‘ਦੰਦ ਕਥਾ’ ਬਣਿਆ ਖੁਸ਼ਵੰਤ

ਸਿੰਘ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ਾਂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਤਿੰਨ ਦਰਜਨ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਲੇਖ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਰਾਹੁਲ ਦਾ ਆਪਣਾ ਲੇਖ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੇ ਸੋਮੇ ਉਭਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਰਾਹੁਲ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਗੁੱਡੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਚੜ੍ਹੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਲਸਟ੍ਰੇਟਡ ਵੀਕਲੀ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਬਣਿਆ। ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਉਹਦੇ ਵਲੋਂ

ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ

ਚਿੱਠੀਆਂ ਤੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪੋਸਟ ਕਾਰਡ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੀ ਹਰ ਪੁਸਤਕ ਤੇ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਉਤਰ ਪੋਸਟ ਕਾਰਡ ਉਤੇ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਤਰ ਅਤਿਅੰਤ ਸੰਖੇਪ ਇਕ ਦੋ ਸਤਰਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਤਿੱਖਾ ਤੇ ਤੌੜਵਾਂ। ਰਾਹੁਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਲਤੀਫੇ ਛਾਪਣ ਤੋਂ

ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਤਿੰਨ ਸਬਦਾਂ ਦਾ ਉਤਰ ‘ਗੋ ਟੂ ਹੈਲ’ ਭਾਵ ‘ਢੋਠੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਪਵੇ’ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਵੀ ਇੱਕ ਟੋਟਕਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਜਾਣਦਾ ਸਾਂ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵਾਲਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਤੇ ਜਨ ਸੰਚਾਰ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਮੰਗੀ ਤਦ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਪੋਸਟ ਕਾਰਡ ਉਤੇ ਇੱਕ ਹੀ ਲਾਈਨ ਲਿਖੀ, ‘ਮੈਂ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਵਜੋਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਅਧਿਆਪਨ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ’। ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ‘ਦੋਸਤੀ’ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਨੰਬਰ ਲਾ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਉਪਾਧੀ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਜੇ ਹੋਰ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਇਸ ਵਾਰੀ ਦਾ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ ਇੱਕ ਮਿੰਨੀ ਪੁਸਤਕ ਮੇਲਾ ਸੀ। ਹੋਅ ਹਾਊਸ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਸ਼ੋਕ ਚੋਪੜਾ ਨੇ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ।

ਰਾਹੁਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੋਸਤ ਨੀਲੋਫਰ ਬਿਲੀ ਮੋਰੀਆ ਨੇ ਉਤਸਵ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਵਿਚ ਉਘਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਤਾਓ ਉਤੇ ਰਾਹੁਲ ਦੀ ਮਾਂ ਕਵਲ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਬੰਧਨ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੇ ਭਾਵ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਗਹਿਣੇ ਤੇ ਹੋਰ ਕੀਮਤੀ ਵਸਤਾਂ ਨੀਲੋਫਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਨੀਲੋਫਰ ਨੇ ਵਿਆਹ ਨਾਲੋਂ ਦੋਸਤੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਾਰੇ ਗਹਿਣੇ ਜਿਉਂ ਦੇ ਤਿਉਂ ਕਵਲ ਨੂੰ ਮੋੜ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਜੇ ਨੀਲੋਫਰ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨੂੰਹ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਇੰਨੀ

ਨਿੱਕ
ਸੁੱਕ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

Sandhugulzar@yahoo.com

ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਕਿਆਫੇ ਹੀ ਲਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜੇ ਏਸ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾਸਤਾਨ ਗੋਈ ਨੇ ਸਮਾਦਤ ਹਸਨ ਮੰਟੋ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਮਿਰਜ਼ਾ ਗਾਲਿਬ ਦਾ ਗੁਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੰਟੋ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਮੱਦਾਹ ਸੀ।

ਅੰਤਿਕਾ:

(ਮਿਰਜ਼ਾ ਅਸਦ ਉਲਾ ਖਾਂ ਗਾਲਿਬ)

ਕੈਦ ਦੇ ਹਯਾਤ ਓ ਬੰਦੇ

ਗਮ ਅਸਲ ਮੇਂ ਦੋਨੋਂ ਏਕ ਹੈਂ,

ਮੌਤ ਸੇ ਪਹਿਲੇ ਆਦਮੀ

ਗਮ ਸੇ ਨਿਜਾਤ ਪਾਏ ਕਿਉਂ?

ਹਾਂ ਵਹ ਨਹੀਂ ਖੁਦਾ ਪ੍ਰਸਤ

ਜਾਓ ਵੇ ਬੇਵਫਾ ਸਹੀ,

ਜਿਸਕੋ ਹੋ ਦੀਨ ਓ ਦਿੱਲ ਅਜੀਜ਼

ਉਸ ਕੀ ਗਲੀ ਮੇਂ ਜਾਏ ਕਿਉਂ?

ਗਾਲਿਬ ਏ ਖਸਤਾ ਕੇ ਬਗ਼ੈਰ

ਕੌਨ ਸੇ ਕਾਮ ਬੰਦ ਹੈਂ!

ਰੋਈਏ ਜ਼ਾਰ ਜ਼ਾਰ ਕਿਆ?

ਕੀਜੀਏ ਹਾਏ ਹਾਏ ਕਿਉਂ?

...ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਜਾਣਦੇ ਈ ਓ ਸਰਦਾਰ ਜੀ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਏਸੇ ਰੂਟ ਉੱਤੇ ਬੱਸ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਆਂ। ਉਦੋਂ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਹ ਕੱਚਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਤੌੜ ਪੱਕੇ ਗੋਲੇ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਏ। ਉਦੋਂ ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਏ ਨਹੀਂ, ਤੇ ਬੱਸ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਲਾਟੂ ਲੱਪ, ਤੇ ਹੁਣ ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਵਾਟ ਹੀ ਕਈ ਥਾਈਂ ਲਾਟੂਆਂ ਦੀ ਝਿਲਮਿਲ, ਤੇ ਕਈ ਥਾਈਂ ਬੰਬੀਆਂ ਦੀ ਘੂਕਰ।

...ਨਾਲੇ ਬੜਾ ਵਧੀਆ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਗਿਆ ਏ। ਸਾਨੂੰ ਹੁਕਮ ਹੋ ਗਿਆ ਏ ਕਿ ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਜਾਂ ਛੁੱਟੀ ਵੇਲੇ ਘਰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਬੱਸ ਵਿਚ ਮੁਫਤ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਏ।

ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ

...ਹਾਂ, ਕਈ ਤਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕਰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ ਤੱਕ ਹੀ ਲਾਗੂ ਏ, ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਣਾ।

...ਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਜੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਕ ਜ਼ਮਾਨੇ ਤੋਂ ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਚਾੜ੍ਹ ਲੈਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸਾਂ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਮੇਰੀ ਸਾਰੀ ਰੂਟ ਉੱਤੇ ਸਹੁੰ ਖਾਣ ਨੂੰ ਇਕ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ, ਹੁਣ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਿੱਛੋਂ ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਬੜੇ ਸਕੂਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਨੇ, ਭਾਵੇਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮੇਰੇ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਪਰ ਕਈ ਡਰੈਵਰ ਬੜੇ ਅਤਥਾ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਏਸ ਕਾਨੂੰਨ ਕਰ ਕੇ ਬੱਚੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ।

...ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਆ ਗਈ। ਉਦੋਂ ਹਾਲੀਂ ਇਹ ਦੋ ਮੀਲ ਦਾ ਟੋਟਾ ਕੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਮੁਹਰਕਾ ਤਾਪ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਇਵਜ਼ੀ ਸੁਰੈਣ ਸਿੰਘ ਡਰੈਵਰ ਆਇਆ। ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਫੜੀ ਬੱਚੇ ਨੰਗੀ ਪੈਰੀਂ ਪਏ ਭੁੱਜਣ, ਪਰ ਉਹ ਪਿਉ ਦਾ ਪੁੱਤ ਬੱਸ ਹੀ ਨਾ ਰੋਕੇ। ਬਾਲ ਵੀ ਬੜੇ ਢੰਗੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੱਚੇ ਟੋਟੇ ਦੀ ਪੁਲੀ ਵਿਚੋਂ ਇੱਟਾਂ ਕੱਢ ਛੱਡੀਆਂ। ਬੜੀ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰੀ ਹੋਈ, ਪਰ ਸੁਰੈਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੱਗਿਉ ਲਈ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾ ਲਏ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਰੋਜ਼ ਬੱਸ ਰੋਕਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਜਿਸ ਸੁਰੈਣੇ ਤੋਂ ਫੰਨੇ ਖਾਂ ਅੱਡੇ ਕੰਟਰੋਲਰ ਤੁਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਹਨੂੰ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਬੰਦਾ ਬਣਾ ਲਿਆ।

...ਬਸਤੋ ਕੱਛੇ ਮਾਰੀ, ਪੈਰੋਂ ਨੰਗੇ ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਬੱਸ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਲਈਏ ਤਾਂ ਉਹ ਜਿਵੇਂ ਮਿੱਠਾ ਮਿੱਠਾ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲ ਤੱਕਦੇ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹਾਂ ਉਤਲੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੱਕ ਕੇ ਪਲ ਦੀ ਪਲ ਤਾਂ ਸੱਜਰੇ ਹੋਏ ਚਲਾਨ ਦਾ ਦੁੱਖ ਵੀ ਵਿਸਰ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਸਰ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਤਰੀਕ ਕਦੋਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਏ, ਤੇ ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਤਲਬ ਮਿਲਣ ਦੀ ਹਾਲੀ ਕੋਈ ਉਘ-ਸੁੱਘ ਨਹੀਂ। ਸਹੁੰ ਰੱਬ ਦੀ, ਕਿਸੇ ਵਧੀਆ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਵਲੈਤੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨੇ ਵੀ ਕੀ ਗਮ ਗਲਤ ਕਰਨਾ ਏ!

...ਜਦੋਂ ਦਾ ਇਹ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਿਆ ਏ, ਬੜੇ ਸਾਰੇ ਮੁੰਡੇ ਛੁੱਟੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਨਹਿਰ ਦੇ ਪੁਲ ਲਾਗੇ ਅੱਥਾਂ ਥੱਲੇ ਬਹਿ ਕੇ ਬੱਸ ਉਡੀਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਕੋਈ ਉਥੇ ਹੀ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਮਿਲੇ ਸਵਾਲ ਕੱਢਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਏ, ਕੋਈ ਘਾਹ ਉਤੇ ਬਿੰਦ ਕੁ ਟੇਢਾ ਹੋ ਲੈਂਦਾ ਏ। ਤੇ ਜਦੋਂ ਪੁਲ ਕੋਲ ਪੁੱਜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮੈਂ ਬੱਸ ਰੋਕਦਾ ਆਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਨੱਚਦੇ-ਨੱਚਦੇ ਆ ਮੇਰੇ ਦੁਆਲੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਨਾਂ ਵਾਂ, “ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਲਿਹਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹ ਰਹੇ, ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਏ, ਤੇ ਉਹਨੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਪੁੱਤਰਾਂ-ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਬੱਸ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਏ।”

...ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜੇ ਸਰਦਾਰ ਜੀ? ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖੂਬ ਲੰਘੀ ਏ, ਤੇ ਖੂਬ ਲੰਘ ਰਹੀ ਏ। ਸਾਡੇ ਕਿੱਤੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਿੱਤ ਨਵੀਂ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਏ, ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਾਹ ਜੁ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਿੱਛੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਸੁਨੇਹੇ ਪੁਚਾਈਏ ਨੇ, ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪਿੰਡ ਕਈਆਂ ਲਈ ਲਿਆਈਆਂ ਨੇ।

...ਏਨਾ ਪੁਰਾਣਾ ਏਸ ਰੂਟ ਉੱਤੇ ਚੱਲਣ ਕਰ ਕੇ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕਾਫੀ ਭਰਮਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਏ, ਪਰ ਮੈਂ ਵੀ ਕਦੇ ਵਗਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣੀ। ਰਤਾ ਕੁ ਖੋਚਲ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਦਾ ਏਨਾ ਕੰਮ ਸੌਰ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖੁਸ਼ ਮੂੰਹਾਂ ਦਾ ਸੁਖਾਵਾਂ ਚੇਤਾ ਰਾਤ ਨੂੰ ਇੰਜ ਨੀਂਦਰ ਲਿਆਉਂਦਾ ਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਤੇ ਆਪਣੇ ਟੱਬਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਬੱਸ ਦੀ ਕਰਤੀ ਛੱਤ ਉਤੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਸੇਜ ਉਤੇ ਪਏ ਆਂ!

...ਸੁਨੇਹੇ ਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪੁਛਦੇ ਓ ਸਰਦਾਰ ਜੀ? ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨੇ। ਕੋਈ ਨਤੀਜੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਅਖਬਾਰ

ਸੁਨੇਹਾ

ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਕਾਰ ਬਹੁਤ ਭਾਵਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰੋਏ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ‘ਸੁਨੇਹਾ’ ਨਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਕਤਾਂ ਦੀ ਕਥਾ ਹੈ। ਬੜਾ ਕੁਝ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਵੀਆਂ ਆਸਾਂ ਨੂੰ ਉਡਾਰੀਆਂ ਲਈ ਖੰਭ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੇਖਕ ਨੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਤਰਲੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਵੀ ਸਭ ਦਾ ਮੂੰਹ ਚਿੜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇਕ-ਪਾਤਰੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸੈਆਂ ਪਾਤਰ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਘੁੰਮਣ ਲਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ-ਕੁਝ ਸੁਣਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਲੁਕੇ ਕੇ ਮੰਗਵਾਂਦਾ ਏ, ਕੋਈ ਬਿਮਾਰ ਵਹੁਟੀ ਲਈ ਟੀਕੇ ਮੰਗਵਾਂਦਾ ਏ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਟੈਂ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਆਇਆ ਹੁੰਦਾ ਏ ਜਿਦੀ ਸੇਵਾ ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਫਲ, ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਗਵਾਏ ਬਿਨਾਂ ਉਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਏ। ਕਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਬੰਧੀ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਏ, ਉਹਦੇ ਲਈ ਘਰ ਦਾ ਦੁੱਧ ਪੁਚਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਏ। ਤੇ ਫੇਰ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਰੁੱਤ-ਰੁੱਤ ਦੀਆਂ ਨਿਆਮਤਾਂ ਗੰਨੇ, ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਸਾਗ, ਡੇਲੇ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਕੁਝ- ਕਿਸੇ ਦਾ

ਲਿਆਈਏ ਨੇ! ਹੁਣ ਕਾਗਾਂ ਹੱਥ ਨਹੀਂ, ਡਰੈਵਰਾਂ ਹੱਥ ਸੁਨੇਹੇ ਆਉਂਦੇ ਨੇ।

...ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੈਂ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ। ਕਾਗਾਂ ਨੇ ਭੇਤ ਲੁਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਪਿਰਤ ਪਾਈ ਏ। ਅਸੀਂ ਡਰੈਵਰ ਏਸ ਪਿਰਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਇਕ ਬੜੀ ਚੰਗੀ-ਚੰਗੀ ਲਗਦੀ ਕੁੜੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅੱਡੇ ‘ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇਕ ਚੰਗੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਮੁੰਡੇ ਲਈ ਚਿੱਠੀ ਫੜਾ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਮੇਰੀ ਬੱਸ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿੰਡ ਪੁੱਜੀ,

ਕਿਸੇ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਪੁਚਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਏ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਲੇ ਅੱਡੇ ਉਤੇ ਏਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇਕ ਚੰਗੇ ਹਲਵਾਈ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਏ, ਉਹਦੇ ਹਵਾਲੇ ਸਭ ਜਾ ਕਰੀਦਾ ਏ। ਅੱਗਿਉ ਜਿਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਏ, ਉਹ ਆਪ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਏ।

...ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਗੱਭਰੂਆਂ ਲਈ ਤਾਂ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਜੂਤੇ ਫਬਾਈ, ਐਨਕਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਵੀ

ਅੱਗੇ ਹੀ ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਖੜੋਤਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਚਿੱਠੀ ਲੈ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਇੰਜ ਤੱਕਿਆ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਲਈ ਸੱਤ ਸਵਰਗ ਲੈ ਆਇਆ ਹੋਵਾਂ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰੇ ਇਹ ਮੁੰਡਾ ਦਸ ਮਿੰਟ ਬੱਸ ਚੱਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਮੇਰੀ ਬੱਸ ਵਿਚ ਆਣ ਬੈਠਾ। ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਚਿੱਟੇ ਤੇ ਗੁਲਾਬੀ ਕੰਵਲਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਫੁੱਲ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੁੱਲਾਂ ਵਰਗਾ ਹੀ ਖੇਤਾ ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉਤੇ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ

ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਨੱਸਦਾ-ਭੱਜਦਾ ਬੱਸ ਫੜਦਾ ਸੀ, ਤੇ ਖਿੜਿਆ-ਖਪਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਤੇ ਅੱਜ ਵਾਲਾ ਉਹਦਾ ਖਿੜਿਆ ਟਹਿਕਿਆ ਮੂੰਹ ਮੈਨੂੰ ਉਹਦਾ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਪ ਰਿਹਾ।

ਮੇਰੀ ਬੱਸ ਵਿਚ ਏਨੇ ਵਰ੍ਹੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੁਸਾਫਰ ਚੜ੍ਹੇ ਉਤਰੇ ਨੇ, ਸੈਆਂ ਸੈਆਂ ਆਈਆਂ ਗਈਆਂ ਨੇ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਕਦੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਕੰਵਲ ਦੇ ਫੁੱਲ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਖੜੇ।

...ਅਗਲੇ ਮੋੜ ਦੇ ਖੱਬੇ ਬੰਨੇ ਜਿਹੜਾ ਗਿੱਲਾਂ ਦਾ ਛੱਪੜ ਏ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਵਲਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਤੇ ਭਰਿਆ ਏ। ਚਾਰ-ਪੰਜ ਕਨਾਲਾਂ ਥਾਂ ਹੋਏਗਾ, ਪਰ ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕੀਂ ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ, “ਕੰਵਲ ਲਾਏ ਹੋਏ ਨੇ”, ਸਗੋਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, “ਭੇ ਲਾਏ ਹੋਏ ਨੇ।” ਤੇ ਸਾਉਣ ਵਿਚ ਬੋਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬੋਰੀਆਂ ਭੇ ਏਥੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਮੇਰੀ ਬੱਸ ਉਤੇ ਲੱਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਕੋਲ ਚੱਪਣੀਆਂ ਸ਼ਹਿਰ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ ਕਿਸੇ ਮੇਰੀ ਬੱਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਖੜੇ!

ਸ਼ਹਿਰ ਜਦੋਂ ਬੱਸ ਪੁੱਜੀ, ਉਹ ਚਿੱਠੀ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਏਸ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਉਡੀਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਖੀਰਲੀ ਬੱਸ ਉਤੇ ਉਹੀ ਕੁੜੀ ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਆਈ। ਹੁਣ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ ਉਸ ਕੁੜੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਸਨ।

ਸਾਰੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਬਹਿ ਗਈਆਂ, ਸਾਮਾਨ ਤੇ ਹੋਰ ਨਿੱਕ-ਸੁੱਕ ਲੱਦ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਬਾਹਰ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਖੜੋਤੇ ਰਹੇ। ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਤੱਕਦੇ ਰਹੇ। ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਨੀਝ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਡੀਕ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਟੁੱਟ ਕੇ ਵੀ ਅਖੀਰਲੇ ਕਤਰੇ ਤੱਕ ਪੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਤੁਰਦੀ ਬੱਸ ਵਿਚ ਮੁੰਡਾ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਪਿਛਾਹ ਤਕਦਾ ਰਿਹਾ।

...ਕਵਿਤਾ- ਸਾਨੂੰ ਕਿਥੇ? ਹਾਂ, ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਜ਼ਰੂਰ ਏ।

...ਕਹਾਣੀਆਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਨੇ, ਪਰ ਪੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਜਿਹੇ ਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਨਿੱਤ ਬੀਤਦੀਆਂ ਤੱਕੀਆਂ ਨੇ, ਉਹੇ ਜਿਹੀਆਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖਦੇ?

...ਹਾਂ ਇਹ ਠੀਕ ਏ, ਸਾਡੀ ਨਿੱਤ ਦੀ ਮੁਸਾਫਰੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਬੜਾ ਕੁਝ ਵਾਪਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਏ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣੀ ਆਉਂਦੀ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਈ ਕੁਝ ਕਲਮਬੰਦ ਕਰਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਹੁਨਰ ਦਾ ਤਾਂ ਪੜਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਸਹੁੰ, ਜਿਉਂਦੀਆਂ-ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਪਦੀਆਂ।

...ਨਹੀਂ- ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣੀ ਆਉਂਦੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਵਲ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਤੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨਾ ਲਿਖਦਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਦਾ। ਇਕ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਮੁੰਡੇ, ਬੱਸ ਅੱਠ-ਨੌਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਬਾਲਕੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਉ ਕੋਲ ਪੁਚਾਣ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਏਸ ਮੁੰਡੇ ਤੇ ਏਸ ਸੁਨੇਹੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਮੈਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਦਾ।

ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਏ ਜਦੋਂ ਏਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਬਿਜਲੀ ਆਈ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਨੱਚਣ ਨੂੰ ਚਿੱਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬਿਜਲੀ, ਮੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਚਾਨਣ! ਪਰ ਲੋਕੀਂ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਨੱਚ-ਨੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪੈਂਦੇ, ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ। ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਇਕ ਦਿਨ ਨਹਿਰ ਦੇ

ਪੁਲ ਕੋਲ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬੱਸ ਰੋਕੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਅੱਠ-ਨੌਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਬਾਲਕਾ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਉ ਲਈ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇ ਗਿਆ। ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਇਹੀ ਇਕ ਸੁਨੇਹਾ ਸ਼ੈਦ ਮੈਂ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ।

...ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ। ਚੇਤੇ ਤਾਂ ਇਹ ਉਦੋਂ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਏਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਵਿਦਿਆ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੋਵਾਂਗਾ। ਹੋਰ ਸਭ ਕੁਝ ਭਾਵੇਂ ਭੁੱਲ ਜਾਏ, ਉਹ ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਭੁੱਲ ਜਾਣ, ਪਰ ਇਸ ਸੁਨੇਹੇ ਦੀ ਕਸਕ ਸਦਾ ਜਿਉਂਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਪੂਰਾ ਪੁਚਾਣ ਦਾ ਹੀਆ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਿਆ।

ਹਾਂ, ਤੇ ਮੈਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸਾਂ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਏ ਜਦੋਂ ਨਵੀਂ-ਨਵੀਂ ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਆਈ ਸੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਏਗਾ, ਤੁਹਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅੱਡੇ ਉਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਇਕ ਠੋਕੇਦਾਰ ਨੇ ਦੁਕਾਨ ਖੋਲ੍ਹੀ ਸੀ। ਠੋਕੇਦਾਰ ਦੇ ਮਿਸਤਰੀ ਕੋਲ ਨਰੈਣਾ ਕੰਮ ਸਿੱਖਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸੇ ਨਰੈਣੇ ਦੇ ਪੁੱਤ ਨੇ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨਰੈਣੇ ਦਾ ਪਿੰਡ ਨਹਿਰ ਦੇ ਪੁਲ ਲਾਗੇ ਵੇ। ਤੁਹਾਡੇ ਪਿੰਡ ਤਾਂ ਉਹ ਰਿਜ਼ਕ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਆਇਆ ਸੀ।

...ਹਾਂ, ਨਰੈਣੇ ਦੇ ਪੁੱਤ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਸੁਨੇਹਾ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੈਂ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਨਹਿਰ ਦੇ ਪੁਲ ਕੋਲ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਗੱਡੀ ਰੋਕੀ ਤਾਂ ਇਹ ਬਾਲਕਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਇਆ, “ਭਾ ਜੀ, ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਓ ਨਾ?” ਉਹਨੇ ਇੰਜ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਜਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਬਾਪੂ ਦੀ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਈ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਓਸ ਤੱਕ ਅਪੜਾਣ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਦੇਣ ਆਇਆ ਹੋਏ, ਤੇ ਫੇਰ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ, “ਜਿਥੇ ਅਖੀਰ ਤੁਹਾਡੀ ਬੱਸ ਜਾ ਕੇ ਖੜੇਦੀ ਏ, ਉਥੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਉਤੇ ਮੇਰਾ ਬਾਪੂ ਕੰਮ ਸਿੱਖਦਾ ਏ। ਦੁਕਾਨ ਤਾਂ ਏਸ ਵੇਲੇ ਬੰਦ ਹੋਏਗੀ, ਪਰ ਰਾਤੀਂ ਉਹ ਸੌਂਦਾ ਵੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿਚ ਈ ਏ। ਤੁਸੀਂ ਭਾ ਜੀ ਉਹਨੂੰ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਆਹਦੀ ਸੀ, ‘ਅੱਜ ਵੀ ਅਸੀਂ ਆਟਾ ਉਧਾਰ ਲਿਆਂਦਾ ਏ।’”

ਉਹ ਬਾਲਕਾ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਪਰਤ ਗਿਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਵਾਟ ਸੋਚਦਾ ਰਿਹਾ: ਜੇ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਏਸ ਨਰੈਣੇ ਦੇ ਘਰ ਕੋਈ ਦਾਨੀ ਪੱਲਿਓਂ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਲਾਟੂ ਲੁਆ ਵੀ ਦਏ, ਤਾਂ ਨਰੈਣੇ ਲਈ ਇਹ ਚਾਨਣ ਕਿਸ ਕੰਮ? ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਆਟਾ ਗੁੰਨੁਣੀ ਆਪਣੀ ਵਹੁਟੀ ਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਮਗਰੋਂ ਸੱਖਣੀ ਪਰਾਤ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਭੁੱਖਣ ਭਾਣਾ ਮੂੰਹ ਤੱਕਣ ਲਈ ਨਰੈਣੇ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਲਾਟੂ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ।

...ਬਿਜਲੀ ਆ ਗਈ ਏ, ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ ਏ, ਸਰਦਾਰ ਜੀ! ਪਰ ਚਾਨਣ ਹੋਣ ਵਿਚ ਹਾਲੀ ਦੇਰ ਵੇ!

ਨੂੰ ਕਾਹਲੇ ਸੀ। ਲਓ ਜੀ ਤਿੰਨ ਗਿਲਾਸ ਆ ਗਏ, ਅਧੀਆ ਮੇਜ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਿਆ ਸੀ। ਬਹਿਰਾ ਸਲਾਦ ਲੈ ਕੇ ਆ ਗਿਆ। ਉਧਰੋਂ ਕਾਹਲੀ 'ਚ ਬਿੰਦਰ ਉਠਿਆ ਤੇ ਉਹਦਾ ਹੱਥ ਅਧੀਏ 'ਤੇ ਵੱਜ ਗਿਆ। ਅਧੀਆ ਥੱਲੇ ਪੱਥਰ 'ਤੇ ਕਤੱਕ ਕਰ ਕੇ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡਾ ਤਿੰਨਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਲੋਕ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਖਿੱਚਪੂਰਨ ਅਤੇ ਦੇਖਣਯੋਗ ਸੀ ਪਰ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤੇ ਫਿਰ?

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰੀ ਫੂਕ ਨਿਕਲਣ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿੱਟ ਹੋ ਗਏ। ਬਿੰਦਰ ਦਾ ਹਾਲ ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਭੈੜਾ ਸੀ। ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਂਦਾ, ਉਹ ਅੱਕਿਆ ਗਈ ਜਾਵੇ,

ਕਾਹਦੀ ਕਿਸਤੀ, ਕਾਹਦਾ ਕਰਨਾਲ ਯਾਰੋ। ਜੇ ਹੋਣਾ ਸੀ ਇੰਦਾ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰ ਯਾਰੋ। ਉਹਦੇ ਪਿਛੇ ਬੈਠੇ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਅੰਗਮਾਈ ਨਸੀਹਤ ਵਿਚ ਚਾਰ ਲਾਈਨਾਂ ਕਹਿ ਮਾਰੀਆਂ,

ਕਾਹਨੂੰ ਹੈਂਡਲ ਘੁਮਾਉਨੈਂ ਗੁੰਮਰਾਹ ਵੱਲ ਨੂੰ ਆ ਜਾ ਚੱਜ ਦਾ ਰਾਹ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰੀਏ। ਭੰਨ ਬੋਤਲਾਂ, ਨਸ਼ੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰੀਏ।

ਰੰਗ ਵਿਚ ਭੰਗ

ਪ੍ਰੋ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਫੋਨ: 916-410-8740

ਸੀ। ਖੈਰ, ਚਾਅ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਵਿਆਹ ਵਰਗਾ। ਲਓ ਜੀ, ਟੂਰ ਦਾ ਦਿਨ ਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਾਲ 1975 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਵੱਡੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਟੂਰ ਲਈ ਆਪਣੀ ਬੱਸ ਫਰੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਰੇ ਗਿਣ ਗਿਣਾ ਕੇ ਚੜ੍ਹੇ, ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਕਰਨਾਲ।

ਦੋ-ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਕਿਸਤੀਆਂ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਲਿਆ। ਆਪਣੀ ਕਿਸਤੀ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਘੱਟ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਤੀਆਂ ਵੱਲ ਵੱਧ। ਉਹੀ ਹਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਖੈਰ, ਇਸ ਵਿਚ ਗਲਤ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜੇ ਨੀਅਤ ਸਾਫ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਜਿਥੇ ਹਰ ਕੋਈ ਦੂਜੇ ਕੋਲੋਂ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਹੀ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਤੇ ਦੰਦੀਆਂ ਕੱਢਦੇ ਰਹੇ। ਪੂਰੇ ਗਦ ਗਦ ਹੋ ਬੱਸ ਚੜ੍ਹੇ।

ਪਰ ਮਨ ਹਰ ਇਕ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ ਕੋਈ ਅੱਠ ਕੁ ਵਜੇ ਜਦ ਕਰਨਾਲ ਤੋਂ ਤੁਰੇ। ਵਾਪਸ ਜਦ ਪਟਿਆਲਾ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਬਿੰਦਰ

ਓਨਾ ਚਾਅ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਮੁੜ ਕੇ ਕਦੇ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ-ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਸਾਡੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਲੋਕ-ਕਰਨਾਲ ਦਾ ਇਕ ਦਿਨਾ ਟੂਰ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ। ਵਿਭਾਗ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਹੀ ਮੇਰੇ ਦੋ ਜਮਾਤੀ ਮਿੱਤਰਾਂ- ਜੁਝਾਰ ਤੇ ਬਿੰਦਰ ਇਸ਼ਾਰੇ ਜਿਹੇ ਕਰਕੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਚਮਕ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਣ, “ਉਏ ਹੋਰ ਦੱਸ ਕੀ ਭਾਲਦੈ।” ਮੈਂ ਕਿਹਾ, “ਚੱਲਾਂਗੇ ਯਾਰ, ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ ਦੂਰ ਐ, ਮੈਂ ਦੋਣ ਕਲਾਂ ਜੁਝਾਰ ਕੋਲ ਰਹਿ ਲੂੰ। ਤੁਸੀਂ ਪਲੈਨ ਕਰੋ ਫਨ-ਸਨ ਕਰਨ ਦੀ।”

ਬਿੰਦਰ ਝੱਟ ਬੋਲ ਪਿਆ। ਕਹਿੰਦਾ ਪਲੈਨ ਕਾਹਦੀ ਹੁੰਦੀ ਐ ਦੂਰ ਦੇ ਇਕ ਦਿਨਾ ਟੂਰ ਦੀ। ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਜਾਣ ਤੇ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਆਉਣ, ਬਾਕੀ ਚੜ੍ਹਨ ਉਤਰਨ ਤੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਨੂੰ ਉਡੀਕ ਕੇ, ਗਿਣ ਕੇ ਬੱਸ ਤੁਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ। ਉਏ, ਇਹ ਤਾਂ ਬੱਸ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨੂੰ।

ਬਿੰਦਰ ਦਾ ਕਿਹਾ ਸਾਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਸਮਝ ਨਾ ਆਇਆ ਪਰ ਟੂਰ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗੱਲ ਸਮਝ ਆ ਗਈ। ਕਾਰਨ ਨਿਜੀ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ, ਆਉਂਦੇ ਗਿਆਰਾਂ ਵੱਜ ਜਾਣੇ ਨੇ ਤੇ ਨਿਕਲਣਾ ਕੀ ਸੀ? ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕੀਨ

ਇਹੁ ਜਨਮੁ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਲੇਖੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਇਹੁ ਜਨਮੁ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਲੇਖੇ' ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਅਗਲੇ ਸਾਲ 30 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਾਦਗੀ ਦੇ ਪੁੰਜ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਦਗੀ ਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਿਖਰ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨਮਿਤ ਫਿਲਮ

‘ਇਹੁ ਜਨਮੁ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਲੇਖੇ’ ਦੇ ਦੋ ਪੋਸਟਰ।

ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ‘ਇਹੁ ਜਨਮੁ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਲੇਖੇ’ ਪਿੰਗਲਵਾੜੇ ਦੇ ਬਾਨੀ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਪਟਕਥਾ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਡਾ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹਨ ਜੋ 21 ਸਾਲ ਜਲੰਧਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹੇ ਹਨ। 64 ਸਾਲਾ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਵਧੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ‘ਇਹੁ ਜਨਮੁ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਲੇਖੇ’ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਰਮਭੂਮੀ ਦਾ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਰਾਹੋਂ ਵਿਖੇ 4 ਜੂਨ 1904 ਨੂੰ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਰੱਖਿਆ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਰਾਮ ਜੀ ਦਾਸ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਯਤੀਮ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੰਮ ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1979 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ

ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਪਰ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੇ 1984 ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਹਰ ਸਰਕਾਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 1991 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਨੋਬੇਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ 5 ਅਗਸਤ 1992 ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ

ਕਿ ‘ਇਹੁ ਜਨਮੁ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਲੇਖੇ’ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਚੈਰਿਟੇਬਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਬਜਟ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ

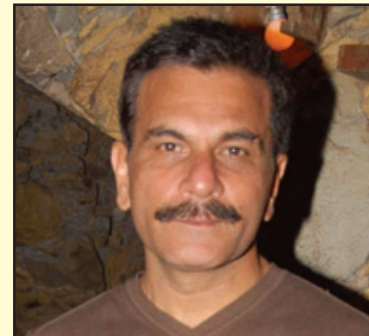
ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਅਦਾਕਾਰ ਪਵਨ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ। ਪਵਨ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਪਿੱਛੇ

ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਉਪਰ), ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਖੱਬੇ) ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਪਵਨ ਮਲਹੋਤਰਾ (ਸੱਜੇ) ਜਿਸ ਨੇ ਫਿਲਮ ‘ਇਹੁ ਜਨਮੁ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਲੇਖੇ’ ਵਿਚ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ।

ਜਿਹੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਫਿਲਮ ‘ਭਾਗ ਮਿਲਖਾ ਭਾਗ’ ਵਿਚ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰ ਦੀ ਬੜੀ ਜਾਨਦਾਰ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਹੋਰ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਬਦਲੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪਵਨ ਮਲਹੋਤਰਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਬੀਏਟਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਹਿਮ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ

ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਭਾਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਇਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਸਾਦਗੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ

ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੀ, ਉਸੇ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਉਹ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਬਣਾਵੇ। ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਭਾਵੇਂ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਫਿਲਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕੁਝ ਅਣਛੋਟੇ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ

ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ ਸੂਰਜਪੁਰ

ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਆਪ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਘੇਰਾ ਬਹੁਤ ਚੌੜੇਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਫਿਲਮ ‘ਇਹੁ ਜਨਮੁ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਲੇਖੇ’ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਪੂਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਦੀ ਕਰਤਾ-ਧਰਤਾ ਬੀਬੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਇਮਦਾਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਮਦਾਦ ਅਤੇ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦਾ। ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਫਿਲਮ ‘ਵਿਸਾਖੀ’ ਬਣਾਈ ਸੀ ਜੋ 1984 ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਸਿਨੇਮਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇਖਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਸ ਵੀ ਉਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਮਿਆਰ ਉਦੋਂ ਬਹੁਤ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਪੱਖ ਵੀ ਵਾਹਵਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਫਿਲਮ ‘ਇਹੁ ਜਨਮੁ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਲੇਖੇ’ ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੋਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਹਰ ਪਾਸੇ ਰਾਹ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਅਗਾਂਹ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਬਜਟ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਵਧਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਫਿਲਮ ਦੇ ਮਿਆਰ ਉਤੇ ਵੀ ਪਿਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ ‘ਇਹੁ ਜਨਮੁ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਲੇਖੇ’ ਵਿਚ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਸਹਿਜ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਜੇਲੂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਇਰਾਨੀ ਕੁੜੀ ਤੇ ਫਿਲਮ ‘ਆਫਸਾਈਡ’

ਜੇਲੂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਇਰਾਨੀ ਮੁਟਿਆਰ ਗੋਚੇਹ ਗਵਾਮੀ।

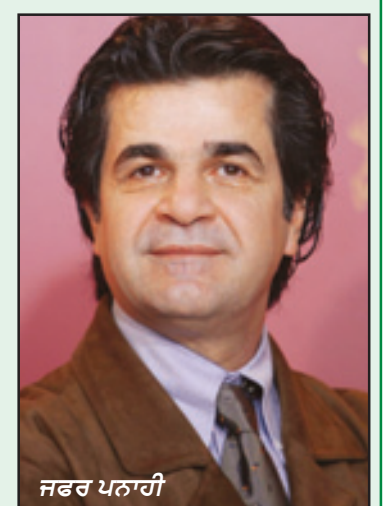
ਇਰਾਨ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ 25 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਗੋਚੇਹ ਗਵਾਮੀ ਦਾ ਕਸੂਰ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਵਾਲੀਬਾਲ ਮੈਚ ਖੇਡਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦਿਲ ਵਿਚ ਪਾਲੀ ਸੀ।... ਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਇਰਾਨ ਦੀ ਜੇਲੂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੈ। ਗਵਾਮੀ ਲਾਅ ਗਰੈਜੂਏਟ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਇਰਾਨ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੂਨ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਥਣਾਂ ਨਾਲ ਤਹਿਰਾਨ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਵਾਲੀਬਾਲ ਵਰਲਡ ਲੀਗ ਦਾ ਮੈਚ ਦੇਖਣ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਤਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਰੀਅਤ ਮੁਤਾਬਕ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਮੈਚ ਦੇਖਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਖਿੱਚ-ਧੂਹ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਕੁਝ ਸਾਮਾਨ ਉਥੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਉਹ 20 ਜੂਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਾਮਾਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਦਰਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਵੀ ਹੈ।

ਗਵਾਮੀ ਦਾ ਭਰਾ ਇਮਾਨ ਗਵਾਮੀ ਉਸ ਦੇ

ਹੱਕ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਢੇ 6 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਜੁੜ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਇਰਾਨ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਜਫਰ ਪਨਾਹੀ ਨੇ 2006 ਵਿਚ ਫਿਲਮ ‘ਆਫਸਾਈਡ’

ਬਣਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਵੀ ਕੁੜੀਆਂ ਫੁੱਟਬਾਲ ਦਾ ਮੈਚ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ ਤਾਂ ਇਰਾਨ ਵਿਚ ਹੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਰਾਨ ਵਿਚ ਦਿਖਾਉਣ ‘ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਜਫਰ ਪਨਾਹੀ

PATEL[®] BROTHERS

“Celebrating Our Food...Our Culture”

4150 Lafayette Road, Suite F, Indianapolis, IN 46254

Ph: 317-293-8345, Fax: 317-293-8395

www.patelbros.com

ਗਾਹਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤਾਂ ਨੂੰ

ਦੀਵਾਲੀ ਮੁਬਾਰਕ

ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਰੇ ਇਹ ਤਿਓਹਾਰ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਘਰੀਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਦੀਵੇ ਬਾਲੇ

PUNJABI HOCKEY ACADEMY

Presents

2ND HOUSTON FIELD HOCKEY TOURNAMENT

ON

OCTOBER 25TH

8:00 AM TO 9:00 PM

OCTOBER 26TH

8:00 AM TO 5:00 PM

ਸਟੇਡੀਅਮ ਦੇ ਬਾਹਰ ਚਾਹ, ਪਕੌੜੇ
ਤੇ ਲੰਗਰ ਦਾ ਅਟੁਟ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲੇਗਾ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਖੇਡ
ਹਾਕੀ ਦਾ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਅਨੰਦ ਮਾਣੇ

at

14647 Walters Road, Houston, Tx 77068

Media
Listen Program
"SADA PUNJAB" on
HUM TUM RADIO
every Saturday
2 to 4 PM

Saturday Party
Special Attraction

DJ GEO

Tournament
Anchor (MC)
Famous Punjabi Radio Host
AMARJIT DHILLON

CONTACTS FOR INFO

Parwinder Singh Gill (510) 378-1362 or (281) 727-7011

Premjit Singh Bhatia (832) 378-6082

Navdeep Kaur (281) 704-6073

Aman Sidhu (832) 863-4756

ORGANIZERS:

Aman Sidhu; Manjit Dhindsa

Parwinder Gill; Premjit Bhatia

Manjit Pannu; Pirthpal Gill

Ravinder Sran; Navdeep (Babbu) Grewal

Asha Hooda; Gagan Mann

Navpreet Brar

Billu Jassar

Grand Sponsors: Cheema Brothers, Parwinder Singh Gill

Gold Sponsors: Manohar Mann, Aman Sidhu, Navdeep Grewal (NKG Realty), Gurminder Padma & Family, Western Forge & Flange Co., Sukhi Gill (Canada), Manjit Dhindsa, Hira Singh Chamdal, Dr. Hardam Singh Azad, Tirath Singh Khera, Sukwinder Singh (Shah Ji), GILL Metallurgical Inc., Najjar Singh (Standard Sweets), Raghbir (RB) Panchal, CJ Singh (Chani).

Silver Sponsors: Pirthpal Gill (Pirthi), Ravinder Sran (Ruby), Asha & Ram Hooda, Gagan Mann, Navpreet Brar, Billu Jassar, Manjit (MJ) Pannu, Premjit (PJ) Bhatia, Hardev Mand, Piara Mann, Satminder Ota, Sarvjit Mand, Kishore Kabotra (Cafe India), Anup Singh (Wingate), Bess MTI Inc. (California), SNG Limo, Gurbir Singh, Dr. Kirpal Singh Judge, Naridner Nagra, Harjit Galhotra, Hitpaul Sandhar, Bhupinder Singh (Best Western), Bawa Jewellers, Sampooran Singh, Gurdev Sidhu, Jagjit Gill, Gurmeet Dhoat, Mandeep Cheema & Gurdeep Mundi, Balvir Padma, Baldev Sahi, Raj Gill, Balwinder Sidhu, Mohinder Singh (Mike).